

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

INŠPEKTORAT RS ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO

Dunajska 58, 1000 Ljubljana

T: 01 434 57 00

F: 01 434 57 17

E: irskglr.mkgp@gov.si

www.gov.si

Številka: 010-12/2020-1

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO

POROČILO ZA LETO 2019

Ljubljana, februar 2020

PREDGOVOR

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo s predloženim letnim poročilom, sestavljenim na podlagi 10. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/2007, UPB-1 in 40/2014) jasno, pregledno in po ključnih kazalnikih poslovanja, prikazuje uspešnost in učinkovitost delovanja v tem poročevalnem obdobju. Skupno letno poročilo organa je namenjeno tako naslovnikom po zakonu, kot tudi strokovni in širši javnosti, predstavlja pa celostni pregled aktivnosti vseh inšpekcij, ki delujejo v tem organu. Analiza zbranih statističnih podatkov in poročil, ki so jih za svoja delovna področja vsebinsko in oblikovno pripravile inšpekcije na področju kmetijstva, vinarstva, gozdarstva, lovstva ter sladkovodnega in morskega ribištva, celostno gledano izkazujejo uspešno, učinkovito in odgovorno poslovanje organa nasploh.

Leto 2019 je bilo leto, ki je zaznamovalo ne le tiste lastnike kmetijskih površin, vinogradov in gozdov, ki so jih prizadele naravne nesreče, temveč tudi delo kar nekaj naših inšpekcij. V mislih imam površine, ki so bile predmet naših pregledov v različnih vsebinskih kontekstih, povezanih z izvajanjem naših pristojnosti, prizadetih z udarci vetroloma, neurij, povodenj in podobnih ujm, ki jih v sodobnem času radi zapakiramo v pojem podnebnih sprememb.

Povzamemo lahko, da so bili ključni cilji našega delovanja v preteklem letu doseženi, navkljub temu, da je bila optimizacija dela izjemno naporna zaradi kadrovskega primanjkljaja. Izrazite težave pri poslovanju zaradi nevzdržnega kadrovskega pomanjkanja in največjega obsega zadev v reševanju, je imela Območna enota Koper, kar smo v praksi poskušali reševati ali vsaj omiliti z dodatnimi zaposlitvami za določen čas, z izposojenimi kvotami Ministrstva za obrambo.

Razvojna vizija inšpektorata v prihodnje obsega odprtost in transparentnost, ki se med drugim navzven izkazuje z javnim objavljanjem programov, poročil in kazalnikov o delu organa.

Izvotljeno dnevno časopisje rado posega po količinskih podatkih o inšpekcijskih pregledih, upravnih odločbah, prekrškovnih postopkih, izvršbah itd., toda koliko ur dela na terenu, ob vseh mogočih vremenskih pogojih, zgodnjih jutranjih in poznih večernih urah, pogosto ob sodelovanju s Policijo, ob vsej administraciji, povezani z nesodelovanjem strank v postopkih, ki so zastopane z odvetniškimi družbami. Vsega tega, ti podatki ne povedo sami po sebi.

Sklepno lahko ugotovimo, da nas v prihodnje čaka veliko izzivov, dana nam je namreč priložnost, da oblikujemo, v skladu z evropsko ribiško zakonodajo, Nadzorni center za spremljanje morskega ribištva v Republiki Sloveniji. Pri tem je ključno, da ima inšpekcija visoko usposobljen in motiviran kader.

Brez zavzetosti in zavezanosti vseh zaposlenih v inšpekciji, osebne trdnosti in poguma, ki imajo svoje temelje v znanju, izkušnjah in predanosti poklicu, se inšpekcija ne bi mogla pohvaliti z uspešnimi rezultati preteklega leta.

Mag. Saša Dragar Milanovič
GLAVNA INŠPEKTORICA

Kazalo

UVOD	1
ZAKONODAJA	1
<i>Predpisi s področja državne ureditve</i>	2
<i>Predpisi s področja upravnega prava ter prekrškov</i>	2
<i>Materialni predpisi.....</i>	2
Kmetijska inšpekcija	2
Vinarska inšpekcija	7
Gozdarska inšpekcija	10
Lovska in ribiška inšpekcija.....	11
ORGANIZACIJSKE IN SPLOŠNE ZADEVE	13
<i>Organizacija</i>	13
<i>Izobraževanje</i>	15
<i>Finančni viri.....</i>	16
<i>Javna naročila izvedena v letu 2019</i>	18
<i>Informatika</i>	19
DELO IRSKGLR PO INŠPEKCIJAH	22
PREGLED OPRAVLJENEGA DELA.....	22
<i>Število postopkov po Zakonu o splošnem upravnem postopku in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru</i>	22
<i>Število postopkov po Zakonu o prekrških.....</i>	23
UGOTOVITVE IN VSEBINSKI KOMENTAR DELA	25
KMETIJSKA INŠPEKCIJA	25
<i>Splošno</i>	25
<i>Organiziranost in kadrovska struktura</i>	26
<i>Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora</i>	27
<i>Ukrepi po Zakonu o prekrških v 2019.....</i>	30
KMETIJSKA ZEMLJIŠČA.....	31
MINERALNA GNOJILA	37
ŽIVINOREJA.....	40
NADZORI IN UKREPI PO DOLOČBAH ZAKONA O KMETIJSTVU	42
Vzorčenje tal na ostanke FFS, nitrate in težke kovine na VVO ter na onesnaževala v tleh gnojenih z digestatom.....	48
VARSTVO VODA PRED ONESNAŽEVANJEM Z NITRATI IZ KMETIJSKIH VIROV	54
BIOLOŠKO RAZGRADLJIVI ODPADKI, UPORABA KOMPOSTA ALI DIGESTATA	56
PROMOCIJA KMETIJSKIH PRIDELKOV IN ŽIVIL.....	57
SPOROČANJE PODATKOV V TRŽNO INFORMACIJSKI SISTEM	59
VINARSKA INŠPEKCIJA.....	61
<i>Splošno</i>	61
<i>Organiziranost in kadrovska struktura vinarske inšpekcije</i>	63
<i>Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora</i>	64
Pridelava grozdja in vina	64
<i>Izrečeni ukrepi v skladu z določili Zakona o prekrških.....</i>	71
<i>Vzorčenje.....</i>	73

<i>Poostreni nadzori</i>	<i>79</i>
<i>Nadzor nad delom pooblaščenih organizacij</i>	<i>82</i>
<i>Obogatitve drozge in mošta.....</i>	<i>83</i>
<i>Predlogi za izboljšanje dela</i>	<i>86</i>
GOZDARSKA INŠPEKCIJA	88
<i>Splošno</i>	<i>88</i>
<i>Organiziranost in delovanje gozdarske inšpekcije</i>	<i>88</i>
<i>Sanitarna sečnja v letu 2019.....</i>	<i>93</i>
<i>Inšpekcijski postopek.....</i>	<i>95</i>
ZAKON O GOZDOVIH (ZG)	96
NADZOR DOLOČB UREDBE (EU) 995/2010.....	104
ZAKON O GOZDNEM REPRODUKCIJSKEM MATERIALU	105
ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU RASTLIN (ZZVR).....	106
UREDBA O VARSTVU SAMONIKLIH GLIV	108
NADZOR VOŽENJ V NARAVNEM OKOLJU	109
VARSTVO PRED POŽAROM V NARAVNEM OKOLJU	109
UGOTOVITVE IN PREDLOGI ZA SPREMEMBE	110
<i>Delo gozdarske inšpekcije kot prekrškovnega organa.....</i>	<i>110</i>
LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA	113
<i>Splošno</i>	<i>113</i>
<i>Organiziranost in kadrovska sestava</i>	<i>113</i>
<i>Pregled opravljenega dela</i>	<i>114</i>
<i>Inšpekcija za lovstvo.....</i>	<i>117</i>
<i>Ribiška inšpekcija - sladkovodno ribištvo</i>	<i>121</i>
<i>Ribiška inšpekcija – morsko ribištvo.....</i>	<i>124</i>
<i>Predlogi za izboljšanje dela</i>	<i>129</i>

UVOD

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (IRSKGLR) je bil ustanovljen na podlagi Uredbe o organih v sestavi ministrstev (s spremembo uredbe Uradni list RS, št. 91/2014) in opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov iz pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju MKGP).

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov s področij kmetijstva, varstva kmetijskih zemljišč, delovanjem agrarnih skupnosti, promocije kmetijskih in živilskih proizvodov, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, vključno z nalogami uradnega nadzora na področju varnosti, kakovosti in označevanjem vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, razvoja podeželja, ukrepov kmetijske politike, zootehnike, na področju identifikacije in registracije živali, nad izvajanjem rejskih programov ter delovanjem selekcijskih centrov, delovanjem javnih služb v kmetijstvu, dobre kmetijske prakse, prometom in uporabo organskih in mineralnih gnojil in sredstev za izboljšanje tal ter njihove uporabe na obdelovalnih in pašnih površinah, na področju živalskih stranskih proizvodov in pridobljenih proizvodov, ki niso namenjeni prehrani ljudi, razen nalog, ki so v pristojnosti Agencije Republike Slovenije za okolje in Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, nad uporabo biološko razgradljivih odpadkov, varstvom voda in kmetijskih zemljišč pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, na področju soobstoja gensko spremenjenih kmetijskih rastlin, gozdarstva, lovstva in varstva prostoživečih živalskih vrst, sladkovodnega in morskega ribištva, na podlagi veljavnega protokola ali zakonske podlage lahko opravlja tudi kontrolo v postopkih izvajanja ukrepov iz pristojnosti Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Inšpektorat je glede na delovno področje sestavljen iz štirih inšpekcij in službe za skupne in pravne zadeve.

Inšpekcije, ki delujejo v okviru inšpektorata so:

- Inšpekcija za kmetijstvo (KI),
- Inšpekcija za vinarstvo (VI),
- Inšpekcija za gozdarstvo (GI),
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo (LRI).

Zakonodaja

V tem seznamu navajamo le nabor pglavitnih zakonov z delovnega področja inšpektorata. Njihove uradne objave niso citirane, zaradi številnih sprememb predpisov. Zakonodaja je dostopna preko spletnih strani IRSKGLR (<https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/inspektorat-za-kmetijstvo-gozdarstvo-lovstvo-in-ribistvo/zakonodaja-inspektorata-za-kmetijstvo-gozdarstvo-lovstvo-in-ribistvo/>) oziroma MKGP ter drugih ministrstev.

Predpisi s področja državne ureditve

- Zakon o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – UPB, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16)
- Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – UPB, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E in 40/12 – ZUJF)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – UPB, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv in 67/17 in 84/18)

Predpisi s področja upravnega prava ter prekrškov

- Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – UPB, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13)
- Zakon o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – UPB, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J in 32/16 in 30/18 – ZKZaš)
- Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – UPB, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16 in 15/17 – odl. US in 73/19 – odl. US)
- Zakon o sodnih taksah (Uradni list RS, št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – odl. US, 19/15 – odl. US, 30/16 in 10/17 – ZPP-E, 11/18 – ZIZ-L in 35/18 – odl. US)
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – UPB in 40/14)
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB)
- Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15 in 14/18)
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11)
- Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – UPB, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15 in 7/18)

Materialni predpisi

Kmetijska inšpekcija

Nacionalna zakonodaja:

- Zakon o kmetijstvu (Ur.l. RS, št. 45/2008, 90/2012, 26/2014, 27/2017 in 22/18)
- Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/2015 in 36/18)
- Uredba o izvajanju javne svetovalne službe v čebelarstvu (Uradni list RS, št. 9/2015)
- Uredba o izvajanju državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih (Uradni list RS, št. 82/18)
- Pravilnik o registru kmetijskih gospodarstev (Uradni list RS, št. 83/2016, 23/17 in 69/17 in 72/18, 35/19)
- Pravilnik o pogojih za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje in maka (Uradni list RS, št. 40/11, 36/15 in 33/18)

- Pravilnik o evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč (Uradni list RS, št. 122/2008, 4/2010, 110/2010)
- Pravilnik o metodah merjenja zemljišč in o tehničnih tolerancah meritev (Uradni list RS, št. 44/2016)
- Uredba o ukrepu dobrobit živali iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 v letu 2019 (Uradni list RS, št. 81/18 in 73/19)
- Pravilnik o Evidenci imetnikov rejnih živali in Evidenci rejnih živali (Uradni list RS, št. 87/2014, 15/2016 in 78/18)
- Pravilnik o seznamu kmetijske in gozdarske mehanizacije ter katalogu stroškov kmetijske in gozdarske mehanizacije (Uradni list RS, št. 7/2016, 31/19)
- Pravilnik o evidenci za sektor mleka in o tržno informacijskem sistemu za trg mleka in mlečnih izdelkov (Uradni list RS, št. 66/2017)
- Pravilnik o tržno informacijskem sistemu za trg govejega mesa (Uradni list RS, št. 30/2009)
- Pravilnik o tržno informacijskem sistemu trga prašičjega mesa (Uradni list RS, št. 21/2015)
- Uredba o ureditvi trga s hmeljem (Uradni list RS, št. 20/2009, 60/2010, 88/2011, 50/2015)
- Uredba o ureditvi trga z oljčnim oljem (Uradni list RS, št. 20/2009)
- Pravilnik o določitvi majhnih količin živil, pogojih za njihovo pridelavo ter o določitvi nekaterih odstopanj za obrate na področju živil živalskega izvora (Uradni list RS, št. 96/14),
- Pravilnik o skupinah kmetijskih pridelkov (Uradni list RS, št. 4/16),
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D in 79/17)
- Uredba o ugotavljanju onesnaženosti kmetijskih zemljišč in gozda (Uradni list SRS, št. 6/1990, Uradni list RS, št. 59/1996 - ZKZ, 68/1996, 68/1996)
- Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/2009, 5/2013, 22/2015, 12/2017)
- Uredba o podrobnejših merilih za presojo, ali obdelovalec ravna kot dober gospodar (Uradni list RS, št. 81/2002)
- Uredba o izvajanju ukrepa odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 3/2017 in 18/18)
- Pravilnik o uporabi kmetijskih zemljišč za gozdne plantaže (Uradni list SRS, št. 7/1986)
- Pravilnik o tehničnih, strokovnih in organizacijskih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati organizacije za izdelavo strokovnih podlag s področja kmetijstva (Uradni list RS, št. 80/2016, 12/19)
- Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVVR in 45/15)
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o reji živali (Uradni list RS, št. 59/18)
- Pravilnik o pogojih glede objektov in opreme pri reji kokoši nesnic in piščancev za prirejo mesa (Uradni list RS, št. 13/11)
- Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelarstem pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/2013)

- Pravilnik o označevanju čebelnjakov in stojšč (Uradni list RS, št. 117/2008, 55/2013, 92/2015)
- Pravilnik o pogojih za odobritev vzrejalšč čebeljih matic, testnih postaj in priznanje drugih organizacij v čebelarstvu ter o pogojih glede reje in prometa s čebeljim plemenskim materialom (Uradni list RS, št. 125/2003, 34/2004 - popr., 100/2010)
- Pravilnik o identifikaciji in registraciji goveda (Uradni list RS, št. 50/2016, 68/19)
- Pravilnik o identifikaciji in registraciji prašičev (Uradni list RS, št. 112/2013, 87/2014, in 15/16 in 81/18, 36/19)
- Pravilnik o identifikaciji in registraciji drobnice (Uradni list RS, št. 75/2010, 26/2014, 87/2014, in 15/16, 36/19)
- Pravilnik o identifikaciji in registraciji kopitarjev (Uradni list RS, št. 12/2015)
- Uredba o izvajanju izvedbene uredbe (EU) o določitvi pravil v zvezi z metodami za identifikacijo enoprstih kopitarjev (Uradni list RS, št. 103/15)
- Pravilnik o centralnem registru objektov akvakulture in komercialnih ribnikov ter o zbiranju podatkov o staležu in proizvodnji akvakulture (Uradni list RS, št. 3/2011)
- Uredba o načinu in pogojih izvajanja javnih služb v živinoreji (Uradni list RS, št. 99/2008)
- Zakon o mineralnih gnojilih (ZMinG-1) (Uradni list RS, št. 29/2006, 90/2012 – ZdZPVHVVR)
- Pravilnik o kakovosti mineralnih gnojil (Uradni list RS, št. 105/2006)
- Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (ZPKŽP) (Uradni list RS, št. 26/2011, 57/2012)
- Uredba o določitvi višine in začetku plačevanja obveznega prispevka za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezanca sektorja pridelave in predelave mleka (Uradni list RS, št. 55/2015)
- Uredba o določitvi višine in začetku plačevanja obveznega prispevka za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezanca sektorja pridelave in predelave sadja (Uradni list RS, št. 81/2016, 10/18)
- Zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami (Uradni list RS, št. 41/09 in 69/15 – ZOPPGSR)
- Zakon o omejevanju ali prepovedi pridelave gensko spremenjenih rastlin (ZOPPGSR) (Uradni list RS, št. 69/2015)
- Uredba o podrobnih ukrepih za pridelavo gensko spremenjene koruze (Uradni list RS, št. 12/2010)
- Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/2007, 102/2007, 40/2012 – ZUJF in 17/2014)
- Zakon o agrarnih skupnostih (ZAgrS) (Uradni list RS, št. 74/2015)
- Zakon o varstvu okolja ZVO-1 (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16 in 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE)
- Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/2013, 56/2015)
- Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/2015, 69/2015)

- Zakon o vodah ZV-1(Uradni list RS, št. 67/2002, 2/2004 – ZZdrI-A, 41/2004 – ZVO-1, 57/2008, 57/2012, 100/2013, 40/2014 in 56/2015)
- Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Uradni list RS, št. 68/1996, 41/2004 - ZVO-1)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče (Ur.l. RS, št. 98/11 in 93/2013 in 84/16)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov za območje Celja in Žalca (U.l. RS, št. 25/2016)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Ur.l. RS, št. 49/08, 72/12 in 69/2013)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Apaškega polja (Ur.l. RS, št. 59/2007, 32/2011 in 22/2013, 79/2015)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja (Ur.l. RS, št. 59/2007, 32/2011 in 24/2013, 79/2015)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrove in Dravskega polja (Ur.l. RS, št. 24/07, 32/11 in 22/13, 79/2015)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobava (Ur.l. RS, št. 72/2006, 32/2011 in 22/2013, 79/2015)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Ur.l. RS, št. 48/15)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane (Ur.l. RS, št. 115/2007, 9/2008 – popr., 65/2012 in 93/2013)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko (Ur.l. RS, št. 24/2012)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice (Ur.l. RS, št. 62/2013 in 92/2014)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju Slovenj Gradca (Ur.l. RS, št. 56/2015 in 21/18)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič (U.l. RS, št. 53/1206)
- Uredba o načinu izplačevanja in merilih za izračun nadomestila za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima (Uradni list RS, št. 105/11, 64/12, 44/13, 55/15, 97/15 in 77/16)
- Zakon o rudarstvu-ZRud-1(Uradni list RS, št. 14/2014 – uradno prečiščeno besedilo in 61/2017 – GZ)
- Zakon o planinskih poteh-ZPlanP(Uradni list RS, št. 61/2007)
- Zakon o Triglavskem narodnem parku – ZTNP-1(Uradni list RS, št. 52/2010, 46/2014 – ZON-C in 60/2017)
- Zakon o prepovedi nomadske paše-ZPNomP (Uradni list SRS, št. 38/1974, 11/1981, 42/1986 in Uradni list RS, št. 4/1992)
- Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno ZPDZC-1(Uradni list RS, št. 32/2014, 47/2015 – ZZSDT in 43/19)
- Zakon o voznikih (Uradni list RS, št. 85/16, 67/17, 21/18 – ZNOrg in 43/19)

- Pravilnik o usposabljanju za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki (Uradni list RS, št. 75/17 in 2/20)

Evropska zakonodaja:

- Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L št. 375 z dne 31. 12. 1991, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo (ES) št. 1137/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek, določen v členu 251 Pogodbe
- Uredba Komisije (EU) 2015/262 z dne 17. februarja 2015 o določitvi pravil v skladu z direktivama Sveta 90/427/EGS in 2009/156/ES v zvezi z metodami za identifikacijo enoprstnih kopitarjev (uredba o potnih listih za enoprstne kopitarje) (UL L št. 59 z dne 3. 3. 2015)
- Uredbe (EU) št. 2016/1012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o zootehniških in genealoških pogojih za rejo, trgovino s čistopasemskimi plemenskimi živalmi, hibridnimi plemenskimi prašiči in njihovim zarodnim materialom ter za njihov vstop v Unijo ter o spremembi Uredbe (EU) št. 652/2014, direktiv Sveta 89/608/EGS in 90/425/EGS ter razveljavitvi določenih aktov na področju reje živali (»Uredba o reji živali«) (UL L št. 171 z dne 29. 6. 2016)
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L št. 327 z dne 22. 12. 2000, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/64/EU z dne 17. decembra 2013 o spremembi direktiv Sveta 91/271/EGS in 1999/74/EC ter direktiv 2000/60/ES, 2006/7/ES, 2006/25/ES in 2011/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta zaradi spremembe položaja Mayotta v razmerju do Evropske unije (UL L št. 353 z dne 28. 12. 2013, str. 8)
- Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv
- Uredba (ES) št. 1069/2009 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 21. oktobra 2009 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1774/2002 (Uredba o živalskih stranskih proizvodih)
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi (Uradni list RS, št. 58/11)
- Uredba (ES) št. 2003/2003 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 13. oktobra 2003 o gnojilih (Besedilo velja za EGP) – razveljavi se z učinkom od 16. julija 2022
- Uredba (EU) 2019/1020 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o nadzoru trga in skladnosti proizvodov ter spremembi Direktive 2004/42/ES in uredb (ES) št. 765/2008 in (EU) št. 305/2011

- Uredba (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (Besedilo velja za EGP)

Vinarska inšpekcija

Nacionalna zakonodaja:

- Zakon o vinu (Uradni list RS, št. 105/06, 72/11, 90/12 – ZdZPVHVVR, 111/13 in 27/17 – ZKme-1D)
- Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF in 17/14)
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT)
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (Uradni list RS, št. 53/07)
- Pravilnik o označevanju in embalaži vina (Ur.l. RS, št. 37/2010 in 8/2017)
- Pravilnik o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom (Ur.l. RS, št. 96/2009)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - Bizeljčan (Ur.l. RS, št. 22/2009, 59/2009)
- Uredba o ureditvi trga z vinom (Ur.l. RS, št. 69/2008, 77/2008, 27/2009, 6/2012, 24/13, 66/14, 38/16 in 14/17)
- Pravilnik o višini stroškov za izdelavo predhodnega mnenja o ustreznosti elaborata, ki določa naziv PTP, za spremljanje dozorevanja grozdja, za mnenje o ustreznosti količine in kakovosti grozdja za pridelavo vrhunskega vina ZGP, za izdelavo 3 izotopskih analiz in za dodatno izobraževanje pokaševalcev (Ur.l. RS, št. 31/2008, 104/2009, 51/12, 32/13, 15/14, 17/15 in 29/16)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - teran (Ur.l. RS, št. 16/2008 in 105/06 – ZVin)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - Metliška črnina in Belokranjec (Uradni list RS, št. 5/08 in 21/18)
- Pravilnik o seznamu geografskih označb za vina in trsnem izboru (Ur.l. RS, št. 49/2007)
- Pravilnik o registru pridelovalcev grozdja in vina (Ur.l. RS, št. 16/2007, 62/2009 in 4/2016)
- Pravilnik o načinu jemanja vzorcev vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina ter vzorcev enoloških sredstev za analize in postopku z odvzetimi predmeti (Ur.l. RS, št. 94/2005 in 105/2006-ZVin)
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati grozdje za predelavo v vino, o dovoljenih tehnoloških postopkih in enoloških sredstvih za pridelavo vina in o pogojih glede kakovosti vina, mošta in drugih proizvodov v prometu (Ur.l. RS, št. 43/2004, 127/2004, 112/2005 in 105/06-Zvin)

- Pravilnik o imenovanju pokuševalcev in pooblaščne organizacije za preizkušanje pokuševalcev in organoleptičnih sposobnosti kmetijskih inšpektorjev (Ur.l. RS, št. 69/2001, 87/2001 popr. in 105/06-ZVin)
- Navodilo o fizikalno kemijskih analizah grozdnega mošta in vina (Ur.l. RS, št. 43/2001, in 105/06 – ZVin)
- Pravilnik o postopku in načinu ocenjevanja mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina (Ur.l. RS, št. 32/2000, 99/2001, in 105/06 – ZVin)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - cviček (Uradni list RS, št. 3/00, 66/04 in 105/06 – ZVin)
- Pravilnik o kontroli kakovosti grozdja v času trgatve (Ur.l. RS, št. 68/1999, 79/2000, 69/2001. in 105/06-ZVin)
- Pravilnik o označevanju in embalaži vina (Uradni list RS, št. 37/10 in 8/17)
- Uredba o izvajanju določenih Uredb Skupnosti glede živil in higiene uradnega nadzora nad živili (Uradni list RS, št. 72/2010)
- Pravilnik o registraciji in odobritvi obratov na področju živil (Uradni list RS, št. 96/14),
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili (Uradni list RS, št. 82/03 in 25/09)
- Uredba o sistemu dovoljenj za zasaditev vinske trte (Uradni list RS, št. 4/16 in 23/17)
- Pravilnik o ostankih pesticidov v oziroma na živilih in kmetijskih pridelkih (Ur.l.RS, št. 84/2004, 108/07, 16/09 in 31/17)
- Odredba o zgornji meji količine vina za lastno rabo (Uradni list RS, št. 19/02 in 47/16 – Ztro-1)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja – Ritoznojčan (Uradni list RS, št. 38/16)
- Odlok o potrdilih o kakovosti in geografskem poreklu vina pri uvozu in izvozu vina s poreklom iz Republike Slovenije in držav, ki delujejo v okviru Evropske unije in o uradnih organih, ki jih izdajajo (Uradni list RS, št. 60/02)
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila (Uradni list RS, št. 12/2011, 87/2012)

Evropska zakonodaja:

- Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007,
- Uredba Komisije (ES) št. 606/2009 z dne 10. julija 2009 o določitvi nekaterih podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 479/2008 glede kategorij proizvodov vinske trte, enoloških postopkov in z njimi povezanih omejitev,
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/273 z dne 11. decembra 2017 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede sistema dovoljenj za zasaditev vinske trte, registra vinogradov, spremnih dokumentov in certificiranja, registra o prejemu in izdaji, obveznega prijavljanja, uradnega

- obveščanja in objavljanja sporočenih informacij ter o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede ustreznih preverjanj in kazni, spremembi uredb Komisije (ES) št. 555/2008, (ES) št. 606/2009 in (ES) št. 607/2009 ter razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 436/2009 in Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/560,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 314/2012 z dne 12. aprila 2012 o spremembi uredb (ES) št. 555/2008 in (ES) št. 436/2009 glede dokumentov, ki spremljajo prevoz proizvodov iz grozdja in vina, ter evidenc, ki se vodijo v vinskem sektorju,
 - Uredba Komisije (ES) št. 555/2008 z dne 27. junija 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 479/2008 o skupni ureditvi trga za vino glede podpornih programov, trgovine s tretjimi državami in obsega vinogradniških površin ter o izvajanju nadzora v vinskem sektorju,
 - Uredba (EU) št. 251/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91,
 - Mednarodni sporazumi Evropske Skupnosti s tretjimi državami, ki urejajo zaščito poimenovanj vin in medsebojno priznavanje enoloških postopkov in sredstev,
 - Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/1149 z dne 15. aprila 2016 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju in o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 555/2008,
 - Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/1150 z dne 15. aprila 2016 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju,
 - Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane,
 - Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 852/2004 z dne 29. aprila 2004 o higieni živil,
 - Uredba EU št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in svet z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004,
 - Uredba 882/2004 Evropskega parlamenta in sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali,
 - Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS,
 - Uredba (ES) št. 1331/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o vzpostavitvi skupnega postopka odobritve za aditive za živila, encime za živila in arome za živila (Besedilo velja za EGP),
 - Uredba (EU) 2017/1001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o blagovni znamki Evropske unije (Besedilo velja za EGP.),

- Delegirana uredba komisije (EU) 2019/33 z dne 17. oktobra 2018 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vlogami za zaščito označb porekla, geografskih označb in tradicionalnih izrazov v vinskem sektorju, postopkom ugovora, omejitvami uporabe, spremembami specifikacij proizvoda, preklicem zaščite ter označevanjem in predstavitvijo
- Izvedbena uredba komisije (EU) 2019/34 z dne 17. oktobra 2018 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vlogami za zaščito označb porekla, geografskih označb in tradicionalnih izrazov v vinskem sektorju, postopkom ugovora, spremembami specifikacij proizvoda, registrom zaščitenih imen, preklicem zaščite in uporabo simbolov ter Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z ustreznim sistemom pregledov.

Gozdarska inšpekcija

- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)
- Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu (Uradni list RS, št. 58/02, 85/02 - popr., 45/04 - ZdZPKG in 77/11)
- Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 62/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/10 in 40/14 – ZIN-B in 21/18 – ZNOrg)
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16 in 27/17 – ZKme-1D in 79/17)
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18)
- Zakon o planinskih poteh (Uradni list RS, št. 61/07)
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16 in 61/17 – GZ in 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE)
- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08 in 46/14 – ZON-C in 31/18)
- Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo in 61/17 – GZ)
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT)
- Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17 – popr.)
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/98, 56/99 – ZON, 41/04 – ZVO-1 in 58/11)
- Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 20/14)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih glivah (Uradni list RS, št. 57/98, 56/99 – ZON, 41/04 – ZVO-1 in 58/11)
- Uredba EU št. 995/2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode z dne 20.10.2010

Lovska in ribiška inšpekcija

PODROČJE LOVSTVA

- Zakon o divjadi in lovstvu /ZDLov-1/(Ur.l. RS, št. 16/2004, 120/2006 Odl.US: U-I-98/04, 17/2008 in 46/14 – ZON-C in 31/18)
- Zakon o interventnem odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave (Ur.l. RS, št. 43/19)
- Odlok o lovsko upravljavskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 110/2004)
- Uredba o ustanovitvi lovišča s posebnim namenom Brdo pri Kranju (Ur. l. RS, št. 114/2004)
- Uredba o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 117/2004 in 38/14)
- Uredba o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z divjadjo (Ur. l. RS, št. 100/2008)
- Odlok o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 128/2004)
- Odlok o spremembah Odloka o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 38/14)
- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja katastra lovsko upravljavskih območij, lovišč in lovišč s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 8/2005 in 80/12)
- Pravilnik o merilih za finančno ovrednotenje določenih nalog lovskih organizacij (Ur. l. RS, št. 73/2005)
- Pravilnik o območnih združenjih upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 62/2006)
- Pravilnik o sprejemu letnih načrtov lovsko upravljavskih območij v Republiki Sloveniji za leto 2005 (Ur. l. RS, št. 52/2005)
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS, št. 91/2010)
- Pravilnik o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju (Ur. l. RS, št. 120/2005 in 29/15)
- Pravilnik o vrstah in moči lovskega orožja, načinu zasledovanja ranjene ali obstreljene živali ter višini škode na divjadi, ki je povzročena s protipravnim lovom (Ur. l. RS, št. 50/2016)
- Uredba o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 101/2004, 81/14)
- Pravilnik o minimalnih pogojih za zaščito posameznih ne lovnih površin pred škodo od divjadi (Ur. l. RS, št. 42/2016)
- Pravilnik o organizaciji lovsko-čuvajske službe, o vsebini in pogojih za opravljanje izpita za lovskega čuvaja ter obliki izkaznice in službenega znaka (Ur.l. RS, št. 120/05, 79/06, 17/11, 46/16)
- Pravilnik o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazila o opravljenem lovskem izpitu (Ur. l. RS, št. 3/2006, 37/07)
- Pravilnik o lovski izkaznici (Ur. l. RS, št. 4/2012)

- Pravilnik o polharski dovolilnici (Ur. l. RS, št. 75/2009)
- Zakon o zaščiti živali (uradno prečiščeno besedilo) /ZZZiv-UPB/ (Ur. l. RS, št. 38/13)
- Pravilnik o zaščiti živali med prevozom (Ur. l. RS, št. 62/09)
- Odredba o bivalnih razmerah in oskrbi živali prostoživečih vrst v ujetništvu (Ur. l. RS, št. 90/2001 in 46/14 – ZON-C)
- Pravilnik o zaščiti živali pri zakolu (Ur. l. RS, št. 33/2005, 5/2006, 17/13, 5/17)
- Uredba o zatočišču za živali prostoživečih vrst (Ur. l. RS, št. 98/2002, 46/2004, 39/08)
- Pravilnik o označevanju živali prostoživečih vrst v ujetništvu (Ur. l. RS, št. 58/2004)
- Zakon o ohranjanju narave (uradno prečiščeno besedilo) /ZON-UPB/ (Ur. l. RS, št. 96/2004, 61/06 – Zdru-1, 8/10 – ZSKZ-B IN 46/14).
- Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14 IN 64/16)

PODROČJE SLADKOVODNEGA RIBIŠTVA

- Zakon o sladkovodnem ribištvu (ZSRib) (Uradni list RS, št. 61/06)
- Uredba o pravilih ravnanja v zvezi z ukrepanjem ob poginih rib (Uradni list RS, št. 91/09)
- Uredba o ribjih vrstah, ki so predmet ribolova v celinskih vodah (Uradni list RS, št. 46/07)
- Uredba o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 52/07)
- Uredba o določitvi voda posebnega pomena ter načinu izvajanja ribiškega upravljanja v njih (Uradni list RS, št. 52/07)
- Uredba o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 80/07)
- Pravilnik o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah (Uradni list RS, št. 99/07, 75/10)
- Pravilnik o podrobnejših pogojih za pridobitev dovoljenja za gojitev rib za porabljanje (Uradni list RS, št. 61/10)
- Pravilnik o komercialnih ribnikih (Uradni list RS, št. 113/07, 100/12)
- Pravilnik o načrtovanju in poročanju v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/08)
- Pravilnik o ribiškem katastru in evidencah v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/08)
- Pravilnik o obliki in vsebini značke in službene izkaznice ribiškega čuvaja ter poročanju in vodenju evidenc o opravljanju ribiško-čuvajske službe (Uradni list RS št 85/08)
- Pravilnik o pogojih in načinu smukanja prostoživečih domorodnih ribjih vrst (Uradni list RS, št. 63/08)

- Pravilnik o odškodninskem ceniku za povračilo škode na ribah (Uradni list RS, št. 110/08)

PODROČJE MORSKEGA RIBIŠTVA

- Zakon o morskem ribištvi (Uradni list RS št. 115/2006, 76/2015 in 69/17)
- Uredba o spremljanju ulova in prodaji ribiških proizvodov (Uradni list RS št. 2/2013, 38/2016)
- Uredba o izvajanju uredbe (EGS), uredb (ES) in uredb (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike (Uradni list RS, št. 75/16, 76/17)
- Uredba o izvajanju uredb (ES) o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje (Uradni list RS, št. 50/16, 76/17)
- Uredba Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike.
- Izvedbena uredba komisije št. 404/2011
- Izvedbena uredba (ES) št. 1010/2009
- Uredba (EU) št. 1380/2013
- Uredba (EU) št. 1379/2013
- Uredba (EU) št. 1627/2016
- Uredba (ES) št. 1967/2006
- Uredba (EU) št. 2016/1627
- Uredba sveta (ES) št. 1005/2008
- Sklep št. 16/2019, Izvršnega direktorja Evropske agencije za nadzor ribištva
- Pravilnik o pritožbah in pritožbeni postopki (Ur. list RS 64/2008)
- Odlok o morskem ribištvi (Uradne objave PN 42/87)

Organizacijske in splošne zadeve

Organizacija

Na dan 31. 12. 2019 je Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo deloval na 20 lokacijah po Sloveniji, organiziran v uradu glavne inšpektorice in 8 območnih enotah. V okviru inšpektorata so delovale 4 inšpekcije in centralno organizirana služba za skupne in pravne zadeve:

- Inšpekcija za kmetijstvo,
- Inšpekcija za gozdarstvo,
- Inšpekcija za vinarstvo,
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo,
- Služba za skupne in pravne zadeve.

Enotni kadrovski načrt MKGP za leto 2019 številka 100-17/2019/2 z dne 16. 5. 2019 je določil, da je dovoljeno število zaposlenih v Inšpektoratu Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo na dan 31. 12. 2019, 86 zaposlenih ter 1 pripravnik. Na dan 31. 12. 2019 je bilo v Inšpektoratu Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo zaposlenih 82 javnih uslužbencev za nedoločen čas (od tega ena popolnitev delovnega časa, ki se ne šteje v kadrovski načrt) ter 8 uslužbencev za določen čas (5 uslužbenci zaradi razloga povečanega obsega dela, 3 uslužbenci nadomeščajo), od tega 3 javni uslužbenci, ki so delali krajši delovni čas. Dva javna uslužbenca sta delala krajši delovni čas v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, v skladu s predpisi o starševskem dopustu je delala krajši delovni čas 1 javna uslužbenka. Od 3 javnih uslužbencev, ki so delo opravljali s krajšim delovnim časom, sta 2 javna uslužbenca delala 20 ur na teden in 1 javna uslužbenka 25 ur na teden.

Struktura zaposlenih po delovnih mestih je bila naslednja:

- 70 inšpektorskih delovnih mest,
- 1 nadzorniško delovno mesto,
- 10 ostalih uradniških delovnih mest,
- 9 strokovno tehničnih delovnih mest.

V letu 2019 je 9 javnih uslužbencev nastopilo z delom v inšpektoratu, delovno razmerje pa je prenehalo 7 javnim uslužbencem. Na dan 31. 12. 2019 je bilo v inšpektoratu zaposlenih 46 žensk (51,1 % od vseh zaposlenih) in 44 moških (48,9 % od vseh zaposlenih). Povprečna starost zaposlenih je znašala 52,7 let.

Število zaposlenih po *notranjih organizacijskih enotah* (NOE) je bilo naslednje:

Tabela 1: Število zaposlenih po NOE na dan 31.12.2019.

Naziv NOE	Št. zaposlenih
Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo – UGI (Urad glavne inšpektorice)	4
Inšpekcija za kmetijstvo – UGI	3
Inšpekcija za gozdarstvo – UGI	1
Inšpekcija za vinarstvo – UGI	1
Inšpekcija za lovstvo in ribištvo – UGI	1
Služba za skupne in pravne zadeve - UGI	8
Območna enota Celje	13
Območna enota Koper	12
Območna enota Kranj	6
Območna enota Ljubljana	14
Območna enota Maribor	8
Območna enota Murska Sobota	6
Območna enota Nova Gorica	5
Območna enota Novo mesto	8
SKUPAJ	90

Izobrazbena struktura zaposlenih je naslednja:

Tabela 2: Izobrazbena struktura zaposlenih.

Stopnja izobrazbe	Število zaposlenih	Odstotek od skupnega števila zaposlenih
Doktorat	1	1
Magisterij	10	11
Univerzitetna, druga bolonjska	60	67
Visoka strokovna, prva bolonjska	9	10
Višja strokovna	3	3
Srednja	7	8
SKUPAJ	90	100 %

Na kadrovskem področju so bile v letu 2019 izvajane in izvedene vse aktivnosti, določene z Zakonom o javnih uslužbencih, ki se nanašajo na karierni razvoj zaposlenih. V skladu s 105. členom Zakona o javnih uslužbencih, ki določa, da mora nadrejeni vsaj enkrat letno opraviti razgovor z vsakim javnim uslužbencem, so bili opravljeni letni razgovori z zaposlenimi.

Izobraževanje

Zaposleni so se v letu 2019 udeležili različnih seminarjev, tečajev, konferenc in drugih oblik izpopolnjevanja in usposabljanja.

Finančni viri

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo je neposredni proračunski uporabnik in je v celoti financiran iz sredstev Proračuna RS. Delno se za potrebe ribiške inšpekcije preko MKGP zagotavljajo sredstva EU v okviru Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo, ukrepa Nadzor in izvrševanje v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014-2020. Sprejeti finančni načrt IRSKGLR za leto 2019 je bil določen v naslednji strukturi in višini:

Poraba finančnih sredstev v letu 2019 je glede na sprejeti proračun znašala 93,8 % celotne načrtovane porabe. Poraba sredstev na posamezni proračunski postavki je bila v večji meri v skladu s planirano letno dinamiko porabe.

Tabela 3: Sprejeti proračun IRSKGLR za leto 2019.

PU / PP	Naziv PU	Sprejeti proračun v €
2336	Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo	4.208.976
PP 261810	Certifikati, informatika, obrazci in registri	33.155
PP 261910	Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci	116.253
PP 452410	Materialni stroški	340.676
PP 597010	Plače	3.661.437
PP 677510	Izvršbe inšpekcijskih odločb	14.849
PP 772010	Investicije in investicijsko vzdrževanje	30.000
PP 774210	Prevozna sredstva – sredstva odškodnin	6.295
PP 895900	Sredstva od prodaje državnega premoženja	6.311

Obrazložitev porabe po posameznih proračunski postavkah:

Na PP261810 Certifikati, informatika, obrazci in registri so bila sredstva porabljen v skladu z namenom postavke za potrebe informatike in nadaljevanje združevanja in posodabljanja poslovnih aplikacij za potrebe IRSKGLR. Dejanska poraba je znašala 23.553 €, kar glede na sprejeti proračun znaša 71 %.

Na PP 261910 Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci je bila poraba večja od načrtovane in sicer 104,1 %. Dodatna sredstva v višini 5.000 € so bila prerazporejena iz PP261810. Sredstva so bila porabljen za izvedbo analiz odvzetih vzorcev v inšpekcijskih postopkih na področju kmetijstva, lovstva, ribištva in vinarstva.

Na PP 452410 Materialni stroški je bila poraba v skladu z načrtovano in sicer 92,4 %. Sredstva zagotavljajo pogoje za delovanje organa, za ustrezne delovne pogoje za nemoteno delo uslužbencev.

Na PP 597010 Plače je bila poraba malenkost nižja od načrtovane in sicer 94,1 %. Sredstva na tej PP so namenjena plačam uslužbencev v skladu s kadrovskim načrtom in veljavno zakonodajo. Ostanek sredstev je bil prerazporejen na proračunske postavke za potrebe MKGP.

Na PP 677510, ki je namenjena Izvršbam inšpekcijskih odločb po drugi osebi, je bila poraba nižja od pričakovane, del sredstev je bil prerazporejen na PP 261910. Glede na veljavni proračun je bilo porabljenih 32 % načrtovanih sredstev. Sredstva so bila porabljen za stroške izvršb inšpekcijskih odločb po drugi osebi na področju kmetijske in ribiške inšpekcije.

Na PP 772010 Investicije in investicijsko vzdrževanje je bila poraba v skladu z načrtovano in sicer 98 % Iz sredstev na tej postavki sta bili kupljeni dve službeni vozili in pisarniška oprema.

Tabela 4: Izvedba finančnega načrta IRSKGLR za leto 2019.

PP	Naziv proračunske postavke	Sprejeti proračun v €	Izplačila upravičence m v letu 2019 v €	Poraba glede na sprejeti proračun (%)
261810	Certifikati, informatika, obrazci in registri	33.155	23.553	71,0
261910	Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci	116.253	120.980	104,1
452410	Materialni stroški	340.676	314.856	92,4
597010	Plače	3.661.437	3.446.860	94,1
677510	Izvršbe inšpekcijskih odločb	14.849	4.747	32,0
772010	Investicije in investicijsko vzdrževanje	30.000	29.406	98,0
774210	Prevozna sredstva – sredstva odškodnine	6.295	6.295	100,0
895900	Stvarno premoženje – sredstva od prodaje državnega premoženja	6.311	3.331	52,8
	SKUPAJ	4.208.976	3.950.029	93,8

Obrazložitev večjih odstopanj med sprejetim in realiziranim finančnim načrtom

Odstopanja so se pojavila na PP261810 Certifikati, informatika, obrazci in registri, kjer je bila predvidena poraba v višini 33.155 €, dejansko pa je prišlo do realizacije v višini 23.553 €. Sredstva, ki niso bila porabljen, so bila v znesku 5.000 € prerazporejena na postavko 261910 za potrebe izvajanja analiz odvzetih vzorcev kmetijske in vinarske inšpekcije. Glede na sprejeti proračun je bilo na postavki porabljenih 71,0 %.

Na PP 261910 Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci je bila poraba proračunskih sredstev višja od sprejetega proračuna zaradi potreb, ki so se tekom leta pojavile na področju kmetijske inšpekcije. Porabljenih je bilo 4,1 % več finančnih sredstev.

Za potrebe zagotavljanja sredstev za plače usklajeno z kadrovskim načrtom je bilo predvidenih dovolj sredstev. Realizacija je bila manjša od načrtovane za 5,9 %.

Na PP 677510, ki je namenjena Izvršbam inšpekcijskih odločb po drugi osebi, je bilo porabljenih manj finančnih sredstev kot je bilo načrtovano, Porabo na tej postavi je zelo težko načrtovati, ker je nemogoče napovedati potrebe po izvršbah drugih oseb v inšpekcijskih postopkih. V letu 2019 so zavezanci v inšpekcijskih postopkih v več primerih na podlagi inšpekcijskih odločb sami opravil potrebne ureditve in izvršbe po drugih osebah niso bile potrebne. Glede na sprejeti proračun je bilo porabljenih 32 % proračunskih sredstev.

Sredstva na namenskih postavkah 774210 in 895900 so bila porabljena za nakup novega službenega vozila. Višina sredstev na obeh postavkah je odvisna od prodaje premičnega premoženja s katerim razpolaga IRSKGLR oziroma odškodnin zavarovalnic na podlagi škodnih dogodkov.

Obrazložitev prenosa neporabljenih namenskih sredstev iz preteklega leta v skladu s 44. členom ZJF

Sredstva na PP 774210 so nastala kot izplačilo odškodnin zavarovalnice ob škodnih dogodkih s prevoznimi sredstvi. Sredstva na PP 895900 so posledica prodaje starih 4 službenih vozil. Sredstva v višini 12.606 € na obeh namenskih postavkah iz preteklega leta so bila namenjena nakupu novega službenega vozila. Ostanek namenskih sredstev leta 2019 v znesku 4.000 € na PP 774210 in 7.302 € na PP 895900 bo prenesen in porabljen v naslednjem proračunskem obdobju.

Javna naročila izvedena v letu 2019

Večina javnih naročil za potrebe IRSKGLR je bila realizirana v okviru skupnih javnih naročil za državno upravo, pod okriljem Direktorata za javna naročila pri MJU.

V letu 2019 smo izvedli 3 naročila malih vrednosti, ostalo pa so bila evidenčna javna naročila.

Tabela 5: Preglednica 3: Pregled samostojno izvedenih javnih naročil v letu 2019

Zaporedna št. JN	Vrsta postopka	Predmet naročila	Vrsta postopka	Datum začetka postopka	Predvideno trajanje naročila	Ocenjena vrednost brez DDV
2336-01/2019	NMV	Ocenjevanje in analiza inšpekcijskih vzorcev vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina	storitev	22.2.2019	31.12.2019	16.400
2336-02/2019	NMV	Izvajanje vzorčenja tal v letu 2019	storitev	19.3.2019	31.12.2019	35.000
2336-03/2019	NMV	Servisiranje in službenih vozil 2019-2021	storitev	6.5.2019	24 mesecev	85.000

Informatika

Za informacijsko podporo zaposlenim na inšpektoratu občasno skrbita dva zaposlena inšpektorja, ki poleg ostalih nalog nudita pomoč pri uporabi namizne računalniške opreme in poslovnih aplikacij. Leta 2017 je večino informacijske podpore za inšpektorat prevzelo Ministrstvo za javno upravo (MJU), zato smo v primeru izpadov informacijskih sistemov, odpovedi dotrajane namizne računalniške opreme in tiskalnikov, sodelovali z Direktoratom za informatiko pri MJU. Direktorat zagotavlja centralno podporo uporabnikov preko zunanjih izvajalcev, ki so bili izbrani v okviru skupnih javnih naročil. Razreševanje servisnih zahtevkov je teklo, a v nekaterih primerih zelo počasi. Pri zagotavljanju namizne računalniške opreme nam trenutno najbolj primanjkujejo zasloni, tiskalniki in potrošna računalniška oprema. Zamenjava dotrajane računalniške opreme pogosto traja nerazumljivo dolgo, večje težave so z vzdrževanjem dotrajane systemske strojne opreme, na kateri tečejo aplikacije, ker so stroški vzdrževanja visoki, sredstev za novo opremo pa ni.

Očitne so tudi kadrovske težave pri zagotavljanju sistemskih storitev na strežniški opremi. Ta je vse bolj zahtevna za vzdrževanje in zahteva specializirana znanja za vsako vrsto systemske opreme in aplikacij, zato vzdrževanja nismo sposobni zagotavljati z lastnimi kadri. V prihodnje na tem področju pričakujemo boljšo podporo MJU. Tudi na področju servisiranja in pogarancijskega vzdrževanja systemske opreme v pričakujemo boljšo odzivnost MJU, tudi z dolgoročnimi rešitvami in odpravo težav.

Nekoliko boljše sodelovanje z MJU je na področju dobave nove namizne računalniške opreme za zaposlene. V letu 2019 sicer nismo prejeli računalnikov in zaslonov, smo pa prejeli 4 namizne tiskalnice. MJU nam zagotavlja še servis v primeru okvar namizne računalniške in tiskalniške opreme a so ti postopki razmeroma dolgotrajni. Tudi v primeru zamenjav stare z novo opremo pričakujemo boljšo učinkovitost in več podpore s strani MJU, posebno pri namestitvah novih računalnikov in prenosu obstoječih podatkov in nastavitev uporabnika na novo opremo. Trenutno moramo večino teh storitev zagotavljati z lastnimi kadri.

Na področju telekomunikacijske opreme in mrežnih povezav je MJU zagotavljal ustrezní nivo storitev, pri čemer gre pohvala MJU tudi za proaktivni pristop na področju komunikacijskih povezav. Pri okvarah in izpadih povezav je podpora hitro odreagirala.

V letu 2019 smo skrbeli za nemoteno delovanje obstoječih poslovnih aplikacij in podatkovnih baz z lastnim znanjem in kadri. Sklenili smo tudi pogodbo o razvojnem vzdrževanju in reinženiringu dveh poslovnih aplikacij v enotno podatkovno bazo in aplikacijo. Skrbeli smo za osnovno skladnost aplikacij s spremembami zakonodaje in za obveznosti nacionalnega in mednarodnega poročanja, ki ga je iz leta v leto več. Z lastnimi kadri smo skrbeli za nujno nemoteno delovanje strežniške in druge systemske strojne opreme, na katerih tečejo poslovne aplikacije. Nakupov systemske strojne opreme v letu 2019 nismo imeli, saj so bila vsa sredstva iz tega naslova prenesena na MJU. Izvajali smo le nujno potrebne spremembe na komunikacijskem omrežju, zamenjavo manjše stikalne opreme, če je ta zaradi dotrajanosti odpovedala.

V letu 2019 smo nadaljevali reinženirung dveh poslovnih aplikacij inšpektorata, v skupno podatkovno bazo in enotno poslovno aplikacijo z imenom eNIS (Enotni nadzorni informacijski sistem). Iz prejšnjih reorganizacij organov državne uprave smo imeli večji del podatkov še v skupni podatkovni bazi z UVHVVR, kot tudi del strojne systemske infrastrukture za poslovne aplikacije. Leta 2018 smo od UVHVVR ločili podatkovni del iz skupne podatkovne baze v ločeno bazo za IRSKGLR. Skupni so ostali le šifranti in povezava do podatkov izvornih registrov državne uprave kot so šifranti geodetskih podatkov, skupnih evidenc in registrov MKGP, s čimer ohranjamo enotne standarde in povezljivost podatkov v primeru njihove izmenjave z drugimi organi. V letu 2019 smo največ naporov vložili v poenotenje podatkovne strukture prej dveh ločenih podatkovnih baz dveh aplikacij inšpektorata ISI in Silvaspec v enotno podatkovno bazo. Združevanja podatkov smo se lotili po sklopih in podatkovnih strukturah, saj je vsaka manjša sprememba zahtevala tudi spremembe vnosnih mask v aplikacijah, ki so bile ves čas v produkciji. Najprej smo združili šifrante subjektov, nabor tipov dokumentov, zakonodaje in vsebinskih področij, na koncu pa še podatkovni model v delu evidenc iz pisarniškega poslovanja. Ključno pri združevanju podatkov je bilo ohranjanje obstoječih aplikacij v produkciji, da uporabniki v ozadju niso občutili večjih sprememb poslovnih aplikacij. Želeli smo čim lažji prehod na združen informacijski sistem z vidika uporabnika. To nam je v veliki meri uspevalo, je pa občasno prihajalo do manjših izpadov aplikacij, v primerih, ko vseh funkcionalnosti nismo uspeli sproti testirati v zelo omejenem času izvajanja nadgradenj. V letu 2019 nam je uspelo poenotiti večji del podatkovnega modela, prej dveh ločenih podatkovnih baz, razen modula nadzora morského ribištva, ki je vezan na evropsko zakonodajo in bo obravnavan ločeno. Ostale podatkovne strukture so bile poenotene v 98 % vseh

podatkovnih atributov. Ostal je še prenos geolociranih lokacij, ki so vezane na dokumente v dokumentnem sistemu in lokacije ribiških plovil, ki so prav tako vezane na dokumente. Ob poenotenju podatkovne baze smo prenovili tudi modul poročil. V letu 2019 smo tako prvič vsa poročila, kot tudi vse podatke za končno poročilo, pripravili iz enotnega sistema eNIS. S tem smo prihranili veliko časa pri pripravi in obdelavi končnih podatkov za poročila, ki smo jih prej morali združevati iz dveh ločenih sistemov, pri čemer je bilo veliko ročnega dela. S prenovo poročil lahko po novem pripravljamo poročila za različna obdobja, po inšpekcijah, zakonodaji in drugih parametrih. S poenotenjem šifrantov je kočno tudi poenotena interpretacija podatkov na nivoju poročil.

Prihranki na nivoju poenotenja podatkov so precejšnji, ne le s finančnega vidika, ko sedaj vzdržujemo le en podatkovni model, znebili smo se tudi sinhronizacije podatkov in težav, ki so se pojavljale pri pripravi skupnih statistik in analiz, zaradi drugačnega nabora podatkov. Po novem imajo inšpektorji eno podatkovno bazo in več aplikacijskih vmesnikov, ki dostopajo do istih podatkov. S tem lahko z različnimi aplikacijskimi rešitvami, za le določena področja, kot je primer morskega ribištva, omogočamo različne aplikacijske rešitve za čim boljšo podporo terenskemu delu, glede na naravo dela in čim hitrejšemu terenskemu zajemu podatkov, vključno z mobilnimi napravami, prenosnimi računalniki in drugim napravami, ki lahko same zajemajo podatke. S tem smo omogočili še boljšo povezljivost naših podatkov z drugimi državnimi organi in Evropsko komisijo, s katero izmenjujemo vse več podatkov. Tak primer je nadzor morskega ribištva, kjer moramo Evropski komisiji in Evropski agenciji za nadzor morskega ribištva sproti poročati vse podatke inšpekcijskih nadzorih.

Inšpektorji pri svojem delu uporabljajo vse več aplikacij drugih državnih organov, kot so Zemljiška knjiga, aplikacije Zavoda za gozdove Slovenije, aplikacije Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, aplikacije in registre Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Finančne uprave RS, MKGP, Ministrstva za notranje zadeve in nekaterih drugih organov, kot sta Uprava za javna plačila in Ministrstvo za finance. Na eni strani s tem inšpektorji pridobijo na času pri vpogledu v podatke iz uradnih evidenc in registrov, po drugi strani pa uporaba različnih aplikacij za njih pomeni vse večji tehnološki izziv in uporabniške veščine, saj je vsaka aplikacija napisana v drugačni tehnologiji, uporablja različne načine avtentikacije, ki so za navadne uporabnike prevelik tehnološki izziv. Tako imajo uporabniki za vsako izmed teh različna uporabniška imena in gesla, ponekod avtentikacija poteka s certifikati, prav tako na različne načine. Velik izziv spletnih aplikacij je tudi zagotavljanje skladnosti in varnostnih posodobitev brskalnikov, ki potem blokirajo zastarele aplikacije. Tako izzivov pri pomoči uporabnikov iz dneva v dan ne manjka, že zaradi uporabe tehnologije, ki ni v domeni inšpektorata.

DELO IRSKGLR PO INŠPEKCIJAH

PREGLED OPRAVLJENEGA DELA

Število postopkov po Zakonu o splošnem upravnem postopku in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru

V tabelah je predstavljeno število postopkov, ki so bili izvedeni po Zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP) in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) za preteklih pet let.

Tabela 6: KMETIJSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2015	5659	332	1081	192	7264
2016	7776	425	1353	175	9729
2017	7717	303	1261	136	9417
2018	6043	275	998	174	7490
2019	6782	483	1401	65	8731

Tabela 7: VINARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2015	5575	131	259	305	6270
2016	3979	332	453	103	4867
2017	4633	199	285	204	5321
2018	4320	83	358	305	5066
2019	2280	252	281	139	2952

Tabela 8: GOZDARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2015	2574	388	200	404	3566
2016	2999	310	160	161	3630
2017	2706	332	134	158	3330
2018	3105	487	162	169	3923
2019	2657	150	165	203	3175

Tabela 9: LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2015	1564	142	196	66	1968
2016	1440	126	139	31	1736
2017	1516	103	158	33	1810
2018	1188	99	145	44	1497
2019	1313	76	135	38	1562

Število postopkov po Zakonu o prekrških

V tabelah je razvidno število postopkov, ki so jih posamezne inšpekcije vodile po Zakonu o prekrških za obdobje zadnjih petih let.

Tabela 10: KMETIJSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2015	124	67	56	13	260
2016	151	59	112	39	361
2017	180	47	138	69	434
2018	113	122	141	54	430
2019	133	117	144	50	444

Tabela 11: VINARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2015	134	161	46	20	361
2016	190	152	42	32	416
2017	215	137	36	12	400
2018	43	236	36	25	340
2019	52	138	13	13	216

Tabela 12: GOZDARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2015	167	239	69	216	691
2016	376	731	225	330	1662
2017	246	477	87	422	1232
2018	177	352	93	328	950
2019	190	371	86	297	944

Tabela 13: LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2015	213	58	41	126	438
2016	265	81	77	143	566
2017	152	96	29	205	482
2018	157	51	111	184	503
2019	152	125	180	186	643

Splošno

Kmetijstvo je zaradi svoje večnamenske vloge gospodarska dejavnost posebnega družbenega pomena. Njegova glavna naloga je pridelava varne in kakovostne hrane. Poleg tega kmetovanje pomembno vpliva na kakovost voda, tal, zraka in biotsko raznovrstnost. S svojo gospodarsko in socialno vlogo pomembno prispeva k podobi kulturne krajine in vitalnosti in poseljenosti podeželja.

Naravne razmere za kmetijstvo v Sloveniji so neugodne. Zemljišča, primerna za kmetijstvo, so omejena, saj gozdovi pokrivajo več kot 60 % ozemlja. Kmetijska zemlja zavzema manj kot 30 % vse površine, ta delež pa vztrajno pada zaradi zaraščanja, širjenja zazidalnih površin in nove prometne infrastrukture. Okoli 75 % kmetijskih zemljišč je na območjih z neugodnimi razmerami za kmetovanje, večinoma v gorskih in gričevnatih predelih. Čeprav neugodne razmere povsem ne preprečujejo kmetovanja na teh območjih, pa je zaradi njih produktivnost nižja, izbor kmetijskih usmeritev omejen, proizvodni stroški pa višji. V strukturi kmetijske zemlje v uporabi prevladuje trajno travinje (okoli 60 %). Le okoli 35 % vseh kmetijskih zemljišč je namenjen pridelavi poljščin in vrtnin, preostalih 5 % pa pokrivajo trajni nasadi.

Od sredine 1990-ih let v slovenskem kmetijstvu potekajo stalne strukturne spremembe, ki se kažejo predvsem v večji koncentraciji in specializaciji kmetijskih gospodarstev. Število kmetijskih gospodarstev se zmanjšuje, vzporedno pa narašča njihova povprečna velikost. Izboljšanje velikostne strukture je rezultat zmanjševanja števila gospodarstev v najmanjših velikostnih razredih. V zadnjih letih se je prag, nad katerim se absolutno in relativno število kmetijskih gospodarstev še vedno povečuje, premaknil na 20 ha kmetijske zemlje v uporabi oziroma 20 glav velike živine. Povečuje se tudi raven specializacije. V določeno vrsto rastlinske oziroma živinorejske proizvodnje je usmerjeno že skoraj 60 % kmetijskih gospodarstev, pri čemer prevladuje usmeritev v rejo pašne živine (42 %), pomembnejše deleže pa predstavljajo še kmetijska gospodarstva, usmerjena v gojenje trajnih nasadov (okoli 10 %) in poljedelstvo (okoli 6 %). Vzporedno s procesom prestrukturiranja kmetijstva se zmanjšuje poraba dela ter izboljšuje izobrazbena struktura gospodarjev na kmetijah.

Struktura kmetijske pridelave se v zadnjem desetletju ni pomembneje spremenila. Rastlinska pridelava in živalska prireja še vedno predstavljata vsaka okoli polovico bruto vrednosti kmetijstva. Površina kmetijske zemlje v uporabi kmetijskih gospodarstev po letu 1997 v glavnem niha okoli 500 tisoč hektarov, v letu 2009 pa je prvič padla pod 470 tisoč hektarov. Ob tem je v zadnjih letih opazen rahel trend povečevanja površine njiv, medtem ko se površine travinja in trajnih nasadov zmanjšujejo, slednje predvsem zaradi opuščanja rabe kmečkih sadovnjakov. Več kot polovica njiv (blizu 60 %) je namenjena pridelavi žita, zlasti koruze za zrnje in pšenice, več kot četrtina pa pridelavi zelene krme, kjer prevladujeta silažna koruza ter trave in

travno-deteljne mešanice. V setveni strukturi njiv so se v zadnjih letih opazno povečale površine z oljnicami, suhimi stročnicami, zelenjadnicami in krmnimi košeninami, zmanjšale pa površine s krompirjem, hmeljem in koruzo (za zrnje in silažo). Sladkorna pesa je po prenehanju delovanja sladkorne tovarne praktično izginila z naših njiv. Intenzivnost pridelave rahlo narašča, povprečni pridelki pa večinoma ostajajo pod povprečjem EU. Struktura rastlinske pridelave je tesno povezana s strukturo živalske prireje. Najpomembnejši živinorejski dejavnosti sta proizvodnja mleka in prireja govejega mesa, sledita pa prašičereja in perutninarstvo. Reja drobnice je omejena predvsem na območja s težjimi razmerami za kmetijsko dejavnost in kljub hitremu razvoju po deležu precej zaostaja za drugimi živinorejskimi dejavnostmi. Obseg kmetijske proizvodnje je pri nas še vedno močno odvisen od vremenskih in podnebnih razmer. Te so bile po letu 2000 zelo spremenljive, kar se je neposredno izrazilo predvsem v nihanju rastlinske pridelave medtem ko je živinorejska proizvodnja bolj stabilna.

Vse te strukturne in podnebne spremembe se odražajo tudi na vrsti, teži in številu kršitev kmetijske zakonodaje, kar posledično pomembno vpliva na delo kmetijske inšpekcije.

Kmetijska inšpekcija si je v letu 2019 pri svojem delu zastavila naslednje cilje:

- preprečevanje zaraščanja in degradacije kmetijskih zemljišč. Degradacija je pogosto posledica odlaganja odpadkov in gradnje objektov na kmetijskih zemljiščih, zato je za doseg tega cilja zelo pomembno sodelovanje z Inšpekcijo za okolje in prostor ter Policijo;
- nadzor dobre kmetijske prakse na zavarovanih in vodovarstvenih območjih za upoštevanje kmetijsko okoljskih načel ter upravljanja z vodami;
- nadzor nad delovanjem javnih služb in organizacij s področja kmetijstva in živinoreje in ohranjanje finančne discipline ter nadzor promocije kmetijskih in živilskih proizvodov slovenskega porekla;
- nadzor uporabe digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih, pri čemer je pomembna izmenjava podatkov oziroma navzkrižna kontrola s podatki Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Organiziranost in kadrovska struktura

Kmetijska inšpekcija opravlja nadzor nad 16 zakoni, 33 uredbami, 25 podzakonskimi akti, 7 uredbami EU in 3 direktivami EU. Nadzor nad izvajanjem določb zakonov in podzakonskih predpisov je v letu 2019 izvajalo 25 kmetijskih inšpektorjev v 8 območnih enotah in 10 izpostavah inšpektorata. Pri tem je ena inšpektorica zaposlena za polovični delovni čas, dve inšpektorici opravljata tudi naloge vodji območnih enot v Mariboru in Novi Gorici, ena inšpektorica pa je bila celo leto bolniško odsotna.

Čez celo leto je bilo organiziranih več skupnih sestankov, usposabljanj in izobraževanj. Izobraževanja so potekala v okviru delovnih skupin kmetijskih inšpektorjev, konferenc ter splošnih programov usposabljanja. Na delovnih sestankih se inšpektorji seznanijo

z novostmi na področju zakonodaje, izmenjajo dobre prakse in s ciljem, da se napake ne ponavljajo pri delu in odločitvah ostalih inšpektorjev, prediskutirajo tudi primeri slabe prakse. Namen in cilj skupnih sestankov pa je tudi poenotenje inšpekcijskih postopkov. Ob tem je potrebno poudariti, da se vrste kršitve med posameznimi deli države zelo razlikujejo, kar bo podrobneje obrazloženo v nadaljevanju poročila.

Zaradi velikega obsega nalog in zakonodaje, ki daje pristojnost nadzora kmetijski inšpekciji, se pri določenih specialnih ali sezonsko vezanih vsebinah nadzor organizira v manjših skupinah.

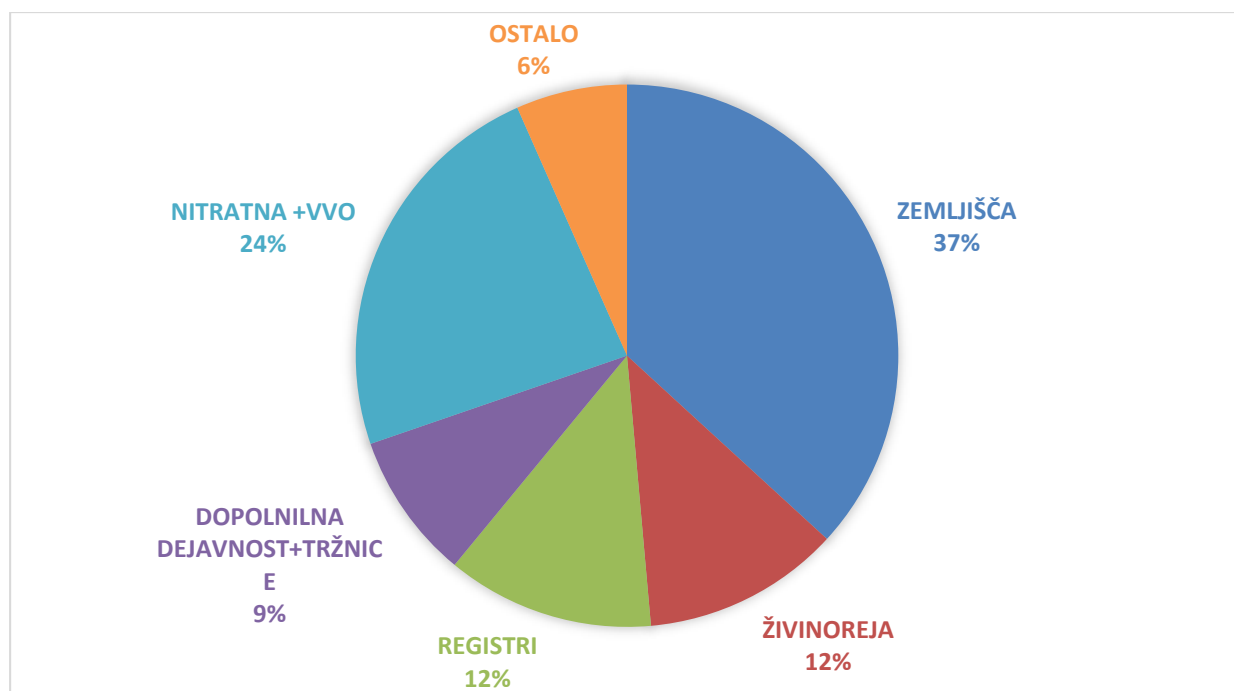
Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora

Kmetijski inšpektorji so v letu 2019 opravili 8614 pregledov in izdali 6782 zapisnikov. Ugotovili so 2003 nepravilnosti ter izdali 1401 inšpekcijskih upravnih odločb.

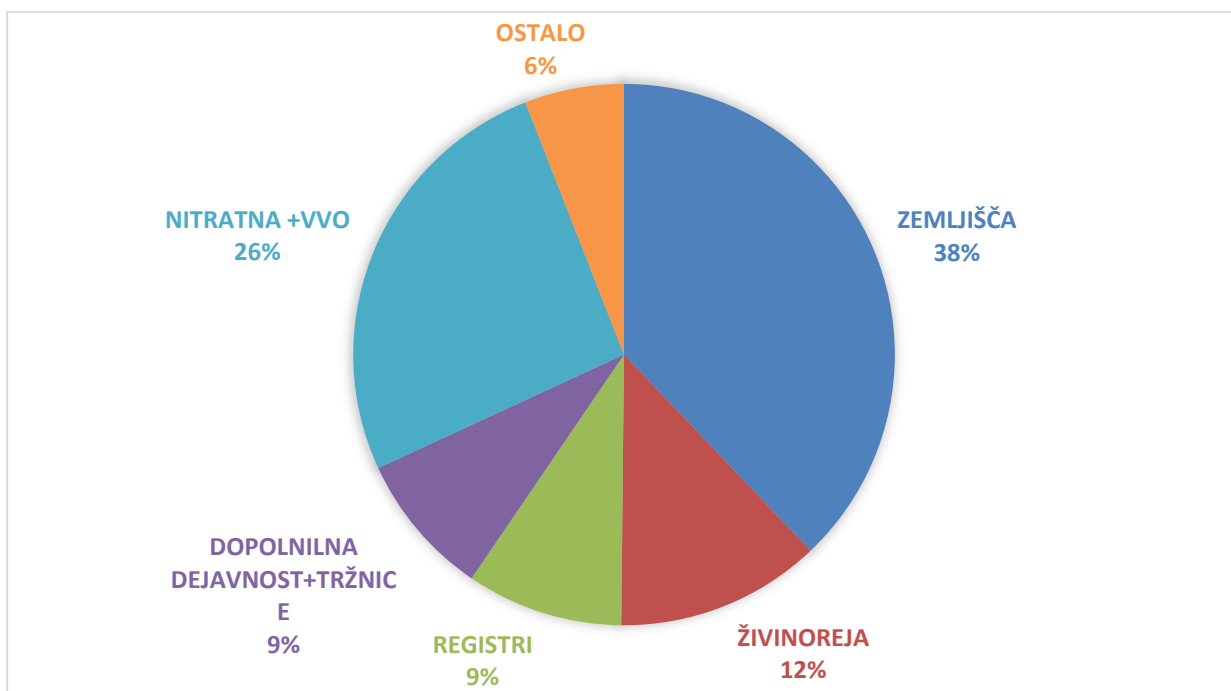
PRIMERJAVA PODATKOV PO VSEBINAH NADZORA ZA LETO 2019

Kmetijska inšpekcija je v letu 2019 namenila največ časa nadzoru kmetijskih zemljišč s kar 37 % vseh pregledov in sicer v povezavi s kmetijsko in okoljsko problematiko, sledi nadzor izvajanja nitratne uredbe in vodovarstvenih območij v 24 % deležu ter v manjši meri nadzor registrov, dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in prodaji kmetijskih pridelkov in živil na tržnicah ter ostale vsebine.

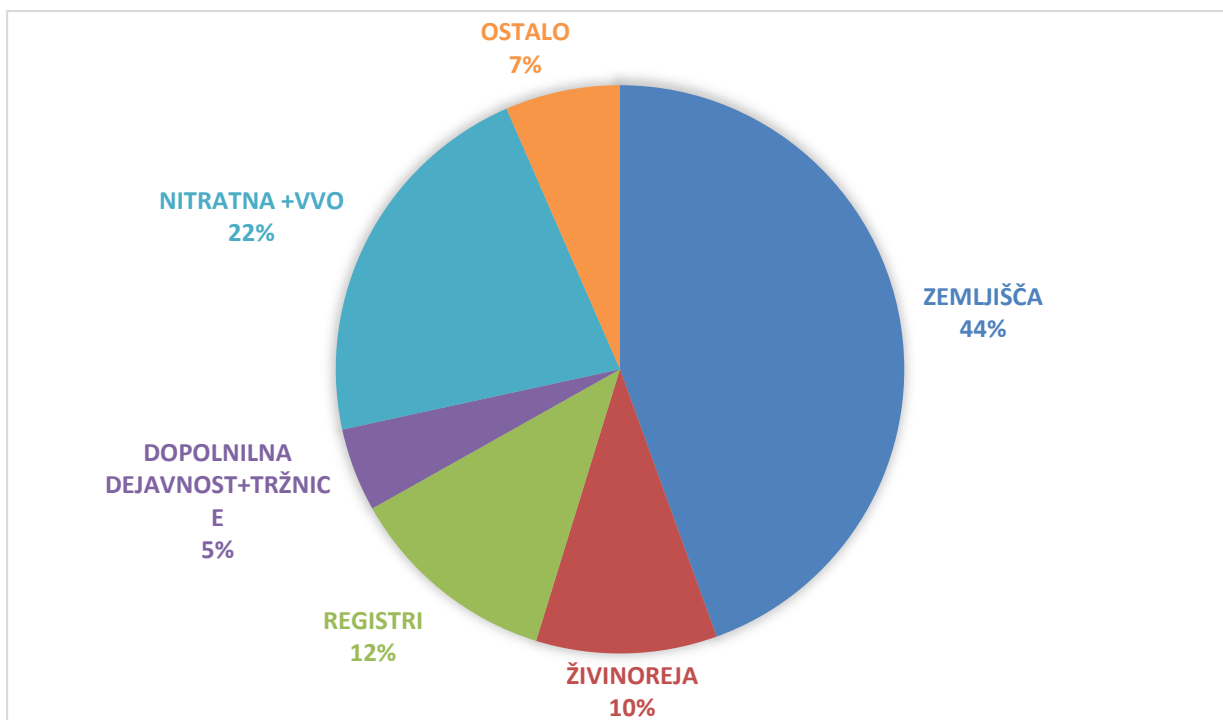
Enako razmerje kot pri pregledih je tudi pri zapisnikih, ki se pišejo pri inšpekcijskem nadzoru.

Slika 1: Skupno število inšpekcijskih in kontrolnih pregledov kmetijske inšpekcije v letu 2019 po vsebinskih področjih.

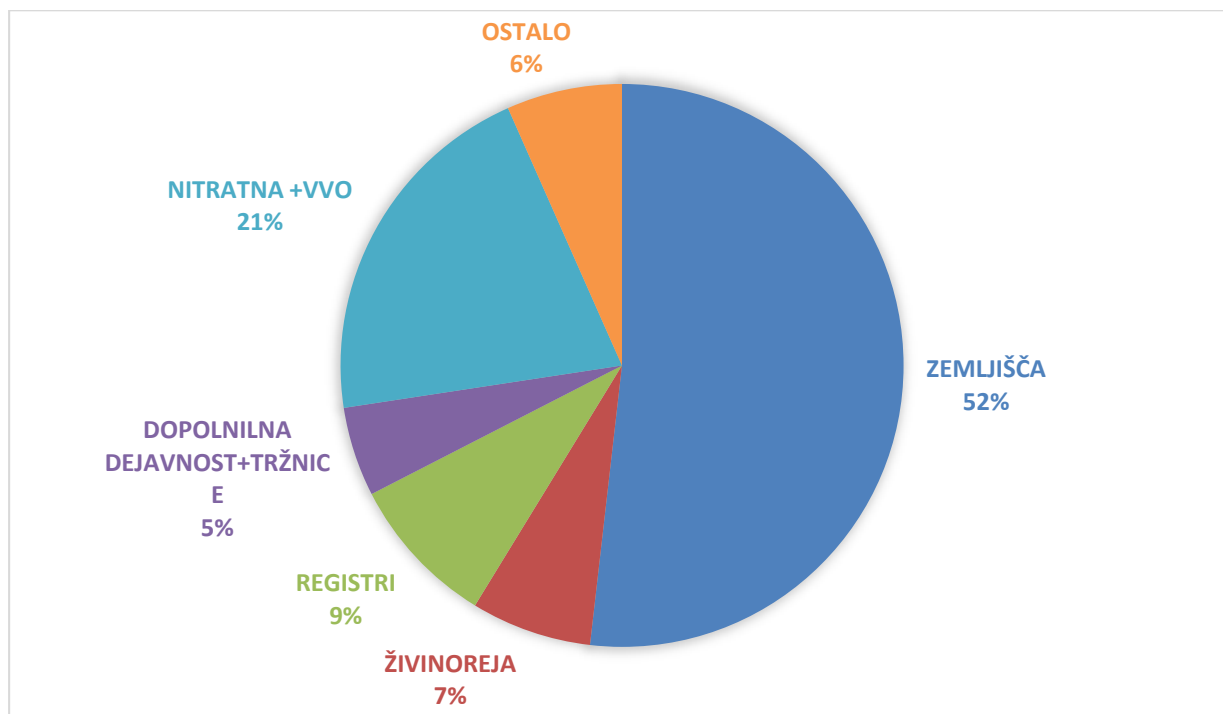
Slika 2: Skupno število zapisnikov kmetijske inšpekcije v letu 2019 po vsebinskih področjih.

Slika 3: Skupno število ugotovljenih nepravilnosti v letu 2019 po vsebinskih področjih.

Pri deležu ugotovljenih nepravilnosti vidimo, da je ta pri kmetijskih zemljiščih še višji kot pri deležu pregledov. Obratna situacija pa je pri nadzoru dopolnilnih dejavnosti in tržnic. Razlog je v tem, da se največ prijav nanaša ravno na kmetijska zemljišča in

kjer je nepravilnost jasno vidna, medtem ko se pri nadzoru tržnic pregledi opravljajo po zavezancih, ki se tisti trenutek nahajajo na tržnici. Nepravilnost se pri takem inšpekcijskem pregledu ugotovi naključno za razliko od prijave, kjer prijavitelj z vsebino v večini primerov že nakaže na nepravilnost.

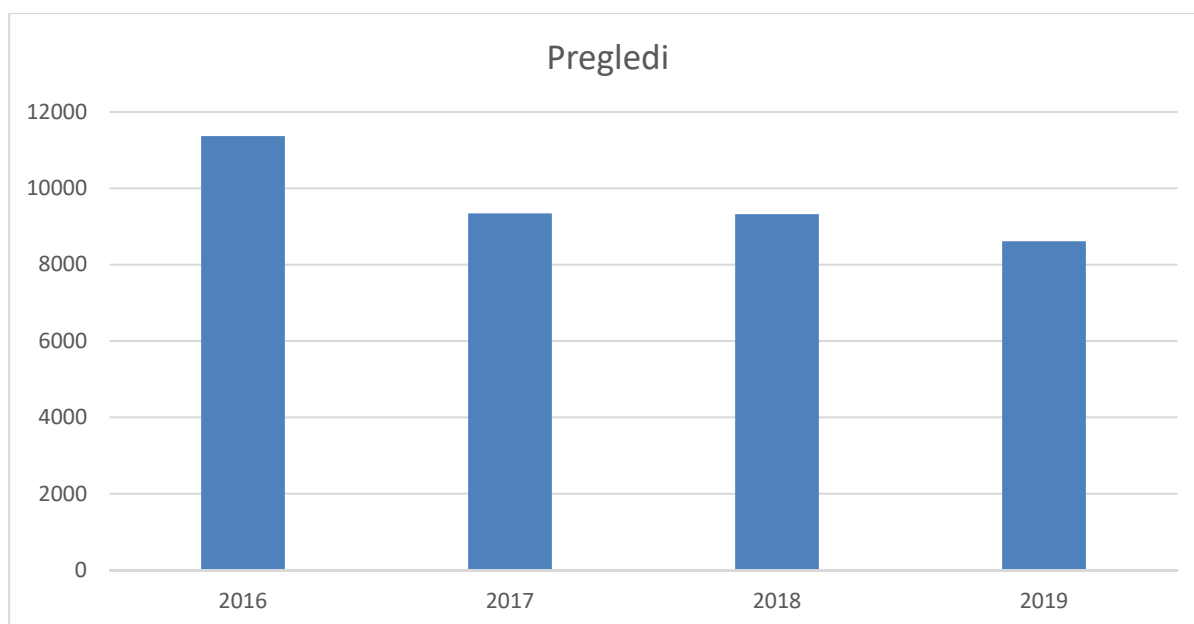

Slika 4: Skupno število izdanih odločb kmetijske inšpekcije v letu 2019 po vsebinskih področjih.

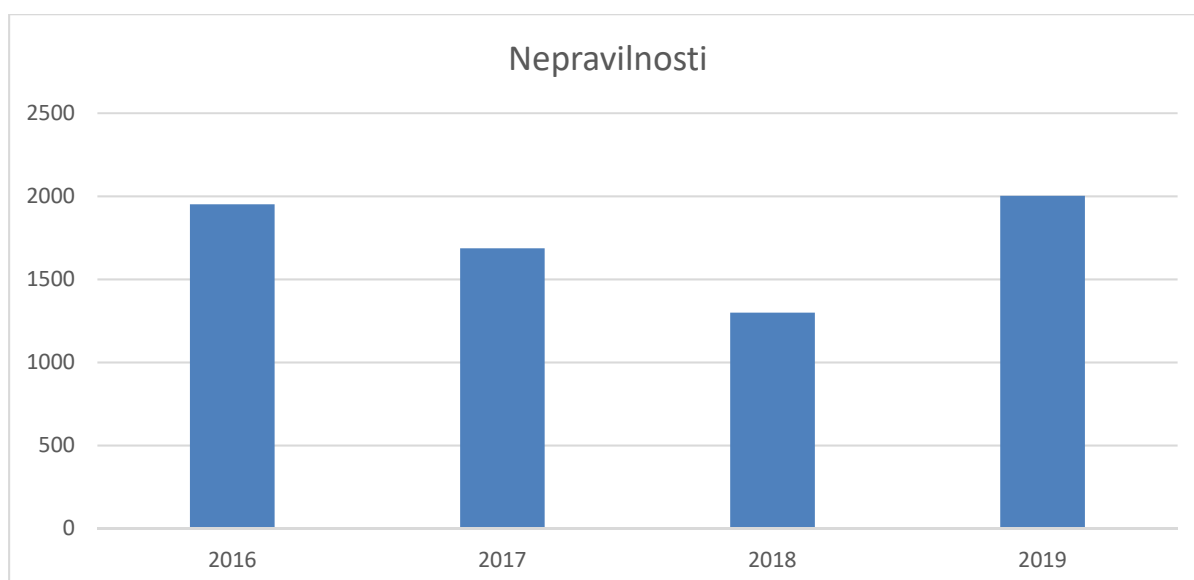
Kot je razvidno iz zgornje slike je delež izdanih odločb za kmetijska zemljišča še višji kot delež pregledov in ugotovljenih nepravilnosti. Ta podatek lahko pojasnimo s težo kršitve in določenih daljših rokov za odpravo nepravilnosti, ki se ne izrekajo z opozorilom po ZIN, temveč se lahko naložijo z odločbo.

PRIMERJAVA PODATKOV ZA OBDOBJE 2016 - 2019

Iz primerjave podatkov o opravljenih pregledih in ugotovljenih nepravilnosti v obdobju 2016-2019 je razvidno, da se je število samih pregledov zmanjšalo, vendar so bili ti bolj ciljno usmerjeni in pri tistih vsebinah, kjer je to mogoče, so zavezanci izbrani na podlagi ocene tveganja. Posledica takega pristopa je ugotovljeno večje število nepravilnosti in posledično izrečeno tudi večje število upravnih ukrepov.

Slika 5: Skupno število opravljenih pregledov kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2019.

Slika 6: Skupno število ugotovljenih nepravilnosti kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2019

Ukrepi po Zakonu o prekrških v 2019

V letu 2019 je kmetijska inšpekcija skupno izrekla 444 ukrepov, od tega 144 plačilnih nalogov, 50 odločb z globami, 177 opominov in 133 opozoril. Podrobnejša razdelitev izrečenih ukrepov je narejena po posameznih vsebinah poročila. Skupna višina izrečenih glob je znašala 133.650 €.

Slika 7: Skupno število izrečenih prekrškovnih ukrepov kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2019.

Slika 8: Skupna višina izrečenih glob kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2019.

KMETIJSKA ZEMLJIŠČA

Po evidenci dejanske rabe kmetijskih zemljišč je v Sloveniji največ travniških površin. Trajni travniki, skupaj z barjanskimi travniki in kmetijskimi zemljišči, poraslimi z gozdnim drevjem, so v letu 2018 zavzemali 54,1 % vseh kmetijskih zemljišč. Sledijo njive (26,7 %), ekstenzivni sadovnjaki (4,2 %), vinogradi (2,7 %) in intenzivni

sadovnjaki (0,6 %), preostalih kmetijskih zemljišč v uporabi je manj kot 1 %. Biološko pestri habitati, ki jih določa vrsta dejanske rabe »drevesa in grmičevje« (mejice, skupine dreves in grmičevja, obvodna zarast) zajemajo 5,3 % vseh kmetijskih površin.

Povečanje površin ekstenzivnih sadovnjakov oziroma zmanjšanje površin trajnih travnikov v primerjavi z obdobjem 2010-2015 lahko pojasnimo s spremenjeno metodologijo zajema omenjenih vrst rab dejanske rabe (natančnejše izločanje manjših površin ekstenzivnih sadovnjakov). Površina oljčnikov v Sloveniji od leta 2006 še vedno rahlo narašča, glede na leto 2017 pa se je nekoliko povečala tudi površina intenzivnih sadovnjakov. V letu 2015 smo prvič zaznali rahlo povečanje površine hmeljišč, ki pa kljub naraščajočemu trendu v letu 2018 še ni doseglo obsega iz leta 2006. Leta 2018 sta se nadaljevala upad vinogradov in trend upadanja njivskih površin. Od leta 2006 do leta 2018 je zaradi sprememb v metodologiji močno narasla tudi površina neobdelanih kmetijskih zemljišč. Te površine so deloma posledica krčitve gozda v kmetijske namene, gradnje plinovodov, agromelioracij ipd., pri čemer v času posnetka še ni vzpostavljena kmetijska raba. Pri teh zemljiščih gre večinoma za travinje, ki v času posnetka še ni obdelano (pokošeno oziroma popaseno) in za površine, na katerih se kmetovanje dejansko opušča.

Leta 2018 je bilo v register kmetijskih gospodarstev prijavljenih 487.056 ha GERK, od tega 486.891 ha kmetijskih zemljišč v uporabi. V primerjavi z letom 2006 so se skupne prijavljene površine kmetijskih zemljišč v uporabi povečale za 5.725 ha ali za 1,2 %, v primerjavi z letom 2017 pa za 1.017 ha ali za 0,2 %

Leta 2017 je bilo v šifrantu vrst rabe GERK uvedenih nekaj sprememb. Dodani sta bili vrsti rabe GERK začasno travinje in površine za ukrep odprave zaraščanja. Začasno travinje je orno zemljišče z namenom kontroliranega spremljanja pretvorbe rabe zemljišča v trajno travinje. Za ukrep odprave zaraščanja pa so uvedeni GERK, ki ne predstavljajo upravičenega zemljišča, za katere pa je odprava zaraščanja obveza, da se vzpostavi v upravičeno kmetijsko zemljišče.

V Sloveniji so območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) določena na podlagi uredbe EU in potrjena s PRP 2014–2020. Glede na merila, ki se uporabljajo za določitev teh območij, se delijo v tri skupine, in sicer gorska območja, druga OMD in območja s posebnimi omejitvami. Leta 2018 je skupna površina KZU v OMD znašala 451.706 ha. Površine, ki so jih kmetovalci prijavili kot GERK v OMD so znašale 358.160 ha in so pokrivale 79,3 % vseh površin KZU v OMD. Zemljišča, ki niso bila evidentirana kot GERK KZU v OMD, niso dobila podpore za OMD.

Leta 2018 je skupna površina KZU na območjih Natura 2000 znašala 148.879 ha, v registru kmetijskih gospodarstev pa je bilo na teh območjih vpisanih 114.361 ha GERK KZU. Površine, ki jih kmetovalci prijavljajo kot GERK na območjih Natura 2000, pokrivajo 76,8 % skupne površine KZU na teh območjih.

Natura 2000 je evropsko omrežje posebnih varstvenih območij, ki so jih določile države članice EU. Njen glavni cilj je ohraniti biotsko raznovrstnost za prihodnje rodove. EU je omrežje Natura 2000 uvedla kot enega izmed pomembnih delov izvajanja direktive o ohranjanju habitatne in direktive o pticah. Direktivi podpirata trajnostni razvoj, ki lahko zadovoljuje potrebe sedanjih rodov, hkrati pa ne škoduje potrebam prihodnjih. V omrežje Natura 2000 je v Sloveniji vključenih malo manj kot 38 % celotnega ozemlja.

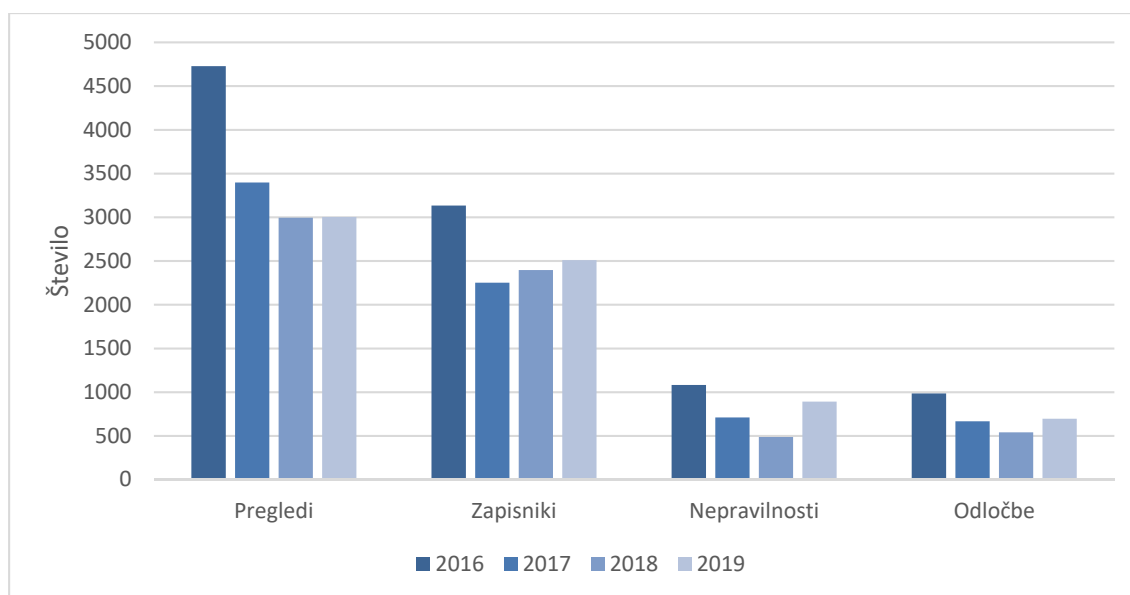
Narodni, regijski in krajinski parki Slovenija ima kot ena izmed držav z najvišjo stopnjo biodiverzitete v EU trenutno z različnimi varstvenimi kategorijami zavarovanih 12,5 % svojega ozemlja. Zavarovanih območij oziroma parkov je 48, od teh je eden narodni, trije regijski in 45 krajinskih parkov. Skupna površina KZU na zavarovanih območjih je v letu 2018 znašala 68.150 ha, kot GERK KZU na teh območjih pa je bilo v registru kmetijskih gospodarstev vpisanih 55.128 ha. Površine, ki so jih kmetovalci prijavili kot GERK na zavarovanih območjih, so tako pokrivalo 80,9 % skupne površine KZU na teh območjih.

Neugodna starostna struktura oziroma ostarelost kmetov skupaj s stopnjo tveganja revščine, povzroča v nekaterih območjih Slovenije resne probleme z zaraščanjem kmetijskih zemljišč (Bovško, Primorski Kras, Belokranjsko, Kozjansko in Goričko). Po drugi strani propadajo velike gospodarske družbe s kmetijsko dejavnostjo, kar ima za posledico zaraščanje vinogradov in sadovnjakov na Primorskem, Goriškem in v vzhodni Štajerski. Po drugi strani z urbanizacijo in gradbeništvom posegamo na najboljše kmetijska zemljišča na območjih vodonosnikov v okolici Ljubljane, Maribora in Dravskega polja, ki bi lahko predstavljala zaledja s hrano za mestno prebivalstvo. Zaradi interesov po gradnji predvsem počitniških objektov je velik pritisk tudi na kmetijska zemljišča obalnih občin.

Zaradi vsega navedenega daje kmetijska inšpekcija velik poudarek nadzoru pravilne rabe in obdelanosti kmetijskih zemljišč, kjer pa morajo biti ukrepi podkrepljeni tudi s sistemskimi rešitvami. Zasledovati je potrebno cilj namenske rabe najboljših kmetijskih zemljišč in ohranjati njihov potencial.

Kmetijska inšpekcija IRSKGLR je v letu 2019 v upravnih zadevah po Zakonu o kmetijskih zemljiščih opravila skupaj 3.004 preglede, izdelala 2509 zapisnikov in izdala 891 inšpekcijskih odločb. Kot upravni ukrep je bilo izrečenih 15 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru.

V prekrškovnih postopkih je inšpekcija izdala 28 plačilnih nalogov, 25 odločb o prekrških, 48 opominov in 58 opozoril po ZP-1. Skupna višina izrečenih kazni v prekrškovnem postopku je v letu 2019 znašala 65.500 €.

Slika 9: Primerjava opravljenih pregledov, zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih upravnih odločb med leti 2016 do 2019 po zakonu o kmetijskih zemljiščih.

Po posameznih vsebinskih področjih je bilo ugotovljeno spodaj navedeno stanje.

Obdelanost kmetijskih zemljišč in zaraščanje

Kmetijska inšpekcija je po vsebini zaraščanja in neobdelanosti kmetijskih zemljišč v letu 2019 izvedla 1503 pregledov in zaradi ugotovljenih nepravilnosti izdala 386 ureditvenih odločb. Izdanih je bilo tudi 5 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru.

Na podlagi ugotovljenih kršitev je bilo izdanih 5 plačilnih nalogov v skupni višini 2.500 €, 5 odločb o prekršku v višini 11.500 € ter 24 opominov v skupni višini stroškov postopka 720 €.

Na podlagi večletnih izkušenj se ugotavlja, da se kmetijska zemljišča še vedno zaraščajo, vendar v manjšem obsegu, kot v prejšnjih letih. Zaraščajo se predvsem zaradi nezainteresiranosti lastnikov za obdelavo, zaradi lastniških sporov, ostarelih lastnikov, ki ne želijo predati zemljišč v uporabo naslednikom ali pa ti lastnine sploh ne želijo sprejeti, ali zaradi bivanja lastnikov zemljišč v tujini.

Zaradi zaraščanja je še vedno veliko prijav tudi na zemljiščih v mešanem lastništvu Sklada kmetijskih zemljišč, občine in fizičnih oseb.

Nenamenska raba kmetijskih zemljišč zaradi nasipavanj, izkopavanj in erozije

Pristojnosti za ukrepanje pri posegih na kmetijska zemljišča, kot so nasipavanja in izkopavanja ima poleg kmetijske inšpekcije še Inšpekcija za okolje in prostor - IRSOP, Inšpekcija za infrastrukturo, medobčinski inšpektorati. Ker se pristojnosti zelo prepletajo je ukrepanje pri takšnih posegih na kmetijskih zemljiščih kompleksno,

osredotočeno pa je na nasipavanja z rodovitno zemljino. Kmetijska inšpekcija svoje ukrepe utemeljuje na podlagi 4., 7. in 107. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih.

Na področju varstva, nasipavanja in izkopavanja kmetijskih zemljišč je bilo v letu 2018 skupaj opravljenih 518 pregledov, največ na področju nasipavanja. Izdanih je bilo 123 ureditvenih odločb.

Glede nasipavanja in izkopavanja kmetijskih zemljišč se ugotavlja, da se posegi izvajajo po celi Sloveniji s poudarkom na kmetijskih zemljiščih v dolinah, kje je teren dostopnejši za težje delovne stroje. Število nelegalnih nasipavanj kmetijskih zemljišč se rahlo povečuje, saj se povečuje tudi obseg gradbenih del, predvsem v večjih urbanih območjih. Država in lokalne skupnosti še vedno niso poskrbele za ustrezne deponije odpadkov iz izkopa. V bodoče se še vedno priporoča tesnejše sodelovanje med ARSO, MOP in MKGP, v primeru izdajanja odločbe za izvedbo agromelioracije s strani MKGP in izdajanju okolje-varstvenega dovoljenja »OVD« s strani ARSO za vnos zemeljskega izkopa na kmetijsko zemljišče. Ker je postopek pridobivanja OVD dolgotrajen, izvajalec pa je z dokončanjem del vezan na roke, pogosto začne z deli pred pridobitvijo dovoljenja.

Uvedba agromelioracij

Agromelioracije obsegajo ukrepe, ki izboljšujejo fizikalne, kemijske in biološke lastnosti tal ter izboljšujejo dostop na kmetijsko zemljišče. Agromelioracije obsegajo ukrepe izravnave zemljišč, krčitev grmovja in dreves, nasipavanje rodovitne zemlje, odstranitve kamnitih osamelcev, ureditve poljskih poti, izdelave in razgradnje teras, ureditve gorskih in kraških pašnikov, ureditve manjših odvodnjavanj, apnenja in založnega gnojenja.

Predlog za uvedbo zahtevne agromelioracije, kamor spadajo razgradnja teras, ureditev manjših odvodnjavanj, agromelioracije, katerih del je vnos zemeljskega izkopa, ki ne izhaja z območja predlagane agromelioracije, razen če gre za rodovitno zemljo, ali umetno pripravljene zemljine, lahko vložijo lastniki kmetijskih zemljišč na predvidenem območju zahtevne agromelioracije oziroma fizične ali pravne osebe, ki jih pooblastijo lastniki zemljišč na predvidenem območju zahtevne agromelioracije in imajo v lasti več kot dve tretjini površin kmetijskih zemljišč s predvidenega agromelioracijskega območja. Predlog za uvedbo zahtevne agromelioracije se vloži pri MKGP.

Zahtevna agromelioracija se uvede z odločbo MKGP na podlagi zapisnika kmetijskega inšpektorja, ki preveri stanje na terenu in v primeru ugotovljenih nepravilnosti ustrezno ukrepa. MKGP sproti obvešča kmetijsko inšpekcijo o prejetih vlogah za uvedbo agromelioracij, izdanih odločbah o uvedbi agromelioracije in izdanih sklepeh o zavrženju ali zavrnitvi vlog. Na podlagi teh obvestil je kmetijska inšpekcija v letu 2019 opravila 99 pregledov na terenu, ugotovila osem nepravilnosti in izdala toliko ureditvenih odločb o odpravi pomanjkljivosti pri izvedbi agromelioracij.

V letu 2019 je kmetijska inšpekcija obravnavala tudi dva primera zlorabe odločbe za agromelioracijo za namen izkoriščanja mineralne surovine.

Objekti na kmetijskih zemljiščih

Primarno pristojnosti za ukrepanje pri postavljenih objektih na kmetijskih zemljiščih imata Inšpekcija za okolje in prostor IRSOP ter medobčinski inšpektorati. Na podlagi določb Gradbenega zakona izvajajo inšpekcijske nadzore, ki se nanašajo na gradnjo, za katero je predpisano gradbeno dovoljenje, državni gradbeni inšpektorji. Inšpekcijski nadzor nad gradnjo, za katero ni predpisano gradbeno dovoljenje, v delu, ki se nanaša na skladnost s prostorskimi izvedbenimi akti in drugimi predpisi občine, v okviru izvirne pristojnosti občine opravljajo občinski inšpektorji. Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb zakona v delu, ki se nanaša na izpolnjevanje bistvenih in drugih zahtev, ki sodijo na delovno področje drugih ministrstev, opravljajo inšpektorji, ki delujejo na tem delovnem področju. Tako iz vidika nenamenske rabe kmetijskega zemljišča daje ZKZ pristojnost tudi kmetijski inšpekciji, pri čemer je potrebno upoštevati dejstvo, da so kmetijska zemljišča tista, ki se s prostorskimi akti lokalnih skupnosti določijo kot območja kmetijskih zemljišč. Ta se razvrščajo v območja trajno varovanih kmetijskih zemljišč in območja ostalih kmetijskih zemljišč.

Kmetijska inšpekcija je v letu 2019 opravila 237 pregledov iz vsebinskega področja enostavnih objektov na kmetijskih zemljiščih, pri čemer je ugotovila 46 nepravilnosti in izdala 40 odločb. V prekrškovnem postopku sta bili dve odločbi z globo s skupno višino izrečenih kazni 5.500 €.

Postavitev reklamnih panojev na kmetijskih zemljiščih

Že v letu 2018 je na podlagi pravne prakse kmetijska inšpekcija dosegla, da se na podlagi Zakona o kmetijskih zemljiščih lahko odstranjujejo reklamni panoji iz kmetijskih zemljišč. Pri tem kmetijska inšpekcija lahko odstranjuje reklamne panoje, ki po gradbeni zakonodaji ne spadajo v sklop gradbenih objektov. Na podlagi tega se je v letu 2019 izvedlo 66 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljeno 27 nepravilnosti in izdalo 26 odločb. V prekrškovnem postopku je bilo izdanih 6 plačilnih nalogov, 4 odločbe z globo in 9 z opominom. Skupna višina izrečenih kazni je znašala 5.000 €.

Odlaganje odpadkov in uporaba kmetijskih zemljišč kot nelegalna parkirišča

Na področju odlaganja odpadkov na kmetijskih zemljiščih je bilo v letu 2019 opravljenih 294 pregledov, ugotovljenih 85 nepravilnosti in izdanih 53 odločb. Ker se obseg gradbenih del povečuje, se predvideva, da se bo spet povečal pritisk na kmetijska zemljišča v obliki različnega odlaganja odpadnih gradbenih materialov in izkopov.

Še vedno se ugotavlja, da se večja število primerov, kjer se kmetijska zemljišča uporabljajo kot skladišča za odlaganje različnih odpadkov in ostalega, predvsem gradbenega materiala. Število primerov, kjer zavezanci na kmetijskih zemljiščih urejajo parkirišča za tovorna in druga vozila na nelegalen način, pa je približno na isti ravni kot prejšnja leta. Tako so bili v letu 2019 opravljeni 103 pregledi, pri katerih je bilo ugotovljeno 26 nepravilnosti in izdanih 24 odločb. V prekrškovnem postopku so bili izdani 3 plačilni nalogi in 4 odločbe z globo. Skupna višina izrečenih kazni je znašala 16.500 €.

Namakalni in osuševalni sistemi

Namakalni sistem je skup naprav za zagotovitev vode, njeno distribucijo in rabo z namenom zagotoviti rastlinam zadostno količino vode v tleh. Kot namakalni sistemi se štejejo tudi oroševalni sistemi za protislansko zaščito. Namakalni sistem je sestavljen iz odzemnega objekta, dovodnega omrežja in namakalne opreme. Uvedbo namakalnega sistema lahko MKGP predlagajo:

- lokalne namakalne sisteme: lokalne skupnosti;
- zasebne namakalne sisteme: lastniki kmetijskih zemljišč na predvidenem območju namakalnega sistema ali fizične ali pravne osebe, ki jih pooblastijo lastniki zemljišč na predvidenem območju namakalnega sistema.

Lokalni ali državni namakalni sistem se lahko ukine:

- če preneha vodna pravica, nove pa ni mogoče pridobiti,
- če se z ukinitvijo strinjajo lastniki kmetijskih zemljišč, ki imajo v lasti več kot 80 odstotkov površin kmetijskih zemljišč na območju lokalnega ali državnega namakalnega sistema, in če se z ukinitvijo strinja 80 odstotkov lastnikov kmetijskih zemljišč na območju lokalnega ali državnega namakalnega sistema, ki so podpisali pogodbo o namakanju, ali
- če ukinitve z odločbo predlaga kmetijski inšpektor ali inšpektor, pristojen za vode.

Na podlagi te določbe je bilo opravljenih 196 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljeno 42 nepravilnosti in izdanih ravno toliko odločb.

MINERALNA GNOJILA

V letu 2019 je kmetijska inšpekcija po programu odvzela 21 vzorcev mineralnih gnojil za kontrolo kakovosti, od katerih je bilo pri analizi ugotovljeno, da 3 vzorci niso ustrezne kakovosti. Po obvestilu strank o neustrezni kakovosti vzorcev, sta bili za 2 vzorca podani zahtevi za superanalizo, v enem primeru pa je stranka skladno z rezultati analize korigirala označbe na pakirnih enotah. Dva vzorca sta bila posredovana v superanalizo akreditiranemu laboratoriju na Hrvaško, kjer so bili rezultati le-te, skladni z rezultati prve analize KIS. Strankam so bili nato naloženi stroški izvedbe prve analize (in v 2 primerih superanalize) ter izdane ureditvene odločbe. Sprožena sta bila tudi dva prekrškovna postopka.

Za kontrolo kakovosti se uporabljajo obstoječi zapisniki in priloge za navedbo hranil, ki naj se analizirajo pri posameznem vzorcu.

Tabela 14: Odvzeti vzorci mineralnih gnojil v letu 2019

Zap št.	Formulacija MG	Pakirne enote	Ime gnojila	Hranila
1.	MG-granulat, ES	25 kg	N-GOOO	NPK: 14-6-16(2-2-31)
2.	MG-granulat, ES	25 kg	P+ SO3	26 (7)
3.	MG-granulat, ES	25 kg	PK	12-23 (6-4-10)
4.	MG-granulat, ES	25 kg	NPK	6-12-20 (6-16,5)
5.	MG-granulat, ES	25 kg	NPK	7-20-30
6.	MG-granulat, ES	25 kg	NPK	5-10-25 (4-3-16)
7.	org-min	1 kg	Agro OM gnojilo za jagode	NPK:5-4-8
8.	org-min	1 kg	Agro OM gnojilo za geranije	NPK: 6-6-5
9.	org-min	25 kg	Fertisole	NPK: 7-14-21
10.	org.	3 kg	4 Evergreen	NPK (Mg):5-5-20(3)
11.	org.	3 kg	Organsko sadno drevje in trta	NPK(Mg): 3-6-12(3)
12.	lesni pepel	razsuto		
13.	MG-granulat, ES	1 kg	Formula 365 za iglavce	NPK (Mg): 16-7-15(2)
14.	tekoče MG, ES	1l	Flortis za pelargonije	NPK: 5-8-5
15.	MG-granulat, ES	1 kg	Plantella	NPK: 6-12-24
16.	org-min	25 kg	DCM-MIX 2RHP (Minigran)	NPK: 7-6-12+ 4 MgO
17.	Min	25 kg	AKRA NGK granulat	8,8 MgO + 13,9 CaO + ME
18.	org-min	1 kg	Compo bio gn. za plodovke z ovčjo volno	6-3-5 + 2S
19.	tekoče MG, ES	1l	Foliar PK	PK: 25-28
20.	MG-granulat, ES	25 kg	Fosfactyl, gnojilo NP (Ca-S): 3-22 (6-25)	
21.	org.-min.		Victory S	NPK (Mg,S): 4-8-16 (2-14)

V letu 2019 je na podlagi obvestila FURS o prispelem tovoru mineralnih gnojil iz Rusije v Luko Koper, v februarju potekalo vzorčenje razsutih mineralnih gnojil na vstopni točki na tržišče ES. Odvzet je bil 1 vzorec NPK gnojila, ki je bil skladen z deklariranimi lastnostmi. Del tovara je ostal v Sloveniji.

ŽIVALSKI STRANSKI PRODUKTI - ŽSP

Nadzor označenosti mineralnih gnojil v prometu je del leta potekal skupaj z nadzorom organskih gnojil z ŽSP v maloprodaji. Za preglede teh gnojil je bil izdelan poseben zapisnik. Ugotovljeno je bilo, da so organska gnojila z ŽSP v prometu različno označena, predpisi glede označitve pa so precej nedorečeni. V zvezi s temi gnojili na trgu, prihaja tudi do stičnih točk s pristojnostjo nadzora UVHVVR.

Organska gnojila in sredstva za izboljšanje tal se lahko dajejo na trg in uporabljajo, če:

- a) so pridobljena iz določenih dovoljenih snovi;
- b) so proizvedena v skladu z določenimi pogoji za preprečevanje tveganj za javno zdravje in zdravje živali;
- c) izvirajo iz odobrenih ali registriranih objektov ali obratov;
- d) če gre za mesno-kostno moko, pridobljeno iz snovi kategorije 2, in predelane živalske beljakovine, namenjene za uporabo kot organska gnojila in sredstva za izboljšanje tal ali za uporabo v njih, zmešana s komponento, ki prepreči nadaljnjo uporabo mešanice za namene krmljenja in so ustrezno označena.

Države članice lahko sprejmejo ali ohranijo nacionalna pravila, ki določajo dodatne pogoje ali omejujejo uporabo organskih gnojil in sredstev za izboljšanje tal, če so takšna pravila upravičena zaradi zaščite javnega zdravja in zdravja živali, za kar se Slovenija zaenkrat ni odločila.

Med prevozom in skladiščenjem morajo biti pakiranja, kontejnerji ali prevozna sredstva opremljeni z oznakami z:

- a) jasno navedbo kategorije živalskih stranskih proizvodov ali pridobljenih proizvodov;
- b) kadar gre za kategorijo 2 in 3 z naslednjimi besedami, ki so jasno in čitljivo prikazane na pakiranju, kontejnerju ali prevoznem sredstvu: „ni namenjeno prehrani ljudi“;
- c) označba se ne zahteva za naslednja organska gnojila in sredstva za izboljšanje tal:
 - a. v pakiranjih, pripravljenih za prodajo, ki niso težja od 50 kg in so namenjena končnemu potrošniku,
 - b. v velikih vrečah, ki niso težje od 1 000 kg, če jih odobri pristojni organ države članice, v kateri naj bi se organsko gnojilo ali sredstvo za izboljšanje tal uporabilo na zemljišč in če je na vrečah navedeno, da niso namenjene za uporabo na zemljišču, do katerega imajo dostop rejne živali.

Tabela 15: Rezultati nadzora mineralnih gnojil.

Vsebina:	Pregledi	Zapisniki	Nepravilnosti	Odločbe	Opozorila po ZIN:	Plačilni nalogi	Odločbe o prekršku	Opomin	Sodna taksa	Opozorilo o prekršku	Globe Skupaj
Pogoji za promet z mineralnimi gnojili	27	27	3	3	0	0	0	2	60,00		0,00
Dovoljenje za promet z mineralnimi gnojili	1	1	1	1	0						
Označenost min. gnojil	111	111	20	14	0	6	0	0			3.129,75
Odvzem vzorca in analiza mineralnih gnojil	21	18	4	5	0	1	2	0	0,00	1	1.877,83
Označevanje gnojil iz stranskih živalskih proizvodov	9	9	1	1	0						
LETO 2019	178	177	31	26	3	7	2	2	60,00	1	5.007,58
LETO 2018	186	111	23	34	3	4	0	0	0,00	0	1.460,55
LETO 2017	194	112	13	20	1	0	1	2	143,46	3	834,59
LETO 2016	193	117	28	37	2	2	2	5	316,92	2	3.338,36

ŽIVINOREJA

Po podatkih KIS-a za leto 2018 se je število govedi leta 2018 že drugo leto zapored zmanjšalo. Tako je bilo konec leta na kmetijskih gospodarstvih okoli 477 tisoč glav govedi (−1 %), od tega 166 tisoč krav (leta 2017 69 tisoč). Pri prašičih so se sicer običajna ciklična nihanja po letu 2006 spremenila v trend zmanjševanja staleža, ki pa se je po letu 2012 upočasnil in z letom 2017 ustavil. Konec leta 2018 so v Sloveniji redili okoli 259 tisoč prašičev, kar je v primerjavi z letom 2017 več za malo manj kot odstotek. Stalež drobnice, za katerega je značilno zmanjševanje v zadnjem desetletju, je ostal na podobni ravni kot leta 2017. Ob koncu leta 2018 so v Sloveniji redili skoraj 135 tisoč glav drobnice. Začasni statistični podatki o živinoreji kažejo, da se je leta 2018 obseg proizvodnje, razen pri prireji mleka in prireji govejega mesa, povečal pri večini živinorejskih proizvodov.

Prirast govedi, ki se je po začasnih podatkih zmanjšal za skoraj 2 %, je še vedno za 2 % presegel povprečje zadnjega petletnega obdobja (okoli 78 tisoč ton). Ob manjšem številu krav molznic (103 tisoč; −6 %) se je nekoliko zmanjšala tudi skupna količina namolzenega mleka na 627 tisoč ton. Pri tem se je delež odkupljenega mleka povečal na 91 % vsega namolzenega mleka, kar je največ od leta 1991. V mlekarne je bilo oddanih okoli 571 tisoč ton kravjega mleka oziroma za dober odstotek manj kot leta 2017. Delež oddanega mleka tujim mlekarnam (neposreden izvoz surovega mleka) se je v letu 2018 znova zmanjšal in je po statističnih podatkih znašal 31%.

Iz podatkov izhaja, da je Slovenija izrazito živinorejska država. Prav zaradi tega dejstva je potrebno veliko pozornost nameniti sledljivosti, številčenju in registraciji živali na gospodarstvu, ki pa ga pri nas nadzirajo kar trije kontrolni organi in sicer AKTRP, UVHVVR ter kmetijska inšpekcija. Nadzor v zadnjih 15. letih kaže, da se je stanje glede sledljivosti živali močno izboljšalo, zato je opazen tudi padec tega nadzora po zakonu o živinoreji. Na drugi strani pa se je povečal obseg nadzora glede pravnega gnojenja z organskimi gnojili ter urejenosti skladišč za živalska gnojila.

Tako je bilo s področja Zakona o živinoreji v letu 2019 opravljenih 1015 pregledov. Na podlagi ugotovljenih 206 nepravilnosti je bilo izdanih 97 ureditvenih odločb in 32 opozoril po ZIN. V prekrškovnem postopku je bilo izdanih 15 plačilnih nalogov in ena odločba o prekršku v skupni višini 1.043 €. Izdanih je bilo tudi 43 opozoril. Ukrep izreka opozorila se običajno uporabi v primerih, ko so žvali pomanjkljivo označene (imajo eno ušesno številko).

Domače živali morajo biti označene in registrirane v predpisanih rokih in na predpisan način zaradi zootehniških in veterinarskih razlogov, izvajanja ukrepov kmetijske politike, prometa in sledenja domačih živali, zagotavljanja zadostne prireje živalskih proizvodov ter zagotavljanja kakovosti živalskih proizvodov.

Za označitev domačih živali mora poskrbeti lastnik živali. Žival označi lastnik oziroma rejec živali sam ali osebe, ki jih izbere izmed tistih, ki izpolnjujejo predpisane pogoje za strokovne delavce v skladu s predpisi o veterinarstvu. Za pravilnost označitve živali odgovarja lastnik oziroma rejec živali, če opravlja označitev sam, če pa izbere za izvedbo označitve drugo osebo, odgovarja za pravilnost označitve ta oseba. Označitev kopitarjev opravlja rejska organizacija, ki je priznana za vodenje rodovniških knjig za kopitarje.

Rejci so dolžni voditi predpisano hlevsko knjigo in druge predpisane zbirke podatkov ter sporočati podatke na predpisan način.

Tabela 16: Število zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih odločb po posameznih letu 2018 po posameznih vsebinah po ZŽiv.

Vsebina:	Pregledi	Zapisniki	Nepravilnosti	Odločbe	Opozorila po ZIN	Pn vpisnik	Odločbe ZP	Opomin	Sodna taksa	Opozorilo po ZP	Globe Skupaj
Pogoji reje domačih živali	54	50	2		0						
Nemotena reja	1	1	0		0						
Plemenske živali	2	2	0		0						
Plemenjaki	3	3	0		0						
Razmnoževanje domačih živali na kmetijskem gospodarstvu	6	6	0		0						
Identifikacija in registracija govedi	333	290	32	10	18	2	0	0	0,00	1	166,92
Izvajanja rejskih programov v govedoreji	2	2	0		0						
Identifikacija in registracija prašičev	180	168	23	18	4	0	0	0		8	0,00
Identifikacija in registracija drobnice	62	51	12	5	5						
Čebelarski pašni red	22	17	5		0						
Označevanje čebelnjakov in stojišč	332	236	128	60	5	10	1	0	0,00	34	542,41
Izvajanja rejskih programov v čebelarstvu	3	3	1		0						
Posredovanje podatkov - akvakulture	12	1	2	3	0	2	0	0			250,37
Drugo - ZŽiv	3	2	1	1	0	1	0	0			83,46
LETO 2019	1015	832	206	97	32	15	1	0	0,00	43	1.043,16
LETO 2018	1956	1245	325	128	74	16	1	1	70,00	18	876,76
LETO 2017	1774	1296	370	212	50	21	4	1	190,00	62	1.350,37
LETO 2016	2405	1706	520	250	101	10	0	0	0,00	50	500,70

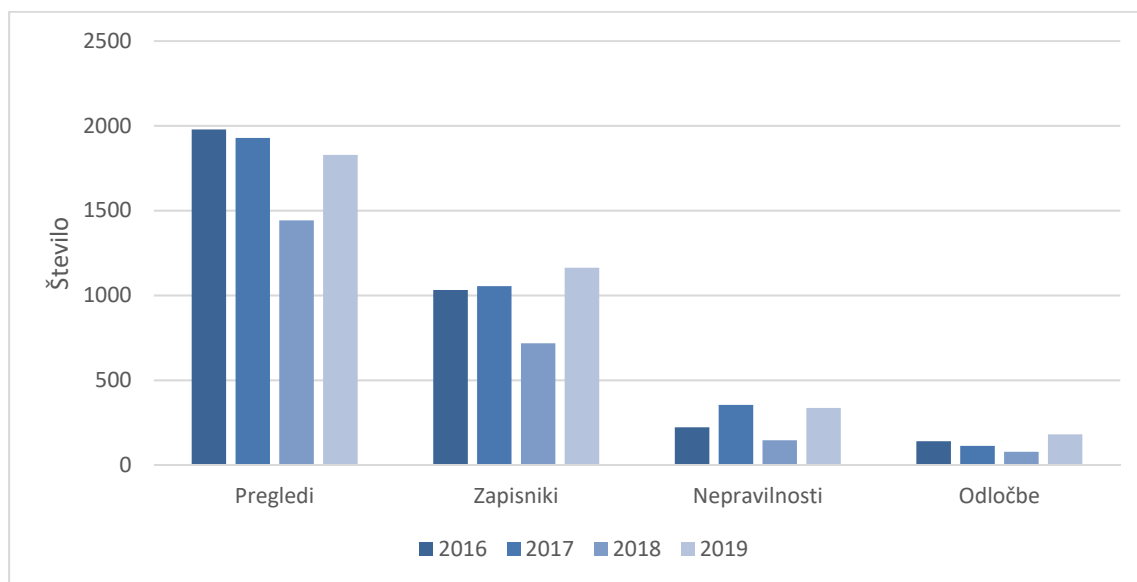
Kmetijska inšpekcija opravlja usmerjene inšpekcijske preglede nadzora določenega vsebinskega področja, kamor spadata nadzor označevanja čebelnjakov in stojišč in v registru akvakultur. Nadzor identifikacije in registracije prašičev in govedi potekata v sklopu ostalih nadzorov na kmetijskem gospodarstvu.

NADZORI IN UKREPI PO DOLOČBAH ZAKONA O KMETIJSTVU

Na podlagi Zakona o kmetijstvu je bilo v letu 2019 skupno opravljenih 1829 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljenih 336 nepravilnosti, izdanih pa 181 inšpekcijskih upravnih odločb in izrečenih 6 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru.

V prekrškovnem postopku je bilo izdanih 32 plačilnih nalogov, 3 odločbe o prekršku ter 7 opominov. Skupna vrednost izrečenih kazni je znašala 9.000 €.

Velik delež nadzora je bil usmerjen v nadzor registrov kmetijskih gospodarstev, nadzor tržnic oziroma prodaje primarnih pridelkov končnemu potrošniku ter nadzor izvora pridelkov v okviru dopolnilne dejavnosti. Pri nadzoru registrov RKG je bilo največ upravnih odločb izdanih pri pomanjkljivih evidencah GERK (18 odločb), zaradi opustitve sporočanja evidenc pridelka oljk in oljčnega olja (79 ureditvenih odločb) ter pomanjkljivega vpisa v register kmetijskega gospodarstva (6 odločb).

Slika 10: Primerjava opravljenih pregledov, zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih upravnih odločb po zakonu o kmetijstvu v obdobju 2016-2019.

Iz slike je razvidno, da se je v letu 2019 v primerjavi z letom 2018 število ugotovljenih nepravilnosti ponovno povišalo. Razlog pripisujemo slabim vremenskim razmeram, zaradi katerih so pridelovalci dokupovali pridelke in izdelke in jih prodajali kot lastne.

NADZOR TRŽNIC GLEDE POREKLA SADJA IN ZELENJAVE TER STATUSA NOSILCEV KMETIJ PRI PRODAJI

Nadzor nad poreklom sadja in zelenjave je razdeljen med IRSKGLR in URSVHVVR. Kmetijska inšpekcija ima pristojnost za nadzor na tistih prodajnih mestih, kjer sta sadje in zelenjava pridelana na kmetiji. Inšpektor IRSKGLR preveri:

1. ali prodajalec sme vršiti prodajo (nosilec, člani kmetije in zaposleni na kmetiji, ki so vpisani v RKG in druge osebe, ki opravljajo delo na kmetiji na način in pod pogoji, določenimi v predpisih, ki urejajo delovno pravo in pogodbeno razmerja),
2. na podlagi izpisa iz evidence RKG preveri sledljivosti prodajanih pridelkov (primerja velikost pridelovalnih površin in vrsto rabe kmetijskih zemljišč, vpisanih v RKG, s prodajnimi pridelki),
3. če kmet prodaja z računom, preveri še status dopolnilne dejavnosti prodaje iz sosednjih kmetij in sledljivost prodaje pridelkov teh sosednjih kmetij.

V primeru ugotovljenih nepravilnosti se izreče ukrep:

- začasno prepove dajanje na trg sadja in zelenjave, če prodajo vrši oseba, ki za to ne izpolnjuje pogojev
- prepove prodajo sadja in zelenjave iz drugih kmetij, če prodajalec nima dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji prodaje iz sosednjih kmetij

Zadeva se v pristojno reševanje odstopi drugemu organu v naslednjih primerih:

- če pridelovalec poda izjavo, da pridelek ne izvira iz druge kmetije ali izjave o izvoru pridelka ne želi podati, se zadevo odstopi FURS zaradi opravljanja neregistrirane dejavnosti,
- če pridelovalec poda izjavo, da pridelek izvira iz druge kmetije, se poleg prepovedi prodaje sadja in zelenjave iz drugih kmetij, v primeru, da prodajalec nima dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji prodaje iz sosednjih kmetij, zadevo odstopi še URSVHVVR zaradi nepravilnega označevanja in ne zagotovljena sledljivost živila v prodaji za končnega potrošnika,
- ne izdajanje računov v primeru opravljanja dopolnilne dejavnosti na kmetiji - odstop zadeve na FURS,
- ni pogodbe o zaposlitvi - odstop zadeve na FURS,
- prodajni prostor ni označen, cene pridelkov niso označene odstop zadeve TIRS.

Večina pregledov opravljenih v zvezi z nadzorom prodaje kmetijskih pridelkov končnemu potrošniku, ki je vezana na osnovno in dopolnilno dejavnost na kmetiji, je bila opravljena v spomladanskem času. V povezavi z nadzorom prodaje kmetijskih pridelkov na tržnicah (61.a člen) in izvajanje dopolnilne dejavnosti predelave in prodaje pridelkov iz lastnih in drugih kmetij, je bilo opravljenih 398 pregledov, izdanih je bilo 13 upravnih odločb oziroma odločb o prepovedi nadaljnje prodaje do ureditve dokumentacije za izvajanje dopolnilne dejavnosti. V prekrškovnem postopku je bil izdan en plačilni nalog in dva opomina. Skupna vrednost izrečenih kazni je znašala 600 €.

DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI

Dopolnilna dejavnost na kmetiji je dejavnost, ki omogoča boljše rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka na kmetiji.

Kmetijska dejavnost obsega pridelovanje kmetijskih rastlin oziroma živinorejo ter storitve za rastlinsko pridelavo oziroma živinorejo, razen veterinarskih dejavnosti. Tej osnovni dejavnosti sledijo tudi dopolnilne dejavnosti na kmetiji, katerih cilj je izboljšanje dohodkovnega položaja kmetije in s tem zagotavljanja delovnih mest, ekonomsko primerljivih z delovnimi mesti v drugih sektorjih. Po podatkih MKGP je bilo na dan 28.12.2018 v RKG vpisanih:

- 4.606 kmetij z izdanim dovoljenjem za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji
- 4.697 nosilcev dopolnilnih dejavnosti
- 18.230 dopolnilnih dejavnosti
- 4 dopolnilne dejavnosti na kmetijo

Nadzor dopolnilnih dejavnosti poteka po naslednjih fazah:

- pregled izpolnjevanja pogojev
 - o površinah
 - strokovni pogoji
 - vpis v register nosilcev živilske dejavnosti
 - preverjanje prijave dohodka
 - administrativni nadzor pri nosilcu
 - preveri se, če nosilec vodi račune, evidence o lastnih količinah predelanih surovin in dokupljenih surovinah iz drugih kmetij
4. ugotavljanje zadostnega deleža lastnih surovin.

Zagotavljanje zadostnega deleža lastnih surovin se najprej opravi administrativno z vpogledom v zbirke podatkov, nato pa nadaljuje pri nosilcu.

Administrativni pregled obsega:

- kontrola obsega površin v RKG;
- staleža živali v registrih živali, ki se vodijo v skladu s predpisi, ki urejajo živinorejo;
- prijavljenih površin in vrst kmetijskih rastlin na teh površinah v zbirni vlogi;
- vpisa v centralni register objektov akvakulture in komercialnih ribnikov;
- obsega gozdnih zemljišč na podlagi zemljiškega katastra in zemljiške knjige;
- vpisa v register pridelovalcev grozdja in vina ter

Pregled pri nosilcu:

- kontrola računov,
- kontrola evidenc o lastnih količinah predelanih surovin in dokazil.

Določene dejavnosti prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, ki so sicer del dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, se lahko obravnavajo kot dejavnosti malega obsega, dohodek teh dejavnosti pa se šteje za dohodek v zvezi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo in je oproščen dohodnine.

Zavezanec, ki iz malih obsegov predelav ne preseže letnega prihodka 3.500 evrov, svojo dejavnost davčnemu organu zgolj prihlasi za evidentiranje. Do navedene višine se mu davčna osnova ne povečuje, saj se prihodek šteje kot dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti.

Da je mogoče neke vrste prve stopnje predelave šteti za dejavnost malega obsega, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- člani kmečkega gospodinjstva, poleg predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov, ne opravljajo sami ali preko povezanih oseb, drugih dejavnosti na kmetiji, ki se lahko štejejo za dopolnilno dejavnost na kmetiji, razen dopolnilne dejavnosti predelave rastlinskih odpadkov ter proizvodnje in prodaje energije iz obnovljivih virov, storitev s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročnim delom ali svetovanja in usposabljanja v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo,
- člani kmečkega gospodinjstva ne ugotavljajo davčne osnove od dohodka iz OKGD na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov oziroma dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov v letu, za katero se priglašča obravnava dohodka od malega obsega prve stopnje predelave,
- v davčnem letu pred davčnim letom, za katero priglašajo obravnavo dohodka od malega obsega prve stopnje predelave, prihodki od te dejavnosti ne presegajo 3.500 €.

Za izdelke malega obsega prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov se štejejo: nerazkosane in razkosane klavne živali, moka in drugi mlevski izdelki, maslo, kislina in sladka smetana, kislo mleko, pinjenec, sirotka, jogurt, kefir, skuta in sir, vsi brez dodatka, kisano, sušeno, vloženo in drugače konzervirano sadje in zelenjava, sadni in vinski mošt, sadno vino, sadni in zelenjavni sok in sirup, sadni in vinski kis, jedilna olja razen oljčnega ter smola in oglje.

Tabela 17: Rezultati nadzora dopolnilnih dejavnosti.

Vsebina:	Pregledi	Zapisniki	Nepravilnosti	Odločbe	Opozorila po ZIN:	Plačilni nalogi	Globe	Odločbe ZP	Globe ODL	Opomin	Sodna taksa	Opozorilo po ZP	Globe Skupaj
Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetijah													
predelava primarnih kmetijskih pridelkov	132	97	14	13	0								
prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij	78	62	12	15	0	2	1.200,00	1	600,00	2	60,00		1.800,00
turizem na kmetiji	34	29	0		0								
predelava rastlinskih odpadkov ter proizvodnja in prodaja energije iz obnovljivih virov	1	1	0		0								
svetovanje in usposabljanje v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo	1	1	0		0								
opravljanje dopolnilne dejavnosti, če je član kmetije s.p. ali pravna oseba	14	7	0		0								
opravljanje dopolnilne dejavnosti brez dovoljenja	11	7	5	6	0								
dejavnost, povezana s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitvami oziroma izdelki;	2	2	0		0								
LETO 2019	273	206	31	34	0	2	1200	1	600	2	60	0	1800
LETO 2018	442	197	23	8	11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
LETO 2017	136	92	13	6	3	2	1.800,00	0	0,00	1	30,00	1	1.800,00
LETO 2016	923	620	61	51	15	1	600,00	1	600,00	1	90,00	10	1.200,00

ZAVAJAJOČE OZNAČEVANJE, TRŽENJE ALI OGLAŠEVANJE

Zakon o kmetijstvu v tretjem odstavku 66. določa, da se označevanje, oglaševanje oziroma trženje storitev, ki so povezane s kmetijsko dejavnostjo, šteje kot zavajajoče, če na kakršen koli način zavaja potrošnika ali bi ga utegnilo zavajati in bi zaradi svoje zavajajoče narave verjetno vplivalo na njegove odločitve glede uporabe storitev. Kot zavajajoča se šteje tudi uporaba besed oziroma besednih zvez, ki se nanašajo na kmetijsko dejavnost in uporabljajo pri označevanju, oglaševanju oziroma trženju storitev iz nekmetijske dejavnosti.

V 2. točki 3. člena ZKme-1 je pojasnjen pomen izraza kmetijsko gospodarstvo, in sicer je kmetijsko gospodarstvo organizacijsko in poslovno zaokrožena gospodarska celota, ki obsega eno ali več proizvodnih enot, se ukvarja s kmetijsko ali kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, ima enotno vodstvo, naslov in sedež, ime ali firmo in je lahko med drugim organizirano tudi v obliki kmetije, ki ni pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, pri čemer se za kmetijo šteje tudi čebelarka ali čebelar, ki ni samostojni podjetnik posameznik,

V 4. členu ZKme-1 je določeno, da je kmetija oblika kmetijskega gospodarstva, kjer se nosilec in člani ali članice kmetije ter zaposleni ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo.

V 6. odstavku 5. člena ZKme-1 je določeno, da je nosilec kmetijskega gospodarstva lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, če imata sedež v republiki Sloveniji, fizična oseba, ki nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, pa je vpisana v CRP, agrarna skupnost ali pašna skupnost. Nosilec kmetije je lahko fizična oseba, ki ima stalno bivališče v Republiki Sloveniji. Poslovni subjekt v skladu s predpisom, ki ureja poslovni register Slovenije, ne more biti nosilec kmetije.

V skladu s 1. odstavkom 99. člena ZKme-1 je dopolnilna dejavnost na kmetiji dejavnost, ki omogoča boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka na kmetiji. V skladu s 6. odstavkom istega člena se na kmetiji ne sme opravljati posamezna vrsta dopolnilne dejavnosti, če je nosilec ali član kmetije samostojni podjetnik posameznik, registriran za istovrstno dejavnost, ali zakoniti zastopnik pravne osebe ali ima večinski delež v pravni osebi, registrirani za istovrstno dejavnost.

Glede navedeno bi se beseda kmetija v imenu ali za trženje storitev lahko uporabljala samo pod pogojem, da bi stranka dejavnost opravljala kot dopolnilno dejavnost na kmetiji in ne kot pravna oseba ali samostojni podjetnik.

Za opravljanje dejavnosti npr. predelave kot dopolnilne dejavnosti na kmetiji, je potrebno v skladu z 10. členom Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji pridelati najmanj 50 odstotkov količin lastnih surovin, do 50 odstotkov količin surovin pa bi lahko dokupili z drugih kmetij, kar pa pravnim osebam in samostojnim podjetnikom z uporabo besede »kmetija« ali njene sopomenke v imenu firme ali pri oglaševanju storitev ni potrebno zagotavljati. S takšnim označevanjem, oglaševanjem in trženjem storitev kot pravna oseba ali samostojni podjetnik zavaja potrošnika ali bi potrošnika takšno označevanje, oglaševanje in trženje storitev utegnilo zavajati in bi zaradi svoje zavajajoče narave verjetno vplivalo na njegove odločitve glede nakupa izdelkov, ki jih nudi kot pravna oseba ali samostojni podjetnik.

Opravljenih je bilo 129 pregledov in ugotovljenih 48 nepravilnosti. Po ugotovljeni nepravilnosti so bili zavezanci z dopisom seznanjeni z ugotovitvijo. 24 jih je spremenilo ime že po prejemu dopisa, preostalih 24 pa je bila izdana odločba.

Ta določba zakona se je spremenila leta 2018 in zavezanci niso bili seznanjeni, da poimenovanje njihovega podjetja predstavlja kršitev. Vsled tega je bil izdan samo en plačilni nalog v višini 600,00 €.

NADZOR KONOPLJE IN MAK

Po podatkih MKGP iz leta 2018 se je industrijska konoplja pridelovala na skupni površini 355 ha. Skladno s Sporazumom o posredovanju podatkov Agenciji Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (AKTRP) o dejstvih, ugotovljenih pri inšpekcijskem nadzoru, izvedenem na podlagi Pravilnika o pogojih za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje in maka (v nadaljevanju sporazum), je kmetijska inšpekcija opravila nadzor in vzorčenje na kmetijskih gospodarstvih za določitev vsebnosti THC. Kmetijska inšpekcija je v letu 2019 opravila vzorčenje na 54 njivskih površinah in odvzela 54 vzorcev. Analize je opravil Kemijski inštitut Slovenije. V letu 2019 ni bilo ugotovljenih preseženi vrednosti THC.

Ob tem je kmetijska inšpekcija v letu 2019 opravila tudi 10 pregledov v zvezi z izpolnjevanjem pogojev za gojenje konoplje s strani pridelovalcev, ugotovila eno nepravilnost ter na podlagi tega izdala eno opozorilo po ZIN.

Posevki maka niso bili predmet kontrole.

GENSKO SPREMENJENI ORGANIZMI

V okolju in pri pridelavi hrane lahko veliko škodo povzroči nenadzorovano sproščanje gensko spremenjenih organizmov (GSO). Vplivi so možni v gospodarstvu, saj se lahko zmanjša konkurenčnost slovenskega trga v primerjavi z ostalimi in zato je nujno izdelati načrte, ki bi omogočali ukrepanje v primerih sprostitev takih organizmov v okolje. Načrtovati je treba zaščito okolja, ki vključuje tudi zaščito ljudi in živali ter ustrezno odpraviti posledice. Zato so potrebni predhodni načrti za ukrepanje za zaščito ljudi, živali in okolja ter njegove sanacije.

Za prisotnost gensko spremenjenih organizmov v hrani, krmi, semenih, se uporablja molekularne metode, pri katerih se določajo določeni genski elementi. Nekateri genski elementi so prisotni v večjih gensko spremenjenih organizmih, s temi naredimo tako imenovane presejalne analize, kjer ugotovimo prisotnost-odsotnost GSO. Nekateri genski elementi so specifični za posamezne gensko spremenjene organizme. S temi lahko identificiramo, kateri GSO je prisoten v vzorcu.

Inšpektorat vzorči zelene dele rastlin soje, koruze, oljne ogrščice, krompirja in sladkorne pese, v katerih nato na Nacionalnem inštitutu za biologijo opravijo presejalne teste na prisotnost gensko spremenjenih organizmov.

Na podlagi preteklih rezultatov v letu 2019 vzorčenje ni bilo izvedeno, se pa ponovno planira v letu 2020.

Vzorčenje tal na ostanke FFS, nitrata in težke kovine na VVO ter na onesnaževala v tleh gnojenih z digestatom

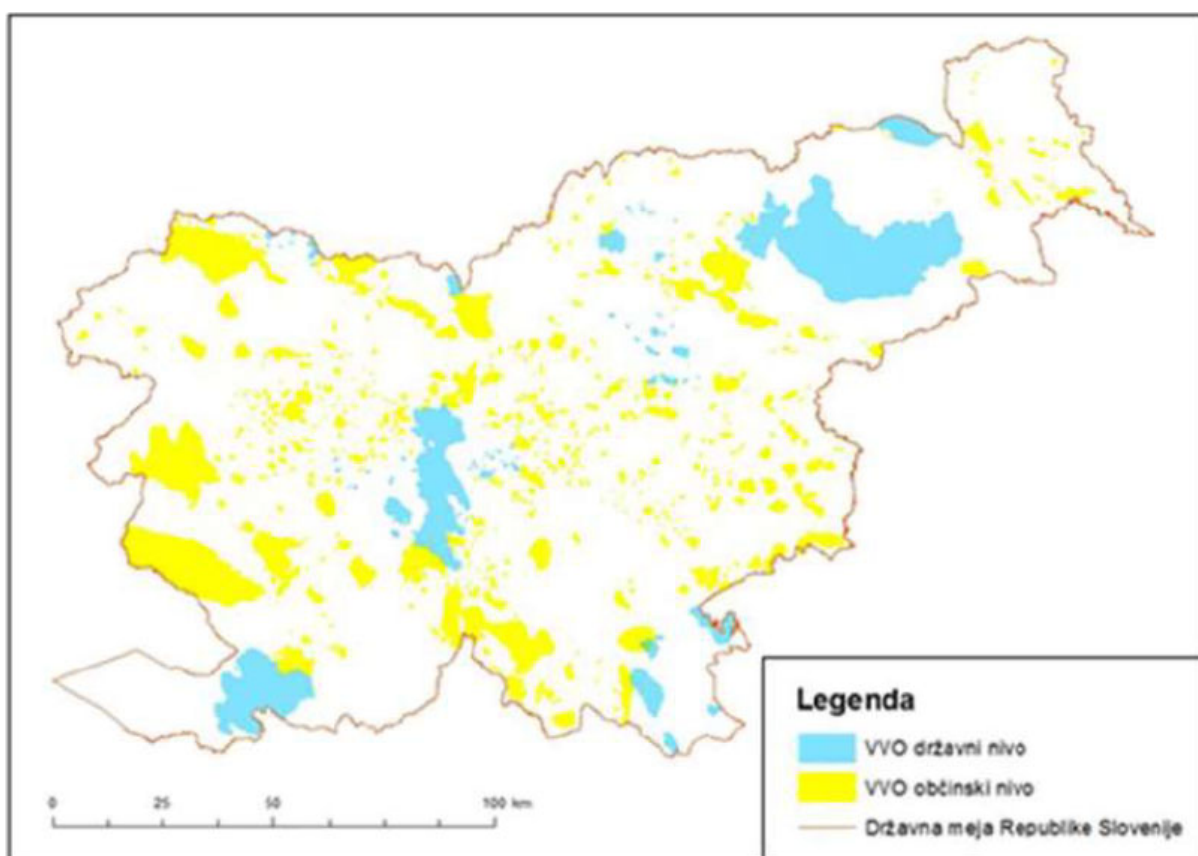
Vodovarstvena območja (VVO) so ena najpomembnejših oblik zavarovanja vodnih teles, pomembnih za odvzem pitne vode. Takšen način zavarovanja je poznal Zakon o vodah iz leta 1981, na podlagi katerega so vodovarstvena območja določile občine. Novi Zakon o vodah, ki v slovenski pravni red prevzema zahteve direktive EU o ukrepih na področju vodne politike, pa prenaša pristojnost določanja vodovarstvenih območij na državo.

VVO ureja 13 uredb, in sicer za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrave in Dravskega polja, za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja, za vodno telo vodonosnika Apaškega polja, za vodno telo vodonosnika Selniška dobrava, za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja, za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane, za vodno telo vodonosnikov Rižane, za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče, za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko, za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice, za vodna telesa vodonosnikov na območju Slovenj Gradca, za vodno telo vodonosnikov za območje Celja in Žalca ter za vodna telesa vodonosnikov za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič. Z uredbami so določena VVO in vodovarstveni režimi.

Na VVO so določene različne stopnje varovanja, ki so odvisne od naravnih značilnosti in stopnje ogroženosti vodonosnikov oziroma površinskih voda. Uredbe predvidevajo tri stopnje varovanja oziroma razvrstitve vodovarstvenih območij, in sicer VVOI (najožja območja), na katerih velja najstrožji režim varovanja (prepovedana ali omejena raba mineralnih gnojil, gnojnice in gnojevke ter fitofarmacevtskih sredstev), VVOII (ožja območja) in VVOIII (širša območja).

Poleg VVO, ki so določena z vladnimi uredbami, je še vedno veliko vodovarstvenih območij določenih z občinskimi odloki, ki so jih občinski sveti sprejeli do leta 2002 v skladu s takrat veljavnim Zakonom o vodah in se v skladu s prehodnimi določbami sedanjega zakona še uporabljajo.

V evidenci VVO, ki jo vodi Direkcija RS za vode, se vodovarstvena območja, določena z vladnimi uredbami, vodijo pod nazivom »državni nivo«, vodovarstvena območja, določena z občinskimi odloki, pa pod nazivom »občinski nivo«. Površina vodovarstvenih območij v Sloveniji je leta 2018 znašala 349.680 ha ali 17,3 % površine celotne države. Kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU) na teh območjih je bilo 93.190 ha, kmetovalci pa so na teh območjih prijavili 73.614 ha GERK KZU. Na območjih VVOI je bilo 2.405 ha KZU oziroma 1.960 ha GERK KZU.

Slika 11: VVO območja.

Vodovarstvena območja, še posebej tista najožja z najstrožjim režimom varovanja so glede gradbenih posegov, industrijskih con, komunalne urejenosti in načina kmetovanja, najbolj občutljiva glede ekološkega in kemičnega stanja podtalnice. Proces v podtalnici so namreč izredno dolgotrajni, če pride do onesnaževanja vodnih teles z različnimi polutanti, kontaminanti ali celo gnojili in pesticidi. Polutant lahko potuje do vodnjaka za zajem pitne vode preko talnega profila in vodnega telesa tudi več let, zato so tudi procesi očiščevanja dolgotrajni.

Zaradi vsega navedenega je pomembno, da kmetijska inšpekcija izvaja nadzor dobre kmetijske prakse na vodovarstvenih območjih glede gnojenja in rabe FFS, saj na podlagi posamičnih in sporadičnih primerov dokazuje, da kmetijstvo ne more biti in ni vir pojava težkih kovin, obstojnih organskih onesnaževal, lahko pa bistveno prispeva k zmanjševanju nitratov na aluvijalnih vodonosnikih.

Izvajalec analiziranja tal je bil Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano iz Maribora. Tla je vzorčil usposobljeni vzorčevalec izvajalca preiskav po akreditirani metodi.

Na osnovi določil pogodbe smo v času od 18.04.2019 do 29.04.2019 (prva serija vzorčenja) in v času od 17.06.2019 do 27.06.2019 (druga serija vzorčenja) vzorčili tla (zemljo) na kmetijskih zemljiščih, ki so se nahajala na I. ali II. vodovarstvenem območju vodnih teles vodonosnikov – opredeljenih z uredbami državnega nivoja, na 1., 2. ali 3. vodovarstvenem območju vodonosnikov opredeljenimi z odloki na nivoju lokalnih skupnosti. V vsaki seriji vzorčenja tal so bili vzorci tal odvzeti iz 48 kmetijskih zemljišč, od tega je 10 kmetijskih zemljišč, ki so bila gnojena z bioplinško gnojevko (digestat).

Namen preiskav je:

- določitev vsebnosti ostankov fitofarmacevtskih sredstev (pesticidov) v tleh in izdelavo ocene njihove rabe na kmetijskih zemljiščih, ki se nahajajo na: a) notranjih vodovarstvenih območjih vodnih teles vodonosnikov v skladu z definicijo opredeljeno s 6. členom Pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur. list RS št. 64/2004, 5/2006, 58/2011 in 15/2016) za vodovarstvena območja (v nadaljevanju VVO) na državnem nivoju, b) na VVO 1, 2 oz. 3 opredeljenih s pravnim redom za VVO na nivoju lokalnih skupnosti, c) na priobalnih zemljiščih voda 1. reda in 2. reda v skladu z definicijo opredeljeno s 14. členom Zakona o vodah (ZV-1) Ur. list RS št. 67/2002 Spremembe: Ur. list RS št. 110/2002-ZGO-1, 2/2004-ZZdrI-A, 41/2004-ZVO-1, 57/2008, 57/2012, 100/2013, 40/2014, 56/2015),
- določitev vsebnosti težkih kovin v tleh in ocena obremenitev v skladu z določili pravnega reda RS na kmetijskih zemljiščih opredeljenih s pravnim redom iz prejšnje alineje,
- določitev vsebnosti nitrata v tleh in izdelavo ocene obremenitev tal z nitrati na kmetijskih zemljiščih opredeljenih s pravnim redom iz prejšnje alineje,

- določitev vsebnosti policikličnih aromatskih ogljikovodikov (v nadaljevanju PAH), nitrata, težkih kovin, polikloriranih bifenilov (v nadaljevanju PCB) v tleh in izdelavo ocene obremenitev tal na kmetijskih zemljiščih, ki so gnojena z bioplinsko gnojevko (digestat).

Program uradnega nadzora za leto 2019 je vključeval od skupno 48 kmetijskih površin 44 s tradicionalnim kmetovanjem (konvencionalno pridelavo), 2 z integrirano pridelavo in 2 z ekološko pridelavo.

Preiskovane kmetijske površine se nahajajo na vodovarstvenih območjih opredeljenimi z Uredbami o vodovarstvenih območjih za vodna telesa vodonosnikov podzemne vode, z občinskimi odloki o vodovarstvenih območjih vodnih virov, ki se izkoriščajo za javno oskrbo s pitno vodo. V letu 2019 so se vzorci tal odvzeli na 32 kmetijskih površinah, ki se nahajajo na vodovarstvenih območjih na državnem območju opredeljenimi z Uredbami o vodovarstvenih območjih za vodna telesa vodonosnikov podzemne vode in na 6 kmetijskih površinah, opredeljenimi z občinskimi odloki o vodovarstvenih območjih vodnih virov. Prevladujoča raba kmetijskih površin v letu 2019 so bile različne vrste žit predvsem koruza in pšenica, sledijo jim trave in travno deteljne mešanice ter različne vrste zelenjave.

REZULTATI VZORČENJA

PESTICIDI

Rezultati preiskav kažejo, da so bile v času I. serije vzorčenja tal prisotne aktivne snovi teflutrin in glifosat v koncentraciji $>0,01$ mg/kg s.s., in sicer teflutrin na dveh preiskovanih zemljiščih in glifosat na enem preiskovanem zemljišču. V času II. serije vzorčenja tal rezultati preiskav kažejo, da so bile prisotne aktivne snovi terbutilazin in dimetenamid v koncentraciji $>0,01$ mg/kg s.s., in sicer terbutilazin na enem preiskovanem zemljišču in dimetenamid na enem preiskovanem zemljišču.

Na osnovi metodologije ocenjevanja prisotnosti aktivnih snovi v tleh v času I. serije vzorčenja (kar praviloma pomeni, da so bili pripravki uporabljeni v preteklem letu ali v letu 2019 do I. serije vzorčenja) in v času med I. in II. serijo vzorčenja (kar praviloma pomeni uporabo pesticidnih pripravkov v času med I. in II. serijo vzorčenja) je ugotovljeno oz. ocenjeno, da so bili pesticidni pripravki uporabljeni v času med I. in II. serijo vzorčenja na dveh kmetijskih zemljiščih. Na enem kmetijskem zemljišču iz območja Murske Sobote je bila ugotovljena uporaba pripravkov na osnovi aktivne snovi terbutilazin in na enem kmetijskem zemljišču iz območja Murske Sobote je bila ugotovljena uporaba pripravkov na osnovi aktivne snovi dimetenamid. Iz seznama aktivnih snovi, katerih raba je prepovedana na najožjih vodovarstvenih območjih, je bila ugotovljena prisotnost ostanka aktivne snovi terbutila.

TEŽKE KOVINE

Program uradnega nadzora za leto 2019 je v I. seriji vzorčenja vključeval preiskave tal na vsebnost težkih kovin – kadmija, svinca, bakra, cinka, kroma, niklja, in dodatno preiskave na vsebnost težkih kovin v enem vzorcu v II. seriji vzorčenja.

Vsebnosti kroma, niklja in svinca na 39. preiskovanih kmetijskih zemljiščih ne presegajo imisijskih mejnih vrednosti (IMV), za krom, 100 mg/kg suhe snovi (v nadaljevanju s.s.), Cr, nikelj, 50 mg/kg s.s. Ni in svinec, 85 mg/kg s.s. Pb.

Imisijska opozorilna vrednost (IOV) za baker (Cu), 100 mg/kg s.s., je presežena na enem preiskovanem kmetijskem zemljišču iz območja Novega mesta oz. Metlike v času I. serije vzorčenja (ME 2) in na istem preiskovanem kmetijskem zemljišču (ME 2) v času II. serije vzorčenja je presežena imisijska kritična vrednost (IKV) za baker, 300 mg/kg s.s..

Imisijska mejna vrednost (IMV) za cink (Zn), 200 mg/kg s.s., je presežena na dveh preiskovanih kmetijskih zemljiščih iz območja Celja (CE 1 in CE 2).

Imisijska opozorilna vrednost (IOV) za kadmij (Cd), 2 mg/kg s.s., je presežena na dveh preiskovanih kmetijskih zemljiščih iz območja Celja (CE 1 in CE 2).

Kmetijska zemljišča, ki so gnojena z bioplinsko gnojevko (digestat), so bila v času II. serije vzorčenja preiskana na vsebnost kadmija, svinca, bakra, cinka, kroma, niklja.

Vsebnosti bakra, niklja, kroma in svinca na nobenem od 10. preiskovanih kmetijskih zemljišč ne presegajo imisijskih mejnih vrednosti (IMV) za baker, 60 mg/kg s.s. Cu, nikelj, 50 mg/kg s.s. Ni, krom, 100 mg/kg s.s. Cr oz. svinec, 85 mg/kg s.s. Pb. Imisijska

mejna vrednost (IMV) za kadmij (Cd), 1 mg/kg s.s., je presežena na enem preiskovanem kmetijskem zemljišču iz območja Ljubljane.

Imisijska mejna vrednost (IMV) za cink (Zn), 200 mg/kg s.s., je presežena na enem preiskovanem kmetijskem zemljišču iz območja Ljubljane.

POLIKLORIRANI BIFENILI (INDIKATORSKI)

Kmetijska zemljišča, ki so gnojena z bioplinsko gnojevko (digestat), so bila preiskana na vsebnost polikloriranih bifenilov (PCB).

Vsebnost PCB ni bila ugotovljena na nobenem od preiskovanih kmetijskih zemljišč oz. njihova vsebnost je bila pod mejo določanja za uporabljeno analitsko metodo. Vsebnosti vsote PCB na nobenem od preiskovanih kmetijskih zemljišč ne presega imisijske mejne vrednosti (IMV) za skupno koncentracijo PCB.

NITRATNI DUŠIK

Rezultati preiskav tal kmetijskih zemljišč na vsebnost nitratnega dušika na kmetijskih zemljiščih, ki so gnojena z mineralnimi gnojili oz. hlevskim gnojem, so v letu 2019 pokazali, da je v času pred I. serijo vzorčenja na treh kmetijskih zemljiščih, od tega eno iz območja Maribora, eno iz območja Kranja in eno iz območja Ljubljane, vnos gnojil presegal mejno vrednost vnosa dušika v tla za posamezno kmetijsko kulturo. V času med I. in II. serijo vzorčenja je vnos gnojil na enem kmetijskem zemljišču iz območja Ljubljane presegal mejno vrednost vnosa dušika v tla za kmetijsko kulturo šparglji (predvidena raba v letu 2019).

Rezultati preiskav tal kmetijskih zemljišč na vsebnost nitratnega dušika na kmetijskih zemljiščih, ki so gnojena z bioplinsko gnojevko (digestat), so v letu 2019 pokazali, da v času pred I. serijo vzorčenja na nobenem od preiskovanih kmetijskih zemljišč vnos gnojil ni presegal mejno vrednost vnosa dušika v tla za posamezno kmetijsko kulturo (predvidena raba v letu 2019). V času med I. in II. serijo je na treh kmetijskih zemljiščih, od tega eno iz območja Ormoža in dve iz območja Murske Sobote, vnos gnojil presegal mejno vrednost vnosa dušika v tla za posamezno kmetijsko kulturo (predvidena raba v letu 2019).

Preiskave na vsebnost nitratnega dušika v letu 2019 kažejo, da so se na tri kmetijska zemljišča (eno iz območja Maribora, eno iz območja Kranja in eno iz območja Ljubljane) v času pred I. serijo vzorčenja, vnašala gnojila (hlevski gnoj oz. mineralna gnojila) v količinah, da je bila presežena mejna vrednost vnosa dušika v tla za posamezno kmetijsko kulturo (predvidena raba v letu 2019 – tritikala, krompir in krmni grah). V času med I. in II. serijo vzorčenja se povečani vnosi nitratnega dušika pojavljajo na enem kmetijskem zemljišču iz območja Ljubljane, ki je bilo gnojeno z mineralnimi gnojili oz. hlevskim gnojem v letu 2019 in na katerih se pridelujejo šparglji. Povečani vnosi nitratnega dušika v času med I. in II. serijo vzorčenja so se pokazali tudi na treh kmetijskih zemljiščih, ki so bila gnojena z bioplinsko gnojevko (digestat), od tega eno iz območja Ormoža (na kateri se prideluje tritikala) in dve iz območja Murske Sobote (na katerih se prideluje koruza).

Izdana je bila ena upravna odločba in eno opozorilo po ZIN, ostali postopki še niso pravnomočni.

VARSTVO VODA PRED ONESNAŽEVANJEM Z NITRATI IZ KMETIJSKIH VIROV

Kot je bilo že rečeno, ima Slovenija intenzivno živinorejsko proizvodnjo, zato je nadzor pravnega gnojenja in urejenosti skladiščnih kapacitet za živinska gnojila izrednega pomena ne samo na občutljivih varovanih območjih kot so vodovarstvena območja, bližina vodotokov in območja slovenskega Krasa, temveč na vseh kmetijskih površinah.

Med največjimi izzivi sodobnega kmetovanja je namreč zagotoviti čim bolj učinkovito kroženje dušika v kmetijstvu. V Sloveniji so najpomembnejši vir dušika živinska gnojila (približno 30.000 ton letno), sledijo mineralna gnojila (približno 27.000 ton letno). Približno 2.000 ton dušika iz zraka vežejo metuljnice, 7.000 ton pa se ga iz zraka odloži na kmetijskih zemljiščih. Z zmanjšanjem uhajanja dušikovih spojin v vode in v zrak bi bilo mogoče brez posledic za pridelek kmetijskih rastlin porabo dušika iz mineralnih gnojil zelo zmanjšati. S tem bi lahko izboljšali tudi konkurenčnost kmetovanja. Odziv na povečevanje vsebnosti nitratov v vodah je bila leta 1991 na evropskem nivoju sprejeta nitratna direktiva. Namen nitratne direktive je zmanjševanje in preprečevanje nadaljnjega onesnaževanja voda z nitrati iz kmetijskih virov.

Nitratni anion (NO_3^-) v tleh ima enak ionski naboj (negativen) kot delci tal. Zaradi tega se ti med seboj odbijajo, zaradi česar je nitrat bolj izpostavljen izpiranju v vode kot druga rastlinska hranila. Problem dušika in njegovih spojin je v sposobnosti izredno hitre pretvorbe ene kemijske oblike v drugo. Tako se v ugodnih razmerah tudi druge dušikove spojine pretvarjajo v nitratno obliko, ta pa se lahko spere ali odplavi v vode. Če v tla z gnojenjem z organskimi gnojili, ki vsebujejo ki vsebujejo pretežno dušik v amonijski obliki in dušik vezan v organsko snov, se v ugodnih razmerah tudi druge dušikove spojine pretvarjajo v nitratno obliko, ta pa se lahko spere ali odplavi v vode. Če v tla z gnojenjem vnesemo preveč dušika, ali če ga vnesemo v času, ko ga rastline ne potrebujejo, se tveganje za izpiranje nitratov v vode poveča.

Zaradi opisanega dejstva ter tudi zaradi prej omenjenih negativnih vplivov nitratov v pitni vodi na zdravje ljudi, je na ravni Evropske unije leta 1991 nastala nitratna direktiva, katere namen je preprečevanje in zmanjševanje obremenjevanja voda z nitrati, ki izvirajo iz kmetijstva.

Zahteve Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov lahko razdelimo v sedem poglavij, ki obravnavajo naslednje skupine zahtev:

- območje izvajanja zahtev in zavezanci,
- obremenjevanje tal z dušikom iz živinskih gnojil,
- prepovedi pri gnojenju,
- omejitve pri gnojenju strmih zemljišč,
- skladiščenje živinskih gnojil,
- omejitve vnosa dušika v tla,

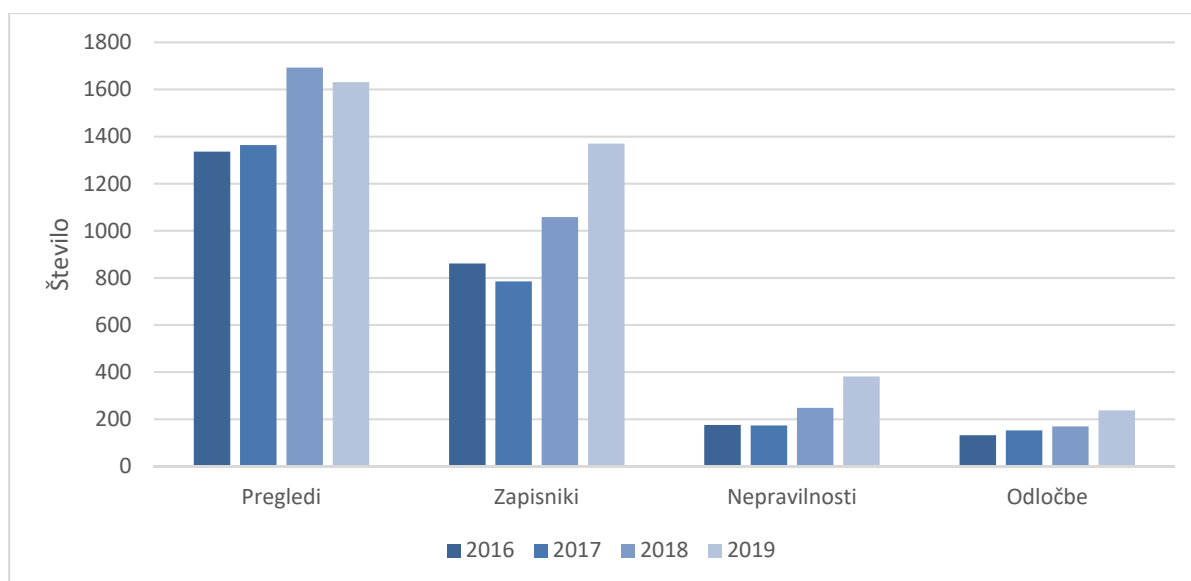
- tehnologije gnojenja.

Na podlagi Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov kmetijska inšpekcija tako opravlja nadzor nad pravilno rabo organskih in mineralnih gnojil na kmetijskih zemljiščih, s katerim se preprečuje prekomerna obremenitev tal, podtalnice in vodotokov z nitrati, ki lahko izhajajo iz kmetijske dejavnosti. Poleg tega se vrši nadzor nad uporabo organskih gnojil na vodovarstvenih območjih, preverja se vodotesnost in primerno velikost skladiščnih kapacitet za živalska gnojila na kmetijskih gospodarstvih ter omejitve gnojenja v času prepovedi.

Tabela 18: Rezultati nadzora nitratne uredbe.

Vsebina:	Pregledi	Zapisniki	Nepravilnosti	Odločbe	Opozorila po ZIN	Sklepi vsi	Pn vpisnik	Odločbe ZP	Opomin	Sodna taksa	Opozorila po ZP	Globe Skupaj
Letni vnos dušika iz živalskih gnojil v tla na nivoju kmetijskega gospodarstva (5. člen)	273	250	46	19	0	4	0	0	2	60,00	10	0,00
Ravnanje s presežki živalskih gnojil (6. člen)	47	43	15	8	0	1	1	0	0		1	400,00
Časovne omejitve gnojenja z gnojevko ali gnojnico (8.člen)	72	51	44	26	0		11	4	13	390,00	2	12.000,00
Časovne omejitve gnojenja s hlevskim gnojem (8.a)	11	8	2	2	0		0	0	2	60,00		0,00
Splošne omejitve gnojenja z organskimi in mineralnimi gnojili (10.člen)	23	22	3	1	0	1	0	0	1	30,00		0,00
Splošne omejitve vnosa gnojil v tla (11.člen)	38	35	7	6	0	1	0	0	2	60,00		0,00
Omejitev gnojenja 100 m od objekta za zajem pitne vode	7	4	6	6	0		1	0	4	120,00		800,00
Omejitev gnojenja ob vodotokih	29	25	6	1	0		0	0	2	60,00		0,00
Skladiščni prostori za živalska gnojila (12. člen)	947	768	221	150	7	21	13	3	14	420,00	13	12.000,00
Časovna omejitev odlaganja uležanega hlevskega gnoja (12./5)	29	23	13	7	0							
Omejitev odlaganja uležanega hlevskega gnoja 25 m od voda (12./5)	1	1	1		0		0	0	0		1	0,00
Skupni vnos dušika v tla (13.člen)	108	101	6	1	0							
Evidence o presežkih dušika (13./4)	13	11	6	4	0	3	0	0	1	30,00		0,00
Pisna dokazila o dokupljenih organskih gnojilih (6.a)	14	12	1	2	0		0	0	1	30,00		0,00
Raztrošenje mineralnih in organskih gnojil (14.člen)	16	14	4	3	0		0	0	1	30,00		0,00
Drugo - UR-VVONKV	3	2	0	1	0							
LETO 2019	1631	1370	381	237	7	31	26	7	43	1.290,00	27	25.200,00

V letu 2019 je kmetijska inšpekcija na podlagi uredbe opravila 1631 pregledov, ugotovila 391 nepravilnosti, izdala 237 ureditvenih odločb in izrekla 7 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru. V prekrškovnih postopkih je izdala 26 plačilnih nalogov, 7 odločb o prekršku, 43 opominov s stroški postopka in 27 opozoril. Skupna višina izrečenih kazni je znašala 25.200 €.

Slika 12: Primerjava rezultatov nadzora iz nitratne Uredbe v obdobju 2016-2019.

Iz preglednice je razvidno, da se število ugotovljenih nepravilnosti v obdobju 2016-2019 zvišuje. Razlogov ne gre iskati v večjem številu kršiteljev, temveč v ciljno usmerjenem nadzoru kmetijskih gospodarstev (KMG). V letu 2019 smo pri nadzoru postavili 4 prioritete:

- Prioriteta 1 - kmg ima maksimalno velikost površin in maksimalno število GVŽ, razlog - potencialno največji onesnaževalci.
- Prioriteta 2 - kmg ima maksimalno površin in GVŽ med 99 in 50, razlog - velika verjetnost onesnaževanja, saj je gostota živali in s tem količina nitratov visoka.
- Prioriteta 3 - kmg ima maksimalne površine, ne glede na GVŽ, razlog - možnost uporabe gnojil iz drugih kmetij, saj lastnih GVŽ-jev nimajo veliko.
- Prioriteta 4 - kmg ima GVŽ od 1 do 1,03, ne glede na površine, razlog - pri zelo majhnih kmetijah je možnost, da skladiščni prostori niso urejeni, saj take kmetije nimajo veliko sredstev za posodabljanje in nosilci so večinoma starejše osebe.

BIOLOŠKO RAZGRADLJIVI ODPADKI, UPORABA KOMPOSTA ALI DIGESTATA

Pravna podlaga za izvedbo nadzora je Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/2009 5/2013, 22/2015 in 12/17) in Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13, 56/15 in 56/18). Nadzor nad uporabo digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih je razdeljen v dve fazi. V prvi fazi inšpektorji iz bioplinarn in kompostarn pridobijo poimenski seznam prejemnikov digestata in komposta za

obdobje od 1. 9. 2018 do datuma pregleda. Seznam mora vsebovati najmanj naslednje podatke:

- Ime in priimek prevzemnika,
- Naslov prevzemnika,
- Datume prevzema,
- Količine digestata ali komposta za posamezen datum prevzema.

V drugi fazi se na podlagi pridobljenih seznamov posameznih prejemnikov digestata ali komposta, ki ga posreduje ARSKTRP opravi nadzor pri teh posameznikih. Na kmetijskem gospodarstvu se pregleda naslednja dokumentacija:

- Analiza tal površin na katerih se je uporabljal digestat,
- Gnojilni načrt za površine, na katerih se je uporabljal digestat,
- Količine vnosa na posameznem GERK-u,
- Deklaracijo ali specifikacijo digestata ali komposta,
- Evidenca uporabe.

Kmetijska inšpekcija je opravila 301 inšpekcijske preglede, ugotovila 50 nepravilnosti in izdala 51 odločb. V prekrškovnem postopku je bil izdan 1 plačilni nalog, 3 opomini in 3 opozorila. Skupna višina izrečenih glob znaša 1.200 €.

PROMOCIJA KMETIJSKIH PRIDELKOV IN ŽIVIL

Za izvajanje programa promocije se na podlagi določb Zakona o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov plačuje prispevek. Ta je obvezen za zavezance iz sektorjev, za katere vlada z uredbo na podlagi strateškega načrta potrdi program promocije in določi začetek plačevanja prispevka za zavezance iz posameznega sektorja.

Zavezanec za plačilo prispevka je:

- nosilec kmetijskega gospodarstva, ki se ukvarja s primarno kmetijsko proizvodnjo medu, mleka, krušnega žita, grozdja za vino, sadja, vrtnin, oljk in z rejo živali in je vpisan v Register kmetijskih gospodarstev,
- kupec.

Prispevek so dolžni plačati vsi zavezanci v posameznem sektorju, razen tistih, ki imajo v uporabi manj kot 0,5 hektarja njiv za pridelavo vrtnin na prostem ali 0,2 hektarja v zaprtih prostorih ali 0,3 hektarja intenzivnih sadovnjakov, ki je na podlagi programa promocije vključen v promocijo po zakonu. Prispevek so dolžni plačati ne glede na to, ali vstopijo v shemo kakovosti oziroma prostovoljno označbo.

Prispevek se plačuje od:

- enote za predelavo odkupljenih, v interni realizaciji predelanih ali v storitveni zakol prejetih živali, mleka, krušnega žita, grozdja za vino, sadja, vrtnin in oljk oziroma

- hektarja kmetijskih površin, na katerih se pridelujejo vrtnine na prostem ali v zaprtih prostorih, oziroma kjer se kmetijske površine uporabljajo za intenzivne sadovnjake oziroma
- čebeljih družin, ki so označene v skladu s predpisom, ki ureja označevanje čebelnjakov in stojšč.

V mesecu oktobru in novembru 2019 je kmetijska inšpekcija opravila nadzor sporočanja podatkov v evidenco mleka in sicer za mesec november 2018 ter opravila nadzor pravilnosti odvajanja sredstev za promocijo mleka. Poleg tega se je opravil nadzor odvajanja sredstev za promocijo perutninskega mesa in govejega mesa za leto 2018.

Evidenca mleka in odvajanje prispevka za mleko

V mesecu oktobru in novembru 2019 je kmetijska inšpekcija opravila nadzor sporočanja podatkov v evidenco mleka za mesec november 2018 ter opravila nadzor pravilnosti odvajanja sredstev za promocijo mleka.

Nadzor je bil opravljen pri 20 zavezancih. Pri nadzoru pravilnosti sporočanja podatkov v evidenco mleka ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, ravno tako pi nadzoru pravilnosti odvajanja sredstev za promocijo mleka ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

Prispevek za promocijo perutninskega mesa

Prispevek se plačuje za obdobje od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2018 in znaša 0,003 € na glavo živali.

Zavezanci za plačilo prispevka:

- nosilec KMG-MID, ki se ukvarja s primarno proizvodnjo v sektorju mesa in je vpisan v RKG:
- kupec - fizična in pravna oseba oziroma samostojni podjetnik posameznik, ki opravlja dejavnost proizvodnje živil in se ukvarja z zakolom živali v sektorju mesa.

Prispevek zavezanca obračunata do polovice vrednosti, tako da znaša:

- za nosilca kmetijskega gospodarstva 0,0015 € na glavo živali,
- za kupca 0,0015 € na glavo živali.

Kupec je dolžan poskrbeti za pravilen in popoln obračun in nakazilo prispevka v celoti. Kupec mora voditi evidenco o obračunanem in plačanem prispevku.

V letu 2019 je kmetijska inšpekcija opravila nadzor pri 5 zavezancih pri katerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

Prispevek za promocijo govejega mesa

Prispevek se plačuje za obdobje od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2018.

Zavezanci za plačilo prispevka so:

- nosilec KMG-MID, ki se ukvarja s primarno proizvodnjo v sektorju mesa in je vpisan v RKG;
- kupec - fizična in pravna oseba oziroma samostojni podjetnik posameznik, ki opravlja dejavnost proizvodnje živil in se ukvarja z zakolom živali v sektorju mesa.

Prispevek za goveje meso za govedo do enega leta starosti znaša 0,70 € na glavo živali.

Prispevek za goveje meso za govedo do enega leta starosti znaša 0,70 € na glavo živali.

Prispevek zavezanca obračunata do polovice vrednosti, tako da znaša:

- za nosilca kmetijskega gospodarstva 0,35 € na glavo živali,
- za kupca 0,35 € na glavo živali.

Prispevek za goveje meso za govedo nad prvim letom starosti znaša 2,40 € na glavo živali.

Prispevek zavezanca obračunata do polovice vrednosti, tako da znaša:

- za nosilca kmetijskega gospodarstva 1,20 € na glavo živali,
- za kupca 1,20 € na glavo živali.

V letu 2019 je kmetijska inšpekcija opravila nadzor pri 5 zavezancih. V štirih primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, v enem primeru je bila ugotovljena nepravilnost pri odvajanju prispevka, zato je zavezancu bilo izrečeno opozorilo po 33. členu ZIN ter izrečeno ustno opozorilo po ZP, saj je zavezanec že v času inšpekcijskega pregleda nepravilnost odpravil in odvedel zahtevana sredstva.

SPOROČANJE PODATKOV V TRŽNO INFORMACIJSKI SISTEM

Tržno informacijski sistem obsega zbiranje, obdelavo in objavljanje podatkov o količinah in cenah določenih kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov na reprezentativnih trgih. Tržno informacijski sistem vodi ARSKTRP. Minister je tisti, ki določi reprezentativne trge kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov, fizične in pravne osebe, ki morajo posredovati podatke, in predpiše vrsto, obseg in pogostnost zbiranja podatkov.

Mleko in mlečni izdelki

Namen izvajanja tržno informacijskega sistema za trg mleka in mlečnih izdelkov je ugotavljanje tržne cene mlečnih izdelkov na reprezentativnem trgu. Tržna cena je osnova pri ukrepih intervencijskega odkupa masla in podpore skladiščenju posameznih mlečnih izdelkov. Zavezanci za poročanje so mlekarne, ki letno odkupijo več kot 5.000 ton mleka.

Nadzor je bil opravljen pri 20 zavezancih. Pri nadzoru pravilnosti sporočanja podatkov v evidenco mleka ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

Meso

Namen izvajanja tržno informacijskega sistema za trg govejega, prašičjega in ovčjega mesa je ugotavljanje tržne cene na reprezentativnem trgu. Tržna cena je osnova pri ukrepih intervencijskega odkupa in podpore skladiščenju.

Zavezanci za poročanje cen govejega mesa so klavnice, ki letno zakoljejo več kot 4.000 glav govedi in za lastne potrebe odkupijo več kot 1.000 glav govedi, starejših od 8 mesecev. Zavezanci so tudi fizične ali pravne osebe, ki so v preteklem letu za lastne potrebe dale v zakol v klavnico več kot 1.500 glav govedi, starejših od 8 mesecev.

Zavezanci za poročanje cen prašičjega mesa so klavnice, ki tedensko zakoljejo več kot 200 pitanih garanih prašičev.

Zavezanci za poročanje cen ovčjega mesa so klavnice, ki zakoljejo več kot 400 živali vrste ovc na leto.

V letu 2019 je kmetijska inšpekcija opravila nadzor pri 15 zavezancih. V 13 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, v dveh primerih je bila ugotovljena nepravilnost pri poročanju cen in sicer v enem obdobju za štiri živali zaradi nepravilno sporočene mase in cene, pri drugi klavnici pa za 13 živali zaradi napačno sporočene mase. V obeh primerih je bilo ugotovljeno, da nepravilnost ni bila storjena namenoma temveč je šlo za napako, zato je bilo zavezancu izrečeno opozorilo po 33. členu ZIN ter izrečeno ustno opozorilo po ZP.

Splošno

Po podatkih Kmetijskega inštituta Slovenije, po letu 2006, predstavljata grozdje in vino skupaj od 9,1 % do 14,6 % vrednosti kmetijske proizvodnje, kar je največ med rastlinskimi pridelki, v vrednosti rastlinske pridelave pa je ta delež od 17,5 % do 25,2 %. Po podatkih iz statističnega raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev je bilo v Sloveniji v letu 2016 23 tisoč KMG z vinogradi, ki so v povprečju obdelovala 0,66 ha vinogradov. V primerjavi z letom 2013 se je število KMG z vinogradi zmanjšalo za 13 %, površine pod vinogradi pa so se zmanjšale za 6 %. Povprečna površina vinogradov na KMG se je v zadnjih treh letih povečala za skoraj 8 %. Po statističnih podatkih imamo v Sloveniji 15,8 tisoč hektarjev vinogradov.

Regionalno je, po podatkih registra pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) pri MKGP, v povprečju zadnjih let, 42 % površin vinogradov v Podravski, 17 % v Posavski in 41 % v Primorski vinorodni deželi.

Po podatkih EUROSTATa je Evropa dežela vina, saj je največji proizvajalec vin na svetu. Na podlagi spremljanja uvoza in pregleda trgovskih polic se ugotavlja, da evropska vina, v primerjavi s podjetnimi pridelovalci vina iz „Novega sveta“, pospešeno izgubljajo tržni delež.

Poraba vina se zmanjšuje, uvoz se hitro povečuje, izvoz pa počasi narašča. Tudi v državah, kjer ljudje popijejo več vina kot včasih, namesto evropskih vin, pogosto izberejo vina iz „Novega sveta“.

Trg grozdja in vina v državah EU se tako srečuje s tremi vrstami težav:

- višja proizvodnja od potrošnje oziroma naraščanje proizvodnje na eni strani in upadanje potrošnje vina na drugi strani,
- hitrejša rast uvoza od izvoza,
- padanje tržne cene vina.

Spremenjenim razmeram na trgu grozdja in vina sledi tudi delo inšpekcije za vinarstvo, ki temelji na učinkovitosti, kakovosti in odgovornosti. Za dosego zastavljenih ciljev smo v okviru strategije dodatno okrepili notranje nadzorne mehanizme, večjo pozornost pa smo namenili tudi učinkoviti uporabi razpoložljivih virov.

Pri delu smo sledili naslednjim ciljem:

1. Z nadzori želimo zmanjšati tveganje za nepravilnosti pri pridelavi in prodaji vina in ostalih proizvodov iz grozdja in vina na segmentu varnosti, kakovosti in označevanja.

a.) Za dosego tega cilja je potrebno slediti razmeram na trgu in rezultatom inšpekcijskih pregledov iz preteklih let.

b.) Potrošniku želimo zagotoviti kakovostno in zdravstveno neoporečno vino, zato želimo:

- povečati delež vina v prometu, ki bo identično s priloženimi listinami, ki bo brez napak ali bolezni;
- povečati delež vpisanih vinogradov v RPGV;
- povečati delež pridelovalcev, ki prijavljajo pridelek in zaloge vina,
- povečati delež vina v prometu, ki ga bodo spremljale predpisane listine;
- zagotoviti, da bodo v čim večjem deležu vino in ostale proizvode iz grozdja in vina v prometu spremljali dokumenti, iz katerih bo razvidna sledljivost,
- izvajati navzkrižne kontrole med prodajalci in pridelovalci;
- vzdrževati visok delež pridelovalcev, pri katerih ne bodo ugotovljene nepravilnosti pri nadzoru določb dobre higienske prakse.

c.) V čim večji meri želimo zagotoviti varstvo geografskega porekla na način, da se poveča delež pridelovalcev, ki vodijo predpisane evidence in zmanjšati število nepravilnih označitev vina v prometu.

2. Preprečevanje sive ekonomije pri prometu z vinom in ostalimi proizvodi iz grozdja in vina, kar bomo poskušali doseči na tri načine:

- s poostrenimi nadzori v okviru obstoječe zakonodaje;
- z okrepljenim sodelovanjem z ostalimi inšpekcijami in organi, ki sodelujejo v Inšpekcijskem svetu (Policija, FURS);
- z aktivnim sodelovanjem pri spremembah področne zakonodaje.

3. Preprečevanje nepoštenih poslovnih praks, ki predstavljajo:

- zavajajoče poslovne prakse z zavajajočim ravnanjem;
- zavajajoče poslovne prakse z zavajajočo opustitvijo;
- zavajajoče poslovne prakse, ki vseh okoliščinah velja za nepošteno;
- agresivne poslovne prakse;
- agresivne poslovne prakse, ki v vseh okoliščinah veljajo za nepoštene.

Osnova za delo inšpekcije za vinarstvo je zakon o vinu. Zakon daje inšpektorju za vinarstvo naslednje pristojnosti:

- dostopati in pregledovati: vinograde, proizvodne obrate (kleti, polnilnice ipd.), skladišča, v katerih se skladiščijo grozdje, mošt, vino ali drugi proizvodi in enološka sredstva, stanovanjske prostore, v katerih se za promet namenjeni mošt, vino in drugi proizvodi pridelujejo ter v katerih se skladiščijo enološka sredstva, carinska skladišča v prisotnosti carinske službe, objekte, v katerih se grozdje, mošt, vino ali drugi proizvodi prodajajo končnemu potrošniku;
- pregledovati opremo za pridelavo grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov ter opremo za točenje vina;

- pregledovati grozdje, mošt, vino in druge proizvode v proizvodnem obratu, prevoznem sredstvu, prometu, vključno s ponudbo končnemu potrošniku, enološka sredstva, embalažo za mošt, vino in druge proizvode;
- pregledovati označbe na embalaži, ocene mošta, vina in drugih proizvodov, poročila pooblaščenih organizacij, analizne izvide, listine in druge dokumente, ki spremljajo grozdje, mošt, vino in druge proizvode, namenjene za promet, kletarsko evidenco, podatke iz registra vinogradov in registra kmetijskih gospodarstev ter drugo dokumentacijo o grozdju, moštu, vinu in drugih proizvodih pri pridelovalcih, predelovalcih, gostincih in trgovcih, vključno s promocijskim materialom;
- nadzirati izvajanje dela pooblaščenih organizacij;
- jemati na stroške lastnika vzorce grozdja, mošta, vina, drugih proizvodov in enoloških sredstev ter jih dati v analizo;
- organoleptično preizkusiti mošt, vino in druge proizvode.

Organiziranost in kadrovska struktura vinarske inšpekcije

Nadzor nad izvajanjem določb ZVin in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, je v letu 2019 izvajalo deset inšpektorjev za vinarstvo, ki so delo opravljali na območnih enotah po Sloveniji.

Na Uradu glavne inšpektorice je delo opravljal še direktor inšpekcije za vinarstvo, ki je v letu 2019 opravljal delo od 19. avgusta.

Dvojna pooblastila

Vinarski inšpektorji zaradi racionalizacije dela na osnovi pooblastil opravljajo tudi nadzore na področju dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, ki so gostinska dejavnost in so povezane s prometom z vinom, to so dopolnilne dejavnosti turizma na kmetiji, kamor spadajo:

- Turistična kmetija z nastanitvijo
- Izletniška kmetija
- Vinotoč
- Osmica.

Delo izven rednega delovnega časa

Po vsebini so bile izven delovnega časa opravljeni dve vrsti nadzora:

- Nadzor prometa z grozdom.
- Obravnavanje prijav, ki jih ni mogoče obravnavati v delovnem času.

Glede časovne razporeditve je bil nadzor prometa z grozdom opravljen v času trgatve, to je od začetka septembra do sredine oktobra. Prijave pa so se izven delovnega časa obravnavale celo leto oziroma po potrebi.

Izven delovnega časa so potekala predavanja za vinogradnike na Kmetijsko gozdarskih zavodih in društvih. Termine za predavanja določijo organizatorji (zavodi in društva) in jih prilagodijo slušateljem. To pomeni, da je bila večina predavanj izvedena v popoldanskih in večernih urah.

Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora

Pridelava grozdja in vina

Trsni izbor in pridelava grozdja

Pridelava grozdja obsega vsa dela v vinogradu, vključno s trgatvijo grozdja.

Zakonodajalec določi meje pridelovalnih območij in jih uvrsti na seznam geografskih označb na podlagi elaborata o pridelovalnih območjih, ki ga pripravi pooblaščen organizacija. Na podlagi utemeljenega predloga pridelovalcev se določijo meje vinorodnih krajev in vinorodnih leg, ki se jih uvrsti na seznam geografskih označb. Iz predloga pridelovalcev mora biti razvidno, da obstaja zanimanje za uporabo te geografske označbe ter da agrobiološki in drugi dejavniki za območje upravičujejo uvrstitev na seznam geografskih označb.

Zakonodajalec po uradni dolžnosti črta s seznama geografskih označb vse vinorodne kraje in vinorodne lege, za katere ugotovi, da se v zadnjem petletnem obdobju niso uporabljali pri označevanju mošta, vina in drugih proizvodov.

V letu 2018 je pridelovalec predlagal črtanje vinorodne lege iz seznama geografskih označb z namenom zaščite geografskega imena kot blagovne znamke. Ker zahteva ni imela pravne podlage, je zakonodajalec predlog pridelovalca zavrnil.

Na vinorodnem območju Republike Slovenije se lahko sadijo le tiste sorte vinske trte *Vitis vinifera*, ki jih določa trsni izbor. Tega določi minister na podlagi elaborata o pridelovalnih območjih. Pooblaščen organizacija v tem elaboratu ugotavlja primernost posamezne sorte vinske trte za posamezno pridelovalno območje glede na ampelografske značilnosti sorte, značaj vina, pridelanega iz te sorte, in tržne zanimivosti sorte.

Postopek pridelave vina se začne s trgatvijo grozdja. Grozdje vsebuje med 120 in 250 gramov sladkorja na liter soka. Ti sladkorji so glukoza in fruktoza, ki sta običajno zastopana v enakih količinah. Glede na vrsto sorte in čas trgatve pa je lahko razmerje tudi drugačno. Poleg sladkorjev je v grozdju prisotnih tudi veliko drugih mineralnih in organskih kislin. Med njimi sta najbolj pomembni vinska in jabolčna kislina.

Če pridelovalec ne izpolnjuje pogojev glede trsnega izbora in pridelave grozdja, ima inšpektor pooblastilo, da:

- prepove sajenje in odredi uničenje trsov, ki niso v trsnem izboru;
- začasno, do pridobitve odločbe o oceni, prepove promet z moštom ali vinom, če sumi, da ne ustreza predpisanim pogojem;

- izloči iz prometa, zapleni, odredi predelavo ali odredi ustrezno označitev mošta, vina in drugih proizvodov;
- če so pridelani iz grozdja vrst trte, ki niso *Vitis vinifera* ali ki niso križanec med *Vitis vinifera* in drugo vrsto rodu *Vitis*,
- če so pridelani v Republiki Sloveniji iz grozdja, medvrstnih križancev z vrsto *Vitis vinifera*,
- katerih dejanske lastnosti oziroma geografsko poreklo ne ustrezajo označenim.

Po vsebini trsnega izbora ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Pri nadzoru vinogradov, ki niso vpisani v Register pridelovalcev grozdja in vina, so bile ugotovljene površine, zasajene s samorodnico. Te površine so pridelovalci evidentirali v RKG z vrsto rabe drugi trajni nasadi.

Po vsebini pridelave grozdja je bilo opravljenih 55 pregledov in ugotovljena 1 nepravilnost:

- pridelava grozdja – 39 pregledov, 0 nepravilnosti,
- omejitev največjega dovoljenega hektarskega pridelka glede na predvideno kakovostno stopnjo vina - 3 pregledov, 1 nepravilnost,
- omejitev hektarskega pridelka glede na pridelano količino – 1 pregledi, 0 nepravilnosti,
- tehnološka zrelost in kakovost grozdja – 12 pregled, 0 nepravilnosti.

Pridelava mošta, vina in drugih proizvodov ter uporaba enoloških postopkov in sredstev

Postopek pridelave vina se začne s pecljanjem in mletjem grozdja. Mletje ali drozganje se izvaja s posebnimi mlini, ki grozdnih jagod ne zmeljejo v celoti, temveč samo povzročijo, da kožica poči. Običajno se, predvsem v sodobni pridelavi vina, pri drozganju že v stroju ločijo jagode od pecljev. Pri pridelavi rdečih vin sledi drozganju maceracija zmletega grozdja. Maceracija omogoča podaljšan stik grozdnega soka s trdnimi deli grozdne jagode. Pri tem je posebej pomemben stik soka s kožico jagode, saj se pri tem izvaja ekstrakcija barve, arom, taninov in drugih snovi. Dolžina maceracije je odvisna od sorte grozdja in lahko traja več dni. Pri pridelavi rdečih vin se v postopku maceracije že začne alkoholno vrenje.

Pri pridelavi belih vin se maceracija običajno ne izvaja. Drozga se običajno takoj stisne, mošt, ki pri tem nastane pa je pri belih sortah potrebno nato še razsluziti. Z razsluzevanjem se odstranijo različne snovi, ki sedimentirajo in povzročajo preveliko motnost mošta.

Mošt se nato stoči v sode ali jeklene cisterne. Tam se običajno opravi tudi mlečnokislinska fermentacija ali razkis. S tem kletarji motečo jabolčno kislino v grozdu spremenijo v bolj prijetno mlečno. Nato se prične končna fermentacija ali alkoholno

vrenje. Ta faza predstavlja glavni del pridelave vina, v njej pa kvasovke, ki so iz grozdnih jagod prešle v drozgo in mošt, naknadno dodane selekcionirane kvasovke, pretvarjajo sladkor v alkohol. Pri tem nastaja še vrsta stranskih produktov, ki kasneje vplivajo na aromo in značilnosti vina. Po končani fermentaciji, ko je večina sladkorjev pretvorjena v alkohol se intenzivnost vrenja zmanjša, v vinu, ki nastane pa ostane nekaj nepovretega sladkorja.

Vse faze pridelave morajo slediti smernicam dobre higienske prakse. Naknadni nadzor nad pridelavo grozdja, mošta in vina se v fazi prometa z vinom opravi na podlagi nadzora evidence o uporabi fitofarmaceutskih sredstev in nadzora kletarske evidence, kjer morajo biti zavedeni tudi vsi enološki postopki.

ZVin dovoljuje uporabo le predpisanih enoloških postopkov in enoloških sredstev pri pridelavi vina.

Glede vodenja **kletarske evidence** inšpektorji ugotavljajo, da jo vodi vedno več pridelovalcev. V skladu z zakonodajo jo vodijo predvsem večji pridelovalci, pri manjših pa opažajo pomanjkljivosti, predvsem pri evidentiranju prodaje vina. Glede na to, da so pridelovalci vina obdavčeni po katastrskem dohodku, niso zavezanci za izdajo računov, kar oteži nadzor. Nadzor nad pridelanimi in prodanimi količinami omogočajo podatki o prijavi pridelka in zalog, podatek o stanju količin v kleti, razlika med pridelanimi količinami in stanjem v kleti je prodana količina vina, ki mora biti razvidna iz kletarske evidence.

Pri 289 inšpekcijskih pregledih je bilo ugotovljeno 58 nepravilnosti.

Kletarska evidenca zagotavlja sledljivost tudi po **Smernicah dobre higienske prakse** za predelavo grozdja v vino.

Dobra higienska praksa za predelavo grozdja v vino, vključuje vse faze od trgatve grozdja do prodaje vina s tem, da nam je pomembno tudi, kako se je grozdje pridelalo, saj se lahko le tako zagotavlja visoko raven varovanja zdravja potrošnikov vina.

Z upoštevanjem uredbe (ES) št. 178/2002 se zmanjšujejo ovire za promet z vinom znotraj EU.

Po uredbi ES št. 852/2004 o higieni živil je za zagotovitev varnosti hrane potreben celovit pristop od kraja primarne proizvodnje do vključno dajanja proizvodov v promet. Vsak nosilec živilske dejavnosti v živilski verigi mora zagotoviti, da varnost hrane ni ogrožena.

Za zagotavljanje javnega zdravja je določeno, da morajo za nadzor nad dejavniki tveganja za varnost vina in hkrati vso odgovornost prevzeti vinarji. Smernice, ki so zasnovane na načelih HACCP, spodbujajo uporabo ustreznih higienskih praks na kmetiji, zato pridelovalcem in predelovalcem svetujemo njihovo uporabo, lahko pa si tudi sami ustvarijo lasten sistem nadzora nad dejavniki tveganja. Nadzor pridelovalca/predelovalca nad tveganji pa ne nadomešča uradnega nadzora.

V kolikor kakšna od tradicionalnih metod proizvodnje, predelave, distribucije ali zaradi posebnih geografskih pogojev odstopa od ustaljene prakse, se zahteve lahko prilagodijo na nacionalnem nivoju.

Nosilci živilske dejavnosti vzpostavijo, izvajajo in vzdržujejo stalne postopke, ki temeljijo na načelih HACCP in vzpostavitev vodenja evidenc, sorazmernih z vrsto in velikostjo živilske dejavnosti, ki dokazuje učinkovito uporabo ukrepov. Evidence morajo biti sproti osvežene, hranjene skozi ustrezno obdobje in vedno na voljo pristojnemu nadzornemu organu.

Zaradi registracije obrata vsak nosilec živilske dejavnosti na način, ki ga zahteva ustrezen pristojni organ, le-tega obvesti o vsakem obratu pod njegovim nadzorom, ki opravlja katero koli stopnjo proizvodnje, predelave in distribucije hrane in sproti sporoča pomembne spremembe.

Po celotni vsebini smernic dobre higienske prakse je bilo opravljenih 196 pregledov in ugotovljenih 35 nepravilnosti.

V fazi pridelave je bil opravljen tudi nadzor:

- uporabe enoloških postopkov in sredstev (30 pregledov in ugotovljeni 1 nepravilnost),
- ravnanje z grozdom, moštom in vinom glede na ohranitev in razvoj vseh njihovih naravnih kakovostnih značilnosti (52 pregledov in ni bilo ugotovljenih nepravilnosti),
- mešanje grozdja, mošta in vina (9 pregledov in ni bilo ugotovljenih nepravilnosti),
- opravljenih je bilo tudi 243 organoleptičnih preizkušenj in ugotovljenih 24 nepravilnosti.

Registracija vinogradov, prijava pridelka grozdja, mošta in vina in prijava zalog vina

V register pridelovalcev grozdja in vina so se dolžni vpisati vsi pridelovalci, ki obdelujejo 0,05 ha ali več vinogradov, pridelek so dolžni prijavljati tisti z 0,1 ha ali več vinograda.

Ocenjuje se, da je v Sloveniji med 17 in 18.000 ha obdelanih vinogradov, v register pridelovalcev grozdja in vina pa je vpisanih slabih 16.000 ha, pri čemer se pridelek prijavlja iz 14.400 ha. Glede na te podatke je pridelek iz ostalih površin neevidentiran in lahko njegovo količino le ocenimo. Inšpekcija za vinarstvo na podlagi Zakona o vinu izvaja tako nadzor nad obvezo vpisa v register kot nad prijavo pridelka v register, vendar ugotavlja, da so površine, ki niso vpisane v register izredno majhne: v letu 2011 je od 8.460 pregledanih primerov (ciljani pregledi) ugotovila dejansko kršitev in posledično obvezo vpisa v 1.678 primerih za skupno 291 ha (v povprečju 0,17 ha vinograda na pridelovalca), za vse ostale (80 % pregledov) je bilo ugotovljeno, da niso zavezani za vpis v register (po orto foto posnetki izkazujejo vinograde, v naravi pa gre za zatravljene terase, manjše koruzne njive z večjo medvrstno razdaljo, travniške sadovnjake, vinograde, ki so manjši od 5 arov ali površine v zaraščanju, kjer se nato ukrepa v skladu z določili Zakona o kmetijstvu in Zakona o kmetijskih zemljiščih).

Po vsebini nadzora obveznosti vpisa vinogradov v RPGV je bilo opravljenih 365 nadzorov in ugotovljenih 185 nepravilnosti.

Po vsebini prijave pridelka grozdja, mošta in vina ter zalog vina je bilo opravljenih 1.194 nadzorov in ugotovljenih 631 nepravilnosti.

Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi

Zaradi poostrenega nadzora prometa z grozdom v času trgatev skupaj s policijo, se je nedovoljen promet z grozdom med pridelovalci, ki opravljajo dejavnost kot fizične osebe, zmanjšal. Enako velja tudi za nedovoljen promet z grozdom med različnimi vinorodnimi okoliši za pridelavo kakovostnih vin, zmanjšal se je tudi delež prometa z vinom brez predpisanih listin, k čemur je prispevala tudi sprememba zakonodaje, s katero se je omejil promet z neoriginalno polnjenim vinom samo na turistične kmetije z lastno pridelavo vina in dodatne lokacije vinskih kleti.

Z redno prisotnostjo na terenu, zlasti v gostinskih obratih in trgovinah, se je zmanjšal delež vin, ki jih je bilo potrebno izločiti iz prometa zaradi kakovosti (napake ali bolezni). Največ vina je izločenega prometa zaradi neidentičnosti, kar pomeni, da pridelovalci v embalažo polnijo vino, ki ni enako tistemu, ki so ga dali na ocenitev na pooblaščen organizacijo, s čimer ne zagotavljajo geografskega porekla vina, zato se za tako vino do pridobitve nove ocene prepove promet.

Pri prometu se redno spremlja izvoz in uvoz vina ter nakup iz držav EU, kar je pri vinu omogočeno zaradi dejstva, da gre za trošarinsko blago. Pri večjih pošiljkah vina, ki pridejo v državo in so namenjene neposrednemu prometu, se redno jemljejo vzorci vina. Gre predvsem za vina nižje kakovosti.

Po vsebini nadzora prometa je bilo skupno opravljenih 4.075 nadzorov in ugotovljenih 224 nepravilnosti.

Tabela 19: Pregled opravljenih nadzorov vinarske inšpekcije po vsebinah nadzora v letu 2019.

Vsebina	Pregledov	Nepravilnosti
Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi: Promet z moštom, vinom in drugimi proizvodi, za katere je ocenitev obvezna (ZVin 31/1; 2; 4) (17152)	1.286	22
Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi: Promet z moštom, vinom in dr. proiz. glede na opremljenost z listinami države prid. ali listinami izdanimi na njihovi podlagi oz. označenost v skladu s predpisi (ZVin 43/1/12) (17153)	869	73
Kakovost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu (ZVin 24; 30; 43)	395	50

Vsebina	Pregledov	Nepravilnosti
Varnost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu (ZVin 24; 30; 43) (17165)	390	0
Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi: Ravnanje z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi v prometu (ZVin 45/1) (17157)	302	3
Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi (ZVin 27; 31; 43; 44; 45; 46)	192	29
Kakovost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu: Vzorčenje mošta, vina in drugih proizvodov - kemijska in organoleptična preizkušnja - SLO (ZVin 43/1/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10) (17161)	182	23
Uporaba označb in embalaže za označevanje mošta, vina in drugih proizvodov v prometu (ZVin 36)	174	3
Ravnanje z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi v prometu (ZVin 45/1)	140	0
Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi glede na opremljenost s predpisanimi spremnimi listinami (ZVin 45/2)	33	1
Varnost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu: Vzorčenje mošta, vina in drugih proizvodov - SLO (ZVin 24/1; 30/2; 43/1/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10) (17168)	24	1
Kakovost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu: Vzorčenje mošta, vina in drugih proizvodov - kemijska in organoleptična preizkušnja - EU (ZVin 43/1/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10) (17161/1)	23	1
Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi: Promet z vinom, ki ni originalno polnjeno in z deželnim moštom PGO (ZVin 44) (17155)	18	8
Kakovost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu: Vzorčenje mošta, vina in drugih proizvodov - kemijska in organoleptična preizkušnja - TRETJE DRŽAVE (ZVin 43/1/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10) (17161/2)	8	0
Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi (ZVin 27; 31; 43; 44; 45; 46) (17150): Promet z vinom, ki ni originalno polnjeno in z deželnim moštom PGO na dodatni lokaciji vinske kleti (ZVin 44) (17155/1)	7	3
Vodenja kletarske evidence o prometu (ZVin 46)	7	4
Kakovost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu: Prisotnost nedovoljene snovi v moštu ali vinu (Zvin 24/3) (17164)	6	1
PREJEM-Varnost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu: : Vzorčenje mošta, vina in drugih proizvodov - EU (ZVin 24/1; 30/2; 43/1/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10) (17168/1)	6	0
UVOZ-Varnost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu: : Vzorčenje mošta, vina in drugih proizvodov - TRETJE DRŽAVE (ZVin 24/1; 30/2; 43/1/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10) (17168/2)	6	0
Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi: Označitev posod in prijava vinarskemu inšpektorju o posesti	2	1

Vsebina	Pregledov	Nepravilnosti
mošta, vina ali drugih proizvodov, katerih promet je prepovedan (ZVin 43/2; 3) (17154)		
Varnost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu: Mošt in vino ne vsebujejo predpisanih vrednosti snovi (Zvin 24/1) (17166)	2	0
Kakovost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu: Mošt in vino ne vsebujejo predpisanih vrednosti snovi (Zvin 24/1; 2) (17163)	1	1
Pridelava mošta, vina in drugih proizvodov: Ravnanje z moštom, vinom in drugimi proizvodi, katerih promet je prepovedan (ZVin 43/4, 5) (17145)	1	0
Varnost mošta, vina in drugih proizvodov v prometu: Prisotnost nedovoljene snovi v moštu ali vinu (Zvin 24/3) (17167)	1	0

Označevanje mošta, vina in drugih proizvodov

ZVin določa, da se za označevanje mošta, vina in drugih proizvodov (na etiketah, embalaži, dokumentih in reklamnem gradivu, pri ponudbi končnemu potrošniku) uporabljajo le predpisane označbe in embalaža. To dvoje potrošnika ne sme zavajati v zmoto glede geografskega porekla, kakovosti, sestavin, sort grozdja, morebitnih odlikovanj, pridelovalcev, posebnih postopkov pridelave ter drugih lastnosti mošta, vina in drugih proizvodov.

V splošnem se pri označevanju vin opaža napredek, vendar inšpektorji še vedno ugotavljajo nepravilnosti v zvezi z uporabo geografskih označb in tradicionalnih izrazov in navedbo nekaterih obveznih oznak na vinski etiketi.

Skladno z Zakonom o javni rabi slovenščine mora biti tudi vino, pridelano izven Slovenije pri prodaji na območju Slovenije, na etiketi označeno v slovenskem jeziku. Pri tem se na prodajnih policah opaža nepravilna navedba oznak kakovosti tujih vin, saj distributerji tradicionalne izraze, ki so zaščiteni za vina pridelana v Sloveniji, uporabljajo tudi za tuja vina oziroma tradicionalne izraze na etiketah tujih vin direktno prevajajo v slovenski jezik.

V zadnjem času se ugotavlja uporaba blagovnih znamk, ki so bile v več primerih ugotovljene kot zavajajoče (blagovna znamka vsebuje geografsko označbo, lastnik dovoli uporabo blagovne znamke tudi drugemu pridelovalcu).

Na področju označevanja je Inšpekcija za vinarstvo opravila 3.694 pregledov in ugotovila 123 nepravilnosti.

Opravljenih je bilo 828 pregledov geografskih oznak in ugotovljenih 23 nepravilnosti, 245 pregledov tradicionalnih izrazov in ugotovljena je bila 1 nepravilnost.

Označevanje enoloških sredstev

Poleg označevanja vina je bil opravljen tudi nadzor označevanja enoloških sredstev. Opravljenih je bilo 141 pregledov, ugotovljena je bila 1 nepravilnost. Opravljenih je bilo tudi 10 pregledov po vsebini pogojev za prodajo enoloških sredstev. Po tej vsebini ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

Izrečeni ukrepi v skladu z določili Zakona o prekrških

Ukrepi so bili izrečeni po 13 različnih področjih nadzora. Skupno je bilo izrečenih 138 odločb brez globe oziroma opominov, 13 odločb z globo, 13 plačilnih nalogov in 52 opozoril.

Skupna višina izrečenih glob znaša 20.675,00 €.

Pridelava in predelava grozdja

Kršitve iz vsebine pridelave in predelave grozdja predstavljajo, če pridelovalec pridelava grozdje, namenjeno pridelavi mošta, vina ali drugih proizvodov, zunaj vinorodnih območij, razen če pridelava grozdje, namenjeno pridelavi mošta, vina ali drugih proizvodov za lastno uporabo ali če pridelava grozdje za mošt, vino in druge proizvode s tehnologijo, ki ni ustrezna in če grozdje ob trgatvi nima ustrezne stopnje naravnega alkohola ali je bila presežena omejitev hektarskega pridelka.

Register pridelovalcev grozdja in vina

Po vsebini registra pridelovalcev grozdja in vina so bile ugotovljene naslednje kršitve:

- s pridelavo grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov se ukvarja pridelovalec, ki za to ne izpolnjuje pogojev,
- s pridelavo grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov se ukvarja pridelovalec, ki ni vpisan v register,
- pridelovalec ni priglasil podatkov v register.

Pridelava mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina

Po vsebini pridelave mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina so bile ugotovljene naslednje kršitve:

- pridelovalce ni ravnal z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi tako, da bi se ohranile in razvile vse naravne kakovostne značilnosti grozdja, mošta in vina,
- zaradi nedovoljenega mešanja grozdja, mošt, vino in drugih proizvodov.

Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi iz grozdja in vina

Po vsebini prometa so bile ugotovljene naslednje kršitve:

- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, ki za to niso primerni ali niso istovetni z listinami, ki ga spremljajo,
- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, za katere se zahteva obvezna ocenitev pred oddajo v promet, a niso ocenjeni,
- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, ki ne bi smeli biti v prometu,
- pridelovalec je izven svojega proizvodnega obrata dal v promet vino, ki ni originalno polnjeno.

Kakovost mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina v prometu

Po vsebini kakovosti mošta, vina in drugih proizvodov so bile ugotovljene naslednje kršitve:

- mošt, vino in drugi proizvodi niso vsebovali predpisane vsebnosti snovi,
- proizvod je bil pokvarjen (bolno vino zaradi delovanja mikrobov),
- proizvod je vseboval napako (zaradi fizikalno-kemičnih procesov ali sprejema tujih snovi),
- proizvod je bil pomanjkljiv (prenizka ali previsoka vsebnost sestavin).
- proizvod ni ustrezal predpisani kakovosti.

Označevanje mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina

Po vsebini označevanja mošta, vina in drugih proizvodov so bile ugotovljene naslednje kršitve:

- pridelovalec je uporabil geografsko označbo, tradicionalni izraz in dodatni tradicionalni izraz, čeprav ne izpolnjuje predpisanih pogojev,
- pridelovalec je v nasprotju z veljavno zakonodajo uporabil geografsko označbo, tradicionalni izraz ali dodatni tradicionalni izraz na proizvodih,
- pridelovalec je v nasprotju z veljavno zakonodajo uporabil označbo vino PTP,
- pridelovalec je nepravilno označil izvor mošta, vina in drugih proizvodov,
- pridelovalec je opremil ali dal v promet mošt, vino in druge proizvode z označbami, ki niso predpisane.

Nespoštovanje inšpekcijske odločbe

Iz vsebine določil Zakona o inšpekcijskem so bile kršene naslednje določbe:

- na zahtevo inšpektorja in v roku, ki ga je določi inšpektor, stranka ni podala pisnega pojasnila, dokumentacije in izjave v zvezi s predmetom nadzora,
- stranka ni spoštovala z odločbo odrejenih ukrepov inšpektorja.

Enološka sredstva v prometu (ZVin 29)

Postopki so bili uvedeni, ker je prodajalec enološkega sredstva prodajal sredstvo, ki ne vsebuje izključno dovoljenih aktivnih snovi, ker je prodajal neoriginalno pakirano

enološko sredstvo, ni bil ustrezno usposobljen oziroma prodajalec enološkega sredstva pred prodajo ni opremil sredstva z ustreznimi navodili.

Vzorčenje

Parametri in rezultati vzorčenja na podlagi javnega razpisa

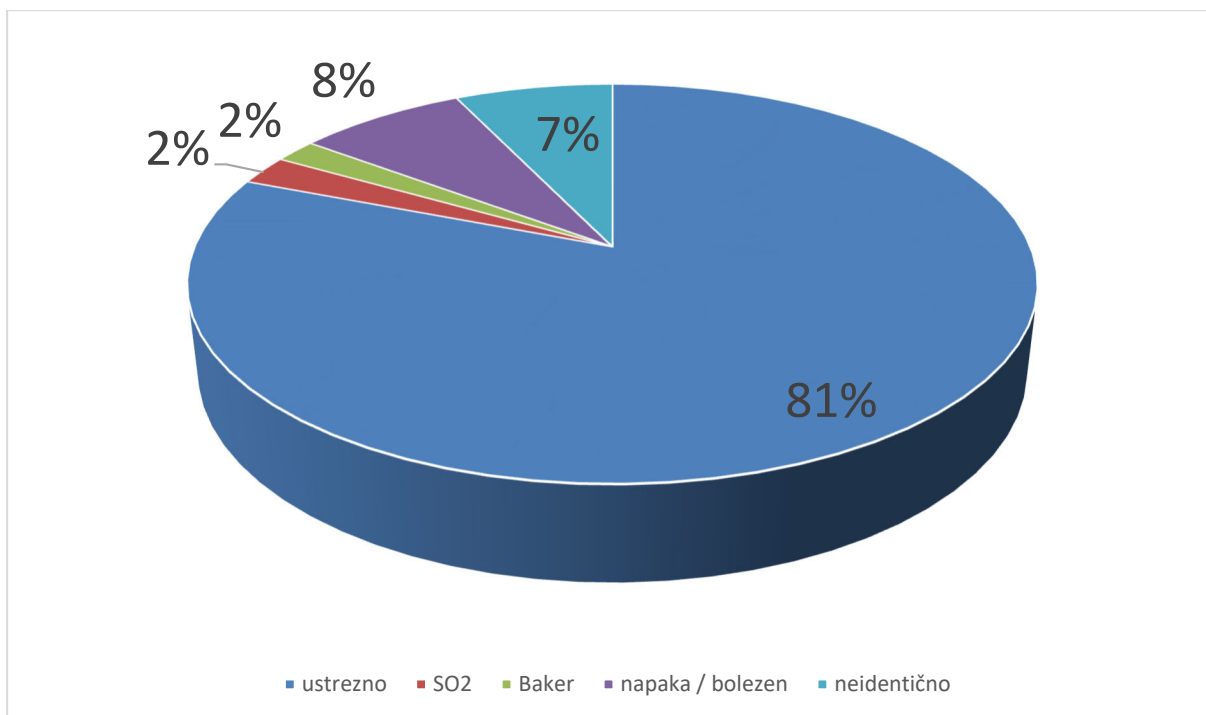
Z namenom kontrole kakovosti, varnosti in zaščite geografskega porekla so bili vzeti 209 vzorci vina.

Tabela 20: Pregled analiziranih parametrov v odvzetih vzorcih vina v letu 2019.

Področje	Vrsta analize	Število analiz
KAKOVOST VARNOST ZAŠČITA GEOGRAFSKEG A POREKLA VINA	Alkohol v vol %	209
	Relativna gostota pri 20°C	209
	Reducirajoči sladkor v g/l	209
	Skupni ekstrakt v g/l	209
	Skupna kislina, računana kot vinska kislina v g/l	209
	Prosta žveplasta kislina v mg/l	209
	Skupna žveplasta kislina v mg/l	209
	Organoleptična ocena vzorcev	209
	Strokovno mnenje	163
	Vsebnost bakra v mg/l	

Od odvzetih 209 vzorcev vina jih je bilo 40 izločenih iz prometa. Od tega ni bilo primernih za promet 25 vzorcev. V 5 primerih je bil razlog previsoko skupno žveplo, v 4 primerih previsoka vsebnost bakra, v ostalih primerih je bila razlog napaka ali bolezen. Vsi vzorci so bili domači.

V 15 primerih je bilo ugotovljeno, da analizirani inšpekcijski vzorci niso bili identični z osnovnimi analizami. Razlog neidentičnosti je lahko, da so pridelovalci dokupili pridelek ali pa so napolnili drugo vino, kot je bilo dano v osnovno analizo.

Slika 13: Pregled skladnosti analiziranih 209 vzorcev vina in vzroki izločitev v letu 2019.

PARAMETRI IN REZULTATI VZORČENJA ZA POTREBE URADNEGA NADZORA VARNOSTI

Vzorčenje pošiljk vina iz uvoza iz tretjih držav in vnosa iz drugih držav članic

Na podlagi odločbe ministra je bil NLZOH z odločbo št. 33202-1/2018/1 z dne 15.01.2018, imenovan za uradni in nacionalni referenčni laboratorij za izvajanje posameznih laboratorijskih analiz za potrebe uradnega nadzora varnosti vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, za ostanke pesticidov, onesnaževal, alergenov in drugih snovi preobčutljivosti v živilih.

IRSKGLR dnevno pridobi od FURS podatke o pošiljkah vina iz uvoza iz tretjih držav in vnosa iz drugih držav članic na podlagi podatkov iz carinskega (SICIS) in trošarinskega (EMCS) informacijskega sistema.

FURS IRSKGLR obvešča o vseh pošiljkah vina za prejemnike v Sloveniji. Podatki se posredujejo iz carinskega (SICIS) in trošarinskega (EMCS) informacijskega sistema in vsebujejo osnovne podatke o pošiljki iz elektronskih sistemov SICIS in EMCS, in sicer datum, identifikacijo iz evidence in prejemnika blaga v Sloveniji. O pošiljki, ki jo IRSKGLR izbere za izvajanje laboratorijskih analiz, FURS na zahtevo posreduje še dodatne podatke.

Tabela 21: Pregled opravljenih preiskav vzorcev vina po kemijskih parametrih iz uvoženih pošiljk vina.

Skupine parametrov / parameter	Metodologija
Kovine in nekovine	
Pb	SIST EN 15763: 2010
Pb, Cd, Sn, Cu, Br skupni, Ag, Zn, Al, As, B (kot element bor), Na Fe F	SIST EN 15763: 2010 DIN 38406-32-1: 2000 ISO 10359-1 modif.: 1992
Alergeni	
Mlečne beljakovine	ND-IV-NLZOH- OKAMB-LJ-1100, izdaja 6
Lizocim	ND-IV-NLZOH- OKAMB-LJ-1116, izdaja 1
Beljakovine jajčnega beljaka	ND-IV-NLZOH- OKAMB-LJ-1107, izdaja 9
Umetna barvila	
Tartrazin, Kinolinsko rumeno, Oranžno, Azorubin, Amarant, Rdeče 4R, Košenil rdeče, Eritrozin, Alura rdeče, Patentno modro, indigotin, Briljantno modro, Zeleno, črno	ND-IV_NLZOH- OKAMB-089, izdaja 5
Skupni žveplov dioksid	Ur.I.RS št. 43- 2439/2001 točka X, 21. člen ali Ur.I.RS št. 43-2439/2001 točka X, 20. člen
Prosti žveplov dioksid	Ur.I.RS št. 43- 2439/2001 točka X, 21. člen ali Ur.I.RS št. 43-2439/2001 točka X, 20. člen

Vzorčenje pošilk se opravi na podlagi ocene tveganja. Vzorčenih je bilo 6 pošilk vina iz prejema:

- Država izvora in polnjenja Italija: 1
- Država izvora država polnjenja Francija - EU: 1
- Država izvora in polnjenja Madžarska: 1
- Država izvora in polnjenja Nemčija - EU: 1
- Država izvora in polnjenja Avstrija: 1

Vzorčenih je bilo 7 pošilk vina iz uvoza:

- Država izvora Avstralija: 1
- Država izvora Srbija: 1
- Država izvora Makedonija : 5

Rezultati: Vsi vzorci so bili ocenjeni kot varni.

Vzorčenje vina, pridelanega v Sloveniji

Vzetih je bilo 12 vzorcev vin, iz vsake vinorodne dežele po 4. Analizirani so bili enaki parametri kot pri uvozu.

Rezultati: Vsi vzorci so bili ocenjeni kot varni.

Analiza enoloških sredstev – najvišje oz. najnižje dopustne vrednosti so določene v skladu z zahtevami International Oenological Codex organizacije OIV

BENTONITI

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu vzeti 4 vzorci bentonita različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Vlaga (105°C, 4h)
- pH (bentonit/voda = 1/20) – največja dopustna vrednost za naravne kalcijeve bentonite znaša 6,5 do 8,5, za naravne natrijeve ali aktivirane kalcijeve bentonite znaša 8,5 do 10
- Kalcij
- Magnezij
- Kalcij + Magnezij v meq/100g - največja dopustna vrednost znaša 100
- Natrij v g/kg - največja dopustna vrednost znaša manj kot 10g/kg za naravne bentonite in manj kot 35 g/kg za aktivirane bentonite
- Železo v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 600
- Arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 2

- Svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

ENOLOŠKI TANINI

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu odvzeti 4 vzorci enoloških taninov različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Vlaga (%) - največja dopustna vrednost znaša 10
- Pepel (% v s.s.) - največja dopustna vrednost znaša 4
- Železo v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 50 (oz. 200 za kostanj)
- Arzen v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 3
- Svinec v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 5

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

BAKROV SULFAT (ANTI BEKSER)

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu vzeti 4 vzorci bakrovih pripravkov (bakrov sulfat) različnih proizvajalcev. Vzorci so bila analizirani na naslednje parametre:

- Bakrov sulfat, raztopina - 2 %

Rezultati – vrednost analiziranega parametra pri 1 vzorcu ni dosegala določene koncentracije.

ENOLOŠKI ENCIMI

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu vzeti 4 vzorci enoloških encimov različnih proizvajalcev. Vzorci so bila analizirani na naslednje parametre:

- Kadmij v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 0,5
- Arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 3
- Svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5

Rezultati – vrednosti analiziranih parametrov ne presegajo največjih dopustnih vrednosti navedenih v kodeksu.

ŽVEPLASTA KISLINA

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu vzeti 4 vzorci žveplaste kisline različnih proizvajalcev. Vzorci so bila analizirani na naslednje parametre:

- Žveplasta kislina (H₂SO₃), raztopina 5 – 6 %

Rezultati – vrednost analiziranega parametra je pri 1 vzorcu presegala določene koncentracije in je pri 1 vzorcu ni dosegala.

PARAFINSKO OLJE

V inšpekcijskih postopkih sta bila v prometu vzeta 2 vzorca parafinskega olja različnih proizvajalcev. Vzorci so bila analizirani na naslednje parametre:

- Peroksidno število v mmol/kg - največja dopustna vrednost znaša 0,5

Rezultati – vrednosti analiziranih parametrov ne presegajo največjih dopustnih vrednosti navedenih v kodeksu.

HRANA ZA KVASOVKE

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu odvzeti 4 vzorci hrane za kvasovke različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Železo v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 50
- Dušik (amonijev) v % - najmanjša dopustna vrednost znaša 25
- Arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 3
- Svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

KVASOVKE

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu odvzeti 4 vzorci kvasovk različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Vlaga v % - največja dopustna vrednost znaša 8
- Arzen v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 3
- Kadmij v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 1
- Svinec v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 2

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

ANALIZA VSEBNOSTI TEHNIČNEGA GLICEROLA

Glicerol ali glicerol (kemijsko spada med t.i. višje alkohole) je eden izmed naravnih produktov alkoholnega vrenja kvasovk in se zato nahaja v vsakem vinu. Prispeva k polnosti vina. Glicerol ne ogroža človeškega zdravja in ni alergen.

Dodajanje glicerola tehničnega oz. kemijskega izvora v vino ni dovoljen postopek, oz. glicerol ni dovoljeno enološko sredstvo.

Inšpekcija za vinarstvo je pripravila nabor vin različnih pridelovalcev iz vseh treh vinorodnih dežel, ki so bila ocenjena na pooblaščenih organizacijah v zadnjega pol leta. Tako so v letu 2019 odvzeli 45 vzorcev vin z omenjenega seznama pri različnih pridelovalcih po Sloveniji. Rezultati analiz referenčnega laboratorija so pokazali, da 6 vzorcev vin vsebuje kemijski spojini, ki dokazujeta uporabo oz. dodajanje sintetičnega - tehničnega glicerola.

Na podlagi Zakona o vinu so inšpektorji za vinarstvo izločili iz prometa teh šest vin, pri katerih so bila uporabljena nedovoljena enološka sredstva oz. postopki.

Poostreni nadzori

NADZOR PROMETA Z GROZDJEM

Namen nadzora

Nadzor se opravlja z namenom povečanja deleža prijave pridelka vina in omejevanja nelojalne konkurence registrirani pridelavi vina. Pri nadzoru morajo obvezno sodelovati predstavniki Policije ali FURS, ki ustavijo vozilo in legitimirajo voznika.

Podlaga za nadzor

Zakon o vinu (Uradni list RS, št. 105/06, 72/11, 90/12 – ZdZPVHVVR, 111/13 in 27/17 – ZKme-1D) v 2. odstavku 45. člena določa, da morajo grozdje, mošt, vino in druge proizvode iz grozdja in vina v prometu spremljati predpisane listine, razen:

- v primerih iz 9. člena Uredbe 2018/273 - to je, če vinski proizvodi, ki se prevažajo od vinograda do prostorov za pridelavo vina, med prostoroma istega podjetja ali med prostori v lasti skupine pridelovalcev, brez spremembe lastnika, če se prevoz izvede za namene pridelave vina, predelave, skladiščenja ali stekleničenja, kadar celotna cestna razdalja ne presega 70 kilometrov in se prevoz izvede izključno na ozemlju ene same države članice ali ga odobrijo pristojni organi zadevnih držav članic. Pri razdalji nad 70 km ali če grozdje vozi kupec oz. nekdo v njegovem imenu, pa mora prevoz grozdja obvezno spremljati spremni dokument.

Ustrezne listine določata Uredba komisije 2018/273 in Pravilnik o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom (UL RS 96/2009).

Spremni dokument za prevoz grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov s poreklom v Republiki Sloveniji, ki se začne in konča na ozemlju Republike Slovenije, mora vsebovati podatke iz priloge V Uredbe 2018/273 in je lahko:

- na obrazcu, ki je priloga Pravilnika o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom (UL RS 96/2009),
- na obrazcu, ki je priloga Uredbe 2018/273 ali
- katerikoli drug dokument z zahtevanimi podatki (kdo, kdaj, kam, komu in koliko grozdja prevaž, katero grozdje in kdo ga je pridelal).

Vsak spremni dokument mora biti napisan v treh izvodih, v vseh primerih imata uradno izdani izpolnjeni spremni dokument in drug dokument, z vsemi zahtevanimi podatki, enako vrednost.

Spremni dokument izpolni pridelovalec sam in je sestavljen iz izvirnika in dveh kopij. Če je dokument potrjen s strani uradnega organa, služi tudi kot dokazilo o poreklu pridelka. Za namen prevoza pa imata uradno izdani izpolnjeni spremni dokument in dokument, z vsemi zahtevanimi podatki, ki ga izpolni pridelovalec sam, enako vrednost.

V primeru nakupa grozdja, kopijo spremnega dokumenta obdrži pridelovalec, original kupec posreduje na UE, ki mu vpiše kupljen pridelek, drugo kopijo pa obdrži kupec.

V primeru prodaje končnemu potrošniku, kupec obdrži kopijo spremnega dokumenta, pridelovalec pa original posreduje na UE, ki mu razknjiži grozdje kot prodano končnemu potrošniku, drugo kopijo pa obdrži.

Izvod spremnega dokumenta mora imeti voznik pri sebi za vsak prevoz posebej.

Grozdje za predelavo v vino in nadaljnje trženje lahko kupijo samo s.p. ali pravne osebe, fizične osebe, ki niso s.p., pa lahko kupijo grozdje le za lastno porabo in ne za nadaljnji promet. Izjema so fizične osebe, ki imajo po 4. odstavku 13. člena Zakona v vinu zaradi naravne nesreče pridelek zmanjšan za več kot 60 % glede na triletno povprečje – te lahko kupijo grozdje tudi za nadaljnjo prodajo vina (v tem primeru se prijava grozdja opravi na ime pridelovalca, vino pa na ime kupca). Kot naravna nesreča se šteje tudi nesreča na mikrolokaciji, ki jo takoj po nastanku nesreče evidentira strokovna organizacija (KGZS, strokovne službe občine ali URSZR).

Postopek nadzora

PRIDELOVALEC IN KUPEC STA IZ SLOVENIJE

Spremni dokument za prevoz grozdja po Sloveniji v proizvodni obrat na razdalji do 70 km ni potreben, razen v primerih, ko prevoz vrši kupec. Če razdalja presega 70 km, mora prevoz grozdja spremljati spremni dokument, tudi če prevoz grozdja vrši pridelovalec do svojega proizvodnega obrata.

Če pridelovalec grozdja proda pridelek grozdja kleti, pridelovalec grozdja za prevoz grozdja do kleti ne potrebuje spremnega dokumenta, če razdalja ne presega 70 km. Kupec (klet) v tem primeru opravi prijavo pridelka grozdja v imenu pridelovalca.

Če pa je kupec grozdja fizična oseba, ki grozdje kupuje za lastne potrebe in ga tudi prevaža sam, potrebuje spremni dokument, prijavo pridelka grozdja pa v tem primeru opravi pridelovalec sam.

Če se prodaja grozdje npr. na tržnici, je za prevoz grozdja od vinograda do prodajnega mesta potreben spremni dokument ne glede na razdaljo, saj tržnica ni proizvodni obrat.

PRIDELOVALEC IZ SLOVENIJE, KUPEC IZ DRŽAVE EU

Potreben je spremni dokument na podlagi a alineje 1. Odstavka Uredbe 2018/273.

Prijavo pridelka grozdja opravi pridelovalec.

PREVOZ GROZDJA DVOLASTNIKOV

Potreben je spremni dokument na podlagi a alineje 1. Odstavka Uredbe 2018/273.

Rezultati nadzora

Nadzor se opravlja skupaj s predstavniki FURS ali Policije, ki imajo pristojnost ustavljanja vozil v cestnem prometu. V času nadzora se ustavijo in pregledajo vsa vozila, za katera se smatra, da bi lahko prevažala grozdje ali mošt. To so manjša tovorna vozila, kombiji in osebna vozila s prikolicami.

Opravljenih je bilo 5 nadzorov, pri katerih je bilo pregledanih 21 strank, ki so vršile promet z grozdom. Ustavljenih in pregledanih je bilo tudi preko 100 vozil, pri katerih se je ugotovilo, da ne vršijo prometa z grozdom. Ugotovljeni sta bili 2 nepravilnosti. Obe sta se nanašali na promet z grozdom brez predpisanih listin. Izrečeni sta bili 2 opozorili (na licu mesta) po ZIN, ker je bilo ugotovljeno, da gre za kooperante.

NADZOR PRIJAVE PRIDELKA

Namen nadzora

Namen nadzora je zmanjšati delež pridelovalcev, ki ne prijavijo pridelka grozda, mošta in vina ter s tem preprečiti promet z grozdom in vinom brez ustreznih listin.

Zakon o vinu v 5. alineji 1. odstavka 15. člena določa, da se v RPGV vpišejo podatki o pridelku: količina pridelanega grozda, mošta, vina in drugih proizvodov po sortah vinske trte, geografskem poreklu, podatki o odkupljenih in prodanih količinah, o enoloških postopkih ter ocenah mošta, vina in drugih proizvodov, pri pridelavi vrhunskega vina ZGP pa tudi sladkorna stopnja v grozdu ob trgatvi. Pravilnik o registru pridelovalcev grozda in vina (Uradni list RS, št. 16/07, 62/09 in 4/16) v 13. členu določa, da morajo pridelovalci vsako leto, najpozneje do 20. novembra, prijaviti celoten pridelek grozda, mošta, vina in drugih proizvodov, vključno s pridelkom, namenjenim za lastno porabo.

Vinarski inšpektor ima po določilih 52. člena ZVin pristojnost pregledovati vinograde, vpis v register in register kmetijskih gospodarstev ter podatke iz registra vinogradov in registra kmetijskih gospodarstev.

Pregledani so bili vsi pridelovalci, ki obdelujejo več kot 1 ha vinogradov in vse pravne osebe (s.p. in d.o.o.).

NADZOR PRIJAVE ZALOG

Namen nadzora

Namen nadzora je zmanjšati delež pridelovalcev, ki ne prijavijo pridelka grozda, mošta in vina ter s tem preprečiti promet z grozdom in vinom brez ustreznih listin.

Zakon o vinu v 7. alineji 1. odstavka 15. člena določa, da se v RPGV vpišejo podatki o zalogah mošta, vina in drugih proizvodov. Pravilnik o registru pridelovalcev grozda in

vina (Uradni list RS, št. 16/07, 62/09 in 4/16) v 17. členu pravilnika določa, da mora pridelovalec do 7. septembra prijaviti zaloge vina na dan 31. julij v letu prijave.

Vinarski inšpektor ima po določilih 52. člena ZVin pristojnost pregledovati vinograde, vpis v register in register kmetijskih gospodarstev ter podatke iz registra vinogradov in registra kmetijskih gospodarstev.

Administrativni nadzor je bil opravljen nad vsemi pridelovalci, ki obdelujejo več kot 3 ha vinogradov in nad vsemi pravnimi osebami (s.p. in d.o.o.) vpisanimi v RPGV.

Nadzor nad delom pooblaščenih organizacij

Vzorci vina, ki jih Inšpekcija za vinarstvo v okviru svojih pooblastil in zakonskih določil vsako leto vzame v prometu, na podlagi javnega razpisa analizirajo pooblaščen organizacije za oceno vina. Pooblastilo za izvajanje analiz vina je MKGP z odločbo dodelilo petim laboratorijem (KGZ Maribor, KGZ Nova Gorica, KGZ Novo mesto, KIS in Fabijan lab s.p.).

V letu 2019 so analize inšpekcijskih vzorcev vin opravljali štirje laboratoriji, ki so se prijavili na razpis in so izpolnjevali razpisne pogoje - KGZ Maribor, KGZ Nova Gorica, KGZ Novo mesto in KIS.

Eden od razpisnih pogojev je bil, da laboratorij deluje v skladu s standardom EN ISO/IEC 17025, kar je moral izkazati z akreditacijsko listino ali posameznimi dokumenti, ki jih je bilo potrebno priložiti prijavi in jih oštevilčiti v skladu s kazalom iz standarda 17025.

V pooblaščen organizaciji v vinu nato analizirajo posamezne kemijske parametre, ki jih v zapisniku o vzorčenju določi inšpektor. Inšpektor vzame vzorec vina, ga odnese v eno od štirih izbranih pooblaščenih organizacij, ki poda izvedeniško mnenje, na podlagi katerega inšpektor nato ustrezno ukrepa. Če se stranka z mnenjem ne strinja, lahko zahteva super analizo, kjer nato iste kemijske parametre v istem vinu analizira še druga pooblaščen organizacija.

Vse pooblaščen organizacije, ne glede na to, ali so akreditirane ali ne, morajo svoje postopke izvajati v skladu s standardi.

Na podlagi pristojnosti, ki jih inšpekciji za vinarstvo daje Zvin, smo nadzirali izvajanje dela pooblaščenih organizacij. Opravljenih je bilo 14 inšpekcijskih pregledov in ugotovljeni sta bili 2 nepravilnosti.

V pooblaščenih organizacijah je Inšpekcija za vinarstvo nadzirala postopek in način ocenjevanja mošta, vina, žganja iz vina oziroma iz drugih proizvodov iz grozdja in vina, ki se ocenjujejo za pridobitev odločbe o ocenitvi za ugotavljanje primernosti za promet in potrjevanja geografskega porekla.

Na podlagi 10. člena Pravilnika o postopku in načinu ocenjevanja mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina (Uradni list RS, št. 32/00, 99/01 in 105/06 – ZVin) mora pooblaščen organizacija za vsako opravljeno analizo zagotoviti ponovljivost in primerljivost rezultatov, pri čemer gre za ponovljivost in primerljivost ne glede na

izbran laboratorij, metodo oziroma izbranega analitika oziroma aparature in material in ne glede na časovni razmak.

Obogatitve drozge in mošta

V skladu z 11. členom Pravilnika o pogojih, ki jih mora grozdje izpolnjevati za predelavo v vino, o dovoljenih tehnoloških postopkih in enoloških sredstvih za pridelavo vina in o pogojih glede kakovosti vina, mošta in drugih proizvodov v prometu (Uradni list RS, št. 43/04, 127/04, 112/05 in 105/06 – ZVin) je obogatitev enološki postopek, s katerim povečamo volumenski delež alkohola v %.

Kadar klimatski pogoji in zdravstveno stanje grozdja tako zahtevajo, lahko pooblaščen organizacija za spremljanje dozorevanja grozdja in ugotavljanje primernosti grozdja za vino (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen organizacija za spremljanje dozorevanja grozdja), katera je imenovana v skladu s predpisom, ki ureja kontrolo kakovosti grozdja v času trgatve, izda dovoljenje za obogatitev pod določenimi pogoji.

Obogatitev se dovoli, če je volumenski delež naravnega alkohola najmanj toliko, kolikor je zahtevan minimalni volumenski delež naravnega alkohola za posamezno kakovostno stopnjo za posamezno vinorodno območje.

Dovoljenje za obogatitev se izda za pridelovalno območje, ki je enako ali manjše od vinorodnega okoliša za posamezno sorto grozdja.

Pridelovalec, ki namerava obogatiti več kot 10.000 l pridelka ali obogatiti s postopkom z delnim zgoščevanjem, si mora predhodno pridobiti individualno dovoljenje za obogatitev pri pooblašteni organizaciji za spremljanje dozorevanja grozdja.

Po opravljenem postopku obogatitve mora vsak pridelovalec v skladu s predpisom, ki ureja register pridelovalcev grozdja in vina in kataster vinogradov, oddati upravni enoti prijavo o izvedenem enološkem postopku.

Obogatitev se sme izvajati na istem pridelku le enkrat, in sicer:

- svežemu grozdju, vinskemu moštu in novemu vinu, ki še vre, je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK;
- grozdnemu moštu je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK ali ga obogatiti z delnim zgoščevanjem z uporabo reverzne osmoze;
- vinskemu moštu je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK;
- namizno vino obogatimo z delnim zgoščevanjem s hlajenjem.

Dovoljeno je dodajanje saharoze raztopljene v moštu, ki je predmet obogatitve, ni pa dovoljeno raztapljanje saharoze v vodi.

V letih, ko so klimatski pogoji izjemno neugodni, se lahko poveča volumenski delež naravnega alkohola največ za 3,5 %, vendar samo za tista vinorodna območja, ki ne sodijo v vinorodno deželo Primorsko. V teh primerih lahko dodajanje ZGM oziroma RTK poveča volumen največ za 11 %.

Postopek obogatitve se mora izvesti do 16. marca v letu po trgatvi, razen v vinorodni deželi Primorski, kjer mora biti izveden do 1. januarja v letu po trgatvi in to samo za pridelke letnika trgatve, ki je bila neposredno pred tem datumom.

Postopek obogatitve mora potekati znotraj vinorodne cone, kjer je bilo vino pridelano.

Vino se ne sme zgoščevati, če so bili pridelki iz katerih je vino pridobljeno, že predhodno obogateni.

V letu 2019 so pooblaščenice organizacije izdale naslednje mnenja za dovoljenje za obogatitev drozge ali mošta:

- Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto:

- 12 individualnih odločb:

Sorta	Količina mošta v l
Mešano belo	20.000
Mešano belo	36.400
Rumeni muškat	2.500
Sauvignon	3.000
Zeleni silvanec	4.000
Renski rizling	5.000
Modra frankinja	2.500
Žametovka	10.000
Beli pinot	5.286
Chardonnay	7.378
Kraljevina	55.559
Laški rizling	35.570
Modra frankinja	221.458
Portugalka	2.244
Rumeni plavec	22.206
Kerner	1.164
Zeleni silvanec	444
Mešano belo	5.261
Žametovka	15.000
Mešano belo	10.000
Žametovka	60.000
Mešano belo	25.000
Žametovka	70.000
Beli pinot	1.632
Sauvignon	2.484
Kraljevina	6.242
Laški rizling	10.774
Modra frankinja	50.826

Sorta	Količina mošta v l
Sivi pinot	2.146
Mešano belo	390
Mešano belo	24.000
Laški rizling	6.500
Modra frankinja	18.000
Žametovka	79.500
Žametovka	192.597
Mešano belo	29.393
Žametovka	865.872
Žametovka	57.222

- Kmetijsko gozdarski zavod Maribor:

- 1 generalna odločba pridelovalcem za vinorodno deželo Podravje za največ 2,0 vol. %:

Sorta	Min. naravni alk. za Deželno PGO / Kakovostno ZGP
Rumeni muškat	min. naravni: 8,1 vol. % / 8,5 vol. %
Sivi pinot	min. naravni: 8,1 vol. % / 8,5 vol. %
Zeleni silvanec	min. naravni: 8,1 vol. % / 8,5 vol. %
Sauvignon	min. naravni: 8,1 vol. % / 8,5 vol. %
Modri pinot	min. naravni: 8,1 vol. % / 8,5 vol. %
Modra frankinja	min. naravni: 8,1 vol. % / 8,5 vol. %
Laški rizling	min. naravni: 8,1 vol. % / 8,5 vol. %
Renski rizling	min. naravni: 8,1 vol. % / 8,5 vol. %
Šipon	min. naravni: 8,1 vol. % / 8,5 vol. %
Žametovka	min. naravni: 8,1 vol. % / 8,5 vol. %

- Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

- 1 individualna odločba pridelovalcu iz vinorodnega okoliša Goriška Brda:

Sorta	Količina mošta v l
Rebula kakovostna	370.000
Zeleni Sauvignon	420.000

- 1 individualna odločba pridelovalcu iz vinorodnega okoliša Vipavska dolina:

Sorta	Količina mošta v l
Malvazija	110.000
Rumeni muškat	15.000
Zelen	33.000
Rebula	170.000
Barbera	72.000
Cabernet sauvignon	55.000

- 1 individualna odločba pridelovalcu iz vinorodnega okoliša Kras:

Sorta	Količina mošta v l
Refošk	500.000

Predlogi za izboljšanje dela

Na trgu se pojavlja vedno več t.i. oranžnih vin, vin iz ekološke in biodinamične pridelave in vin iz tolerantnih sort.

Tolerantne sorte so večkratni križanci sort evropske, žlahtne sorte vinske trte *Vitis vinifera*, s sortami azijske vrste *Vitis amurensis* in ameriškimi vrstami. Tolerantne se jim reče zato, ker brez večjih negativnih posledic prenesejo škodljive vplive iz okolja, predvsem mraz in so bolj odporne na glivične bolezni vinske trte – na peronosporo in oidij. Prav te so nočna mora vinogradnikov in zaradi pogostega škropljenja pomembna grožnja okolju in zdravemu vinu. Tolerantne sorte po mnenju strokovnjakov zagotavljajo zdrav in bogat pridelek z bistveno manj škropljenja.

Na širjenje tolerantnih sort vpliva več dejavnikov. Za pridelavo za trg mora biti sorta preizkušena v Sloveniji in uvrščena v trsni izbor. V Italiji je takšnih vinskih sort že 13. Pri nas je bila prva sorta Johanniter predlagana za vpis v trsni izbor že leta 2016. MKGP o predlogu še ni odločilo. V preizkušanju je še več tolerantnih sort, kot so Fleurtal, Soreli in Sauvignon rytos, Merlot kanthus, Merlot khorus in Merlot khersus, Regent.

Na tem področju bi zakonodajalec moral razmisliti o uskladitvi zakonodaje z dejanskim stanjem ali pa sprejeti odločitev o prepovedi sajenja tolerantnih sort. Posodobitev trsnega izbora se pričakuje v začetku leta 2020.

Pri ocenjevanju oranžnih vin in vin iz ekološke ter biodinamične pridelave se ugotavlja, da so ta vina kot osnovni vzorec ocenjena kot primerna za promet, kot inšpekcijski vzorec pa jih pooblaščenice organizacije pogosto izločijo iz prometa. Menimo, da bi se glede na dejstvo, da je takih vin vedno več v prometu, zakonodaja morala čimprej uskladiti z dejanskim stanjem.

Zakonodajalec bi moral poiskati način, da tudi v vinarski zakonodaji normira lastno porabo vina za kmetijska gospodinjstva. Za vino so normativi sicer določeni v trošarinski zakonodaji.

V bazi podatkov GERK bi bilo potrebno ažurirati površine z vrsto rabe Vinogradi brez GERK-ov. Te površine na podlagi inšpekcijskih pregledov ne izkazujejo dejanskega stanja.

Obnovljena – nova postavitve in funkcionalnost Bakhosa oz. RPGV bi/bo vsem olajšala delo ter skrajšala čas potreben za izvedbo predvsem administrativnega nadzora.

Pri izdajanju odločb za vina z geografskim poreklom ali tradicionalnim poimenovanjem ugotavljamo, da pooblaščenice organizacije težko preverijo usklajenost vina z

proizvodno specifikacijo, ker pridelovalci ne prijavljajo pridelka ločeno po sortah, temveč ga prijavijo kot mešano belo ali rdeče (primer cvička in Ritoznojčana). Nova evropska zakonodaja od pooblaščenih organizacij zahteva tudi preverjanje usklajenosti z proizvodno specifikacijo. V ta namen so potekali dogovori z MKGP in KGZ, da bi se pridelovalce pred naslednjo trgatvijo informiralo in usmerilo v prijavo pridelka letnika po sortah.

Splošno

Slovenija je dežela gozdov, saj pokrivajo 58,2 % naše domovine. Po gozdnatosti smo na tretjem mestu v Evropski uniji, za Švedsko in Finsko. V Sloveniji je 76 % gozdov v zasebni lasti, 21 % gozdov je v lasti države ter 3 % v lasti občin. Večje in strnjene gozdne posesti državnih gozdov omogočajo lažje, kakovostno, strokovno in ekonomično gospodarjenje z gozdom. Zasebna gozdna posest je zelo razdrobljena, saj povprečna posest obsega okoli 2,9 ha in še ta je nadalje razdeljena na več med seboj ločenih parcel. Za veliko večino teh lastnikov gozdovi niso gospodarsko pomembni. Velika razdrobljenost in število lastnikov in solastnikov gozdov otežuje strokovno delo in optimalno izrabo lesa v zasebnih gozdovih. V zadnjih nekaj letih se v slovenskih gozdovih poseka od 5,0 do 6,3 milijonov kubičnih metrov dreves letno, od tega 55 % do 66 % iglavcev. Slovenske gozdove je v zadnjih letih prizadelo kar nekaj naravnih ujm in sicer žled v letu 2014 ter veter v letih 2017 in 2018. Tako v zadnjih letih po žledolomu, ko je bilo kar 60 % poseka sanitarnega, gozd ogrožajo tudi smrekovi podlubniki, ki so najpogostejši vzrok za sanitarni posek. Tako stanje onemogoča delež potrebnih negovalnih sečenj in s tem načrtno gospodarjenje z gozdovi, hkrati pa zmanjšuje bioekološko stabilnost gozdov in donos lastnikov gozda. Prav zato je v zadnjih letih prva prioriteta dela gozdarske inšpekcije nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del.

Organiziranost in delovanje gozdarske inšpekcije

Gozdarska inšpekcija, ki deluje v Inšpektoratu RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (v nadaljnjem besedilu IRSKGLR), je štela 16 gozdarskih inšpektorjev in inšpektorice vključno z direktorjem gozdarske inšpekcije. Sedež inšpektorjev je v območnih enotah in izpostavah inšpektorata, območje delovanja pa je omejeno z mejami gozdnogospodarskega območja. Tako imajo inšpektorji celotni pregled gozdarstva v določenem gozdnogospodarskem območju. V ljubljanskem in mariborskem gozdnogospodarskem območju sta zaradi večjega števila kršitev zaposlena po dva inšpektorja, v ljubljanskem območju pa del neposrednega nadzora opravlja tudi vodja inšpekcije.

Inšpekcijski postopki zahtevajo od inšpektorjev poleg strokovnega znanja tudi veščine obvladovanja konfliktnih situacij, ki so sestavni del inšpekcijskega nadzora. Povsem izogniti se jim ni mogoče in vsako leto beležimo prikrita grožnje, grožnje po telefonu, nadlegovanja po telefonu in podobno. Inšpektorji vsako tako grožnjo zabeležijo, v nekaterih primerih o tem obvestijo tudi policijo.

Delo izven rednega delovnega časa

Gozdarska inšpekcija vsako leto opravlja delo izven rednega delovnega časa. Na tak način gozdarski inšpektorji sledimo cilju, da je potrebno v času pričakovanih kršitev poostriži nadzor, ne glede na to ali je to v delovnem času ali izven njega.

V obravnavanem letu smo izven rednega delovnega časa večinoma opravljali nadzor vožnje z vozili v naravnem okolju, nabiranja gob, nadzor izvajalcev del v gozdovih, prevoza in prodaje okrasnih drevesc. Skupaj smo izven delovnega časa opravili 138,5 ur nadzora.

Sestanki in izpopolnjevanje

Sestanki gozdarske inšpekcije so bili, kot vsako leto, tudi v letu 2019 štirje. Namenjeni so bili pregledu opravljenega dela, usmeritvam dela za naslednje četrletje, novo sprejetim predpisom in aktualnim informacijam.

Tabela 22: Pregled pomembnejših izpopolnjenj in usposabljanj v letu 2019.

Tema – vrsta izobraževanja	Udeleženci / število	Skupno število ur
Agritech sejem, Celje, 1.2.2019	2	8
Druženje s kompetencami – predavanje, delavnica, UA, 4. 3. 2019	2	10
Gozdarski študijski dnevi, Ljubljana 11.4.2019	13	104
Problematika podlubnikov, Pokljuka 16.5.2019	2	12
Posvet ob tednu gozdov: Gozd je modrost, ZGS OE Tolmin, 24.5.2019	2	10
Seminar in delavnica iz varstva gozdov, ZGS, 6. 6. 2019	2	13
Posvet Znanost in praksa - za promocijo kakovostnih izvajalcev del – GIS, Ljubljana, 5.9.2019	11	77
Austrofoma – strokovni sejem, 8.10.2019	4	40
Daljinsko zaznavanje poškodb iglavcev – GIS, Ljubljana, 9.10.2019	2	12
Obvladovanje težavnih situacij in ljudi, IRSKGLR, Ljubljana, 9.-11.10.2019	13	91
Izobraževanje – terenska delavnica na lokaciji potrjenega žarišča glive <i>Lecanosticta acicola</i> , Tolmin, GIS in ZGS OE Tolmin, 05.11.2019	1	5
Izvajanje Uredbe EU 2016/2031 v zvezi z rastlinskimi potnimi listi – delavnica, UVHVVR, 26.11.2019	2	14
Varnost in zdravje pri delu, IRSKGLR, Ig 9.12.2019	15	75
Seminar s področja varnosti in zdravja pri delu v gozdarstvu, Ljubljana 13.12.2019	3	12

Računalniška podpora delu

Prenova in združevanje aplikacij ISI in Silvaspec, ki se je pričela letu 2018, se je v letu 2019 v večjem delu zaključila. Iz prejšnjih aplikacij sta pripravljena dva aplikacijska vmesnika, eNIS1 in eNIS2, podatki pa so združeni v enotni podatkovni bazi, kar omogoča uporabo obeh aplikacijskih vmesnikov, saj sta vezana na iste baze podatkov. Ob centralizaciji podatkov se je prenovilo in poenotilo šifrante in podatkovne tabele. Ob prenovi je prihajalo do občasnih težav in motenj v delovanju aplikacij, ker se je prenova izvajala v času vsakodnevne uporabe aplikacij. Z zaključkom prenove je bilo teh težav vse manj. Izvedena so bila tudi izobraževanja inšpektorjev za uporabo aplikacij.

Sodelovanje z drugimi inšpekcijskimi službami in izvajanje 32. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru - odstopi zadev drugim inšpekcijskim organom

V gozdarski inšpekciji se zavedamo, da je za učinkovito delo zelo pomembno sodelovanje znotraj inšpekcije, takoj za tem pa sodelovanje z drugimi organi nadzora. Pri tem mislimo na sodelovanje z vsemi inšpekcijskimi in drugimi službami, ki delujejo v gozdu in gozdnem prostoru oziroma so zadolženi za upravljanje ali nadzor gospodarjenja z gozdovi v najširšem smislu. Zato smo pogosto pobudniki takega sodelovanja ali pa se na pobude za sodelovanje od drugod takoj odzovemo. Še posebej smo zadovoljni s sodelovanjem pri obravnavanju konkretnih zadev. Na terenu vzpostavljeno sodelovanje se je pokazalo za učinkovito. Ugotavljamo tudi, da je sodelovanje boljše v tistih predelih in med tistimi inšpekcijami, ki imajo prostore na isti ali sosednji lokaciji, saj tako pride med inšpektorji do osebnega stika.

Pri nadzoru izvajalcev del v gozdovih in nadzoru Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, po katerem opravlja posredni nadzor tudi gozdarska inšpekcija, se je vzpostavilo zelo dobro sodelovanje predvsem s FURS in z delovno inšpekcijo.

Tradicionalno dobro je sodelovanje s Policijo pri nadzoru voženj z vozili v naravnem okolju, pri nabiranju gozdnih sadežev in gob in kot pomoč pri nadzoru drugih kršiteljev v gozdu, kjer inšpektorji pričakujejo odpor.

Kot dobro lahko ocenimo tudi sodelovanje z ZGS. Na vprašanja in zahteve po podatkih, ki jih potrebujemo v inšpekcijskih postopkih, se odzivajo. V začetku preteklega leta je inšpekcija vodstvu ZGS predstavila delo v predhodnem letu in ugotovitve nadzorov in program dela gozdarske inšpekcije za leto 2019. Posamezni inšpektorji so imeli enake sestanke z vodstvi območnih enot ZGS. Ocenjujemo, da z našimi predlogi in stališči, ki jih predstavimo vodstvu Zavoda na sestankih in ob izidu letnega poročila, niso vedno seznanjeni tudi na nižjih nivojih. Predlogi izboljšav se le počasi udejanjajo v praksi.

Tabela 23: Sodelovanje z drugimi organi in inšpekcijskimi službami.

Organ sodelovanja	Število akcij - predmet
IRSD	2 x nadzor izvajalcev del v gozdovih
Kmetijska inšpekcija	1 x neobdelana kmetijska zemljišča 3 x paša v gozdu 5 x poseg v gozdna in kmetijska zemljišča 1 x motokros proga na kmetijskem in gozdnem zemljišču
Lovska inšpekcija	1 x poseg v gozd – ograževanje gozda 2 x vožnja v naravnem okolju
Policija	3 x nadzor vožnje v naravnem okolju in nadzor izvajalcev del v gozdovih 1 x nadzor vožnje v naravnem okolju in nabiranja gozdnih sadežev 11 x nadzor vožnje v naravnem okolju 1 x strelišče v gozdu
IRSOP	1 x gradnja objekta v gozdu 1 x gradnja poti v varovalnem gozdu 1 x gradnja prometnice v gozdu
Medobčinski inšpektorati in redarstva	2 x poseg v gozdni prostor 2 x vožnja po gozdnih prometnicah v nasprotju z režimom
FURS	4 x nadzor izvajalcev del v gozdovih 14 x nadzor knjigovodske listine 1 x prodaja mineralne surovine pridobljene na gozdnem zemljišču 1 x nadzor nad nabiranjem in prodajo gob
IRSI	2 x peskokop v gozdu

Preventivno delovanje gozdarske inšpekcije

Preventivno delovanje v inšpekcijskih postopkih opozarja morebitne kršitelje predpisov na posledice ravnanja v nasprotju s predpisi. Dolžnost preventivnega delovanja je določena v 6. in 33. členu ZIN. Na žalost je res, da kaznovanje kršiteljev nanje deluje odvrčalno, prav tako tudi na vse ostale potencialne kršitelje. V gozdarski inšpekciji uresničujemo preventivno delovanje na naslednje načine: z obveščanjem javnosti preko medijev in spletne strani inšpektorata, z odgovori na vprašanja in obveščanjem javnosti o predpisih, o dovoljenem pravnem ravnanju, o najpogostejših kršitvah predpisov in o akcijah nadzora. V praksi najpogosteje odgovarjamo na vprašanja posameznikov po telefonu in elektronski pošti, pošiljamo dopise potencialnim kršiteljem, odgovarjamo na vprašanja medijev ter pripravljamo predavanja za ciljne skupine.

Na področju gozdarstva so medije zanimali predvsem predpisi in ukrepi s področja vožnje z vozili v naravnem okolju, nabiranje gob in drugih gozdnih sadežev, posegi v gozd, sanitarna sečnja, okrasna drevesca, paša v gozdu in krčitev gozda.

S preventivnimi dopisi poskušamo potencialne kršitelje odvrniti od protipravnih dejanj. Zaradi sanacije žledoloma in s tem povezano gradacijo podlubnikov je bilo največ teh dopisov na področju varstva gozdov - opozarjanje na roke izvedbe del. V letu 2019 je bilo teh preventivnih dejanj 419.

Tabela 24: Preventivno delovanje s potencialnimi kršitelji.

Tema dopisa	število
Sanitarna sečnja - lubadar	281
Poseg v gozd brez soglasja ZGS	3
Nedovoljene sečnje	82
Gozdni red	12
Izvajalci del v gozdovih	3
Paša v gozdu	1
Opremljenost skladišč gls z lovniimi pastmi	3
Raba gozda in vožnja v naravnem okolju	31
Ogrožanje varnosti ljudi, živali in premoženja zaradi del v gozdu	1
Odpadki v gozdu	1
Poškodbe gozdnega mladja	1

Gozdarska inšpekcija je v lanskem letu izvedla tudi predavanje za dijake Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna o minimalnih pogojih za delo v gozdu in o delu na črno.

Ocenjujemo, da je preventivno delovanje gozdarske inšpekcije dobro sprejeto in učinkovito. Vseh teh aktivnosti ni mogoče zabeležiti, zato so zgornje številke zgolj informativne.

Sanitarna sečnja v letu 2019

Zaradi močnega vetra, ki je prizadel predvsem Koroško, Gorenjsko in Postojnsko območje v noči med 29. in 30. oktobrom 2018, je bilo podrto ali močno poškodovano skoraj 300 tisoč m³ dreves. V začetku poletja 2019 je v gozdovih ponovno prišlo do močnega napada podlubnikov, predvsem na Gorenjskem, Kočevskem in Koroškem območju.

Gozdarska inšpekcija je v letih po žledolomu vse svoje sile usmerila v to, da bi s svojimi ukrepi pospešila sanacijo v ujmah poškodovanih gozdov, kršitelje pa za kršenje zakonodaje tudi ustrezno kaznovala.

Zakon o gozdovih določa, da mora lastnik gozda izvesti oz. zagotoviti izvedbo sanitarne sečnje in preventivna varstvena dela v roku, ki jih z odločbo določi ZGS. Gozdarska inšpekcija odreja le sanitarne sečnje v naseljih. Neizvršitev odločbe v postavljenem roku je po določbah Zakona o gozdovih prekršek, ki se kaznuje z globo. Prekrškovne postopke vodi gozdarska inšpekcija.

Tabela 25: Obseg sanitarne sečnje v letih po žledolomu – vir ZGS.

Vrsta sečnje	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sanitarna sečnja(m ³)	4.207.376	3.941.808	3.768.894	2.505.729	4.043.917	2.788.002
Druga sečnja (m ³)	2.142.360	2.089.234	2.333.736	2.478.906	2.017.042	2.499.860
SKUPAJ (m ³)	6.349.736	6.031.042	6.102.630	4.984.635	6.060.959	5.287.862

Prva prioriteta v programu dela gozdarske inšpekcije je nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del. Gozdarska inšpekcija deluje tako preventivno, z opozarjanjem lastnikov gozdov na spoštovanje rokov za izvedbo sanitarne sečnje s preventivnimi dopisi, kot represivno in sicer z vodenjem prekrškovnih postopkov proti lastnikom, ki po preteku roka določenega v odločbi ZGS še niso pričeli z delom ali pa so močno zamujali z izvršitvijo odločb. S hitro uvedbo prekrškovnih postopkov (zelo kmalu po storitvi prekrška) smo želeli pospešiti izvedbo sanacije, kar se je v zasebnih gozdovih izkazalo kot uspešno. To potrjuje tudi veliko število izdanih odločb o prekrških z izrečenim opominom, saj so kršitelji svoje obveznosti opravili v času od uvedbe prekrškovnega postopka do izdaje prekrškovne odločbe.

Gozdarska inšpekcija ima za pomoč lastnikom pri iskanju usposobljenih izvajalcev za izvajanje del v gozdovih javno objavljen seznam izvajalcev, ki izpolnjujejo pogoje strokovne usposobljenosti ter varstva in zdravja pri delu delavcev, oz. so pogoje

izpolnjevali v času inšpekcijskega nadzora. Dostopen je tudi seznam izvajalcev, ki jim je dela v gozdu prepovedala opravljati.

Ob žledolomu, prenamnožitvi podlubnikov in vetrolomu se je izkazalo, da enako kot v zasebnih gozdovih, do prekoračitve rokov za izvedbo sanitarnih sečenj prihaja tudi v državnih gozdovih. Prekrškovni postopki v državnih gozdovih so zahtevnejši in dolgotrajnejši, ker je običajno v enem postopku obravnavano večje število kršitev, poleg tega pa je potrebno ugotoviti tudi osebo, ki je v organizaciji odgovorna, da je do storitve prekrška sploh prišlo. V letu 2019 smo zaznali v državnih gozdovih bistveno izboljšanje glede izvrševanja odločb za sanitarno sečnjo v postavljenih rokih.

Na nekaterih območnih enotah Zavoda za gozdove Slovenije še vedno glede na število kršitev izdajo zelo malo sklepov o izvršbi oziroma ne uvedejo izvršilnih postopkov v primeru neizvršitve sanitarne sečnje v postavljenem roku. ZGS še vedno v izreku nekaterih C odločb določa fiksni rok za izvedbo odločbe ali pa ta rok veže na datum izdaje odločb, čeprav je edino smiselno rok izvedbe vezati na datum vročitve odločbe. Pri izvršitvi teh odločb se lupljenje s sežiganjem ostankov praktično ne uporablja več, prav tako se je, kljub financiranju s proračunskimi sredstvi, v praksi malo uporabljalo tretiranje s kemičnimi sredstvi in prekrivanje z insekticidnimi mrežami.

Tabela 26: Prekrškovni ukrepi zaradi neizvedbe sanitarnih sečenj v določenih rokih.

Leto	Št. uvedenih prekrškovnih postopkov	Št. izrečenih ukrepov v prekrškovnih postopkih			Skupaj izrečeni prekrškovni ukrepi	Poslani preventivni dopisi
		opozorilo	opomin	globa		
2015	364	56	162	77	295	507
2016	1.363	260	646	271	1.177	2.200
2017*	524	92	352	191	635 *	566
2018	563	45	262	178	485	755
2019*	327	69	202	76	347	281

* Opomba: število izrečenih ukrepov v letu je večje od števila uvedenih postopkov, ker se ukrepi nanašajo tudi na postopke, ki so bili začeti v predhodnem letu.

Gozdarska inšpekcija je v letu 2019 petkrat z inšpekcijsko odločbo odredila sanitarno sečnjo posamičnega gozdnega drevja v naseljih. Kadar je ugotovila napad podlubnikov je odredila sečnjo in spravilo napadenega drevja in izvršila nadzor nad izvedbo odrejenih del.

Tudi v prihodnjem letu bo prva prioriteta v programu dela gozdarske inšpekcije nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del, še zlasti, ker je slovenske gozdove poleti 2019 ponovno prizadel močan napad podlubnikov.

Gozdarska inšpekcija predlaga, da se v primeru naravnih ujm in prenamnožitve škodljivcev večjega obsega, na najbolj prizadetih predelih ne izdajajo odločbe za redno sečnjo.

Zadnja sprememba Pravilnika o varstvu gozdov v letu 2016 je zaradi močno povečanega poseka lesa zaradi žledoloma in napada podlubnikov, predvidela možnost začasnih skladišč gozdnih lesnih sortimentov svežih neolupljenih iglavcev, ki pa morajo biti od sestojev z iglavci oddaljena vsaj 100 m. Upravljavci teh skladišč so v skladu z omenjenim pravilnikom pridobili strokovno mnenje Zavoda za gozdove Slovenije o primernosti prostora začasno skladiščenje z vidika varstva gozdov pred podlubniki. Ta skladišča sedaj postajajo stalna, saj termin začasnosti v strokovnih mnenjih Zavoda za gozdove Slovenije ni opredeljen. Uporabljajo se tudi za skladiščenje ter pretovarjanje s podlubniki napadenega lesa iglavcev, ki prihaja iz drugih EU držav in je namenjen izvozu na Kitajsko v ladijskih kontejnerjih preko luke Koper. Gozdarska inšpekcija predlaga, da ZGS v primerih začasnih skladišč, kjer ni potrebe po dodatnem skladiščenju lesa zaradi povečane sanitarne sečnje, odredi, da se morajo gozdni lesni sortimenti, ki so jih napadli podlubniki, takoj obeliti in podlubniki uničiti ali pa prepeljati na skladišče in predelati v določenem roku.

Inšpekcijski postopek

V inšpekcijskem postopku, določenem v ZIN in subsidiarno ZUP, opravljajo inšpektorji temeljno poslanstvo svojega poklica. Inšpekcijski postopek je tisti, v katerem je moč z odločbami doseči vzpostavitev zakonitega stanja s prepovedjo ali zapovedjo. Glavno poslanstvo inšpekcijskih služb je, da v primerih kršitev z inšpekcijskimi postopki zagotovijo izvrševanje predpisov. Poleg tega inšpekcijske službe s svojimi poročili, pobudami in predlogi sporočajo izvršilni veji oblasti o stopnji izvrševanja posameznih predpisov in predlagajo njihove spremembe. Na ta način so pripravljavci predpisov seznanjeni z učinkovitostjo predpisov in stopnjo njihovega uresničevanja.

V preteklem letu so gozdarski inšpektorji opravili 2657 pregledov, izdali so 165 odločb v inšpekcijskem postopku, 126 sklepov v zvezi s temi postopki in 24 sklepov v izvršilnih postopkih. V izvršilnih postopkih je bila zavezancem za neizvršitev inšpekcijske odločbe večinoma zagrožena izvršba z denarno prisilitvijo. Ta način izvršbe odrejenih obveznosti se uporablja zaradi tega, ker je ta način v večini primerov ustrežnejši, ker je cenejši, hitrejši in predstavlja manjši pritisk na zavezanca. Izdana so bila tudi 203 opozorila po 33. členu ZIN s katerimi se zavezance opozori na nepravilnosti ter na njihove posledice in določi rok za njihovo odpravo.

Gozdarski inšpektorji so na izdane inšpekcijske odločbe prejeli 12 pritožb, drugostopenjski organ je 5 pritožb zavrnil, v enem primeru je pritožbi ugodil in odpravil inšpekcijsko odločbo, ostale pritožbe pa še niso rešene. V enem primeru je bil sprožen upravni spor, upravno sodišče je inšpekcijsko odločbo odpravilo in zadevo vrnilo v ponovno odločanje.

Večina inšpekcijskih postopkov se prične zaradi suma kršitve predpisov, ki jih nadzira gozdarska inšpekcija. Pričnejo se na osnovi ugotovljenih nepravilnosti, ki jih pri svojem delu ugotovi ZGS, na osnovi drugih podatkov o nepravilnostih, ki jih bodisi prejmemo od kvalificiranih prijaviteljev bodisi iz drugih prijav in na podlagi lastnih ugotovitev. Vedno manj postopkov se prične na osnovi letnega načrta dela, ki predvideva nadzor načrtovanja, gojenja in v zvezi z njim obseg financiranja in sofinanciranja del. Postopki ugotavljanja kršitev in odgovornosti zanje običajno zahtevajo terenski ogled, zaslišanje, ukrep in spremljanje izvršitve ukrepov.

Podrobnejši pregled opravljenega dela po posameznem predpisu je razčlenjen v nadaljevanju.

ZAKON O GOZDOVIH (ZG)

Splošno

Največ opravljenega dela gozdarskih inšpektorjev je bilo namenjenega nadzoru določb Zakona o gozdovih. V letu 2019 je bilo v inšpekcijskih postopkih opravljenih 1805 pregledov, izdanih je bila 187 opozoril po ZIN in 159 inšpekcijskih odločb. Izdanih je bilo tudi 116 sklepov v zvezi z inšpekcijskimi postopki in 18 sklepov v izvršilnih postopkih.

Gozdarska inšpekcija je v lanskem letu, podobno kot v zadnjih letih, posebno pozornost namenila nadzoru nad izvajanjem določb ZG s področja varstva in gojenja gozdov, predvsem neizvajanja sanitarnih sečenj v določenih rokih, zakar je bilo v inšpekcijskih postopkih opravljeno 362 pregledov. Gozdarski inšpektorji pred potekom roka, ki ga je za izvedbo sanitarne sečnje določil ZGS, preventivno obveščajo potencialne kršitelje, da naj opravijo vsa potrebna dela. Na obvestilo gozdarske inšpekcije se pozitivno odzove večina potencialnih kršiteljev, tako da izvršijo odločbe ZGS. Usklajeno in pravočasno delovanje tako ZGS, ki v primeru nepravočasno izvedene sanitarne sečnje uvede izvršilni postopek in gozdarske inšpekcije, ki uvede prekrškovni postopek, prinese želene rezultate na področju varstva pred podlubniki. Gozdarska inšpekcija je lani zaradi odprave posledic nepravilnosti pri izvedbi varstvenih in gojitvenih del izdala 5 inšpekcijskih odločb in 10 opozoril po ZIN.

Povsem v vrhu števila kršitev predpisov je še vedno posek brez ali v nasprotju z izdano odločbo ZGS, saj je bilo lani izvedenih 186 pregledov legalnosti sečnje. V predelih, kjer je velik obseg sanitarne sečnje, se obseg nedovoljenega poseka zmanjšuje. Nekateri revirni gozdarji ZGS pri izdaji odločb za dovolitev poseka izbranih dreves, drevje na terenu označijo le z barvno piko brez žiga na koreničniku, kar oteži ali pa celo onemogoči obravnavanje nedovoljenega poseka dreves oziroma sečnje dreves v nasprotju z izdano odločbo ZGS. Gozdarska inšpekcija prejme poročila o poseku brez odločbe od ZGS oz. si podatke o nedovoljenih sečnjah pridobi z neposrednim vpogledom v njihove evidence, vendar vseh kršitev zaradi velikega števila ne more obravnavati. Prijave fizičnih oseb, ki se nanašajo na posek brez odkazila, imajo pogosto

izvor v medsosedskih ali družinskih sporih. V povezavi z ugotovitvami v pregledih so bile izdane 3 inšpekcijske odločbe in 32 opozoril po ZIN.

Tretji, najpogostejši razlog inšpekcijskega ukrepanja, so posegi v gozd brez soglasja ZGS oziroma sum kršitev 21. člena ZG. Sem po vsebini sodijo tudi krčitve gozdov v kmetijske namene brez dovoljenja ZGS. Tovrstnih pregledov je bilo 178. Izdanih je bilo 29 inšpekcijskih odločb in 18 opozoril po ZIN. Posegi v gozd se izvajajo najpogosteje za namene gradnje objektov, pogostokrat tudi za to, da kršitelji te površine uporabljajo za različne druge namene, kot na primer motokros poligon, kolesarski poligon ali poligon za paintball. Problem postaja iz leta v leto večji. Kadar gre za gradnje objektov v gozdu ali za navažanje odpadnega materiala v gozd in gozdni prostor, so ukrepi gozdarske inšpekcije odvisni tudi od tega ali bosta gradbena in okoljska inšpekcija opravili svoj del inšpekcijskih postopkov. Problem pri teh kršitvah so izjemno dolgotrajni postopki, v katerih zavezanci uporabijo vsa pravna sredstva, da bi lahko čim dalj časa obdržali in uporabljali stanje v nasprotju s predpisi. Posegi v gozd in gozdni prostor so tudi težko popravljivi, če sploh so in zahtevajo znatna finančna sredstva, običajno precej večja, kot so bila potrebna za sam poseg.

V preteklem letu je bilo izvedeno 98 inšpekcijskih pregledov zaradi suma kršitev določil 1. odstavka 18. člena ZG, to je zmanjševanje rastnosti in rodovitnosti rastišč, stabilnosti ali trajnosti gozda oziroma ogrožanje funkcij gozdov. Običajno gre po obsegu za manjše posege v gozd in gozdni prostor zaradi odlaganja ali odvzemanja materiala, postavitve začasnih objektov in za primere, ko je zaradi poseka drevja prišlo do zmanjševanja funkcij gozdov. Pojavljati pa so se začeli tudi obsežni navozi izkopnega materiala pri gradnji večjih objektov v gozd, kar je po našem mnenju tudi posledica večjega nadzora pri navažanju na kmetijske površine. Izdano je bilo 10 opozoril po ZIN in 16 ureditvenih odločb v inšpekcijskih postopkih.

Sečnja, spravilo, zlaganje in prevoz v nasprotju s predpisi o varstvu gozdov in v nasprotju s predpisi o izvajanju sečnje je bilo lani obravnavana 84 krat, izdanih je bilo 5 inšpekcijskih odločb in 24 opozoril po ZIN.

Zaradi uporabe gozdnih cest v nasprotju z režimom, voženj zunaj gozdnih cest, čezmerne uporabe cest in nedovoljene zapore gozdnih cest, so gozdarski inšpektorji opravili 75 pregledov, izrekli zavezancem v inšpekcijskih postopkih 12 opozoril ZIN in izdali 4 inšpekcijske odločbe. Do kršitev pri uporabi gozdnih cest pride največkrat zaradi neupoštevanja režima uporabe, bodisi da gre za trajno prepoved prometa, označeno s prometni znakom bodisi za začasno prepoved uporabe prometnice. Redkejši so primeri obravnavanja prekomerne uporabe gozdnih cest, zaradi česar na gozdni cesti ostanejo posledice take uporabe.

Nepravilnosti, ki se nanašajo na gradnjo in vzdrževanje gozdnih cest in vlak so bile lani obravnavane v 69 primerih. Ugotavljamo, da ZGS prepozno reagira na nepravilnosti v zvezi s tem, saj gradenj in vzdrževanja ne spremlja in ne prepreči nepravilnosti. Ugotavljamo, da ZGS ne beleži vseh sprememb na vlakah v tehnološkem delu gozdnogojitvenih načrtov. Gozdarska inšpekcija je lani zaradi odprave posledic nepravilnosti pri gradnji in vzdrževanju gozdnih cest in vlak izdala 9 inšpekcijskih odločb in 16 opozoril po ZIN.

V 30 primerih je bil opravljen nadzor ograditve posameznih delov gozda v nasprotju s predpisi. Gre za primere ograjevanja svoje lastnine, pogosto se gozdna površina stika z gradbeno ali pa gre za ograditev gozda ob pašniku, pa tudi za ograje obor za rejo divjadi. V inšpekcijskem postopku se zavezancem dopusti možnost pridobitve soglasja za postavitev ograje, če to ni možno, se odredi odstranitev. Gozdarska inšpekcija je lani izdala 9 inšpekcijskih odločb in izrekla 7 opozoril po ZIN.

27 pregledov je bilo opravljen zaradi nedovoljene paše v gozdu. Gozdarska inšpekcija je lani izdala 7 inšpekcijskih odločb in izrekla 5 opozoril po ZIN.

Nadzor porabe proračunskih sredstev, namenjenih subvencioniranju gojitvenih in varstvenih del

Gozdarska inšpekcija ima v skladu z ZG pristojnost nadzirati porabo proračunskih sredstev, ki so namenjena financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove in gozdarstvo. V letu 2019 je bilo pregledano 106 obračunov gojitvenih del. Pregledana gojitvena dela so bila izvedena na površini 59,53 ha, skupna obračunana vrednost je znašala 37.038 €.

V enem primeru je bilo ugotovljeno, da obračunana gojitvena dela niso bila v celoti narejena, prav tako ni bil predložen ustrezen gozdnogojitveni načrt, zato je gozdarski inšpektor odredil zadržanje izplačila (obračun še ni bil izplačan) in o nepravilnostih obvestil pristojne na ZGS.

Spomladi 2019 je gozdarska inšpekcija v eni izmed GGO vzorčno preverila preživetje sadik posajenih v jeseni leta 2018. V državnih gozdovih je bil uspeh preživetja sadik 47 %, v zasebnih gozdovih pa 72 %. Sadike so izvirale iz iste drevesnice in so bile vzgojene na enak način. Sadike so bile ob prevzemu vitalne, ustreznih vzgojnih oblik, zaščitene s folijo in izkopane samo en dan pred prevzemom. Pri saditvi bukve so bile sadike označene s količki samo v primeru sofinanciranja iz naslova PRP. Uspeha saditve ZGS ne preverja. Odločba ZGS o saditvi je osnova za vse nadaljnje ukrepe nege, ne glede na to, koliko sadik je preživelo. Tako se sofinancira ukrepe nege za vse sadike na odločbi za saditev, kljub temu, da jih velik delež po prvem letu odmre.

Ugotavljamo, da izreki v odločbah o saditvi, ki jih izdaja ZGS niso dovolj konkretizirani, da bi bil omogočen učinkovit nadzor in prekrškovno ukrepanje gozdarske inšpekcije. Roki so določeni šablonsko. Predmet prekrškovnih postopkov je lahko le kršitev določb izreka odločbe. Praviloma izreki ne vsebujejo opisa načina saditve, niti navodila, kako je potrebno s sadikami ravnati v času med prevzemom v drevesnici in samo sadnjo. Predlagamo, da se sadnja izvaja izključno tako, da se obeležijo vse posajene sadike. Delavci zavoda morajo preverjati kvaliteto sadik pred prevzemom v drevesnici, nadzorovati manipulacijo s sadikami in samo sadnjo. Prav tako bi moral ZGS v naslednji rastni sezoni opraviti vsaj okularno oceno uspeha sadnje in v primeru večjih odstopanj ugotavljati vzroke za slabši uspeh. Obračun prihodnjih gojitvenih del (obžetev, zaščita ipd.) bi moral biti vezan na oceno uspeha sadnje in ne na obseg oziroma število sadik iz odločbe o sadnji.

Nadzor porabe proračunskih sredstev – vzdrževanje gozdnih cest

Gozdarska inšpekcija je v letu 2019 izvedla kontrolo vzdrževanja 73 odsekov gozdnih cest, na katerih je bilo obračunano vzdrževanje v skupnem znesku 171.225 €. Nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Pri nadzoru je bilo ugotovljeno, da v eni občini dela niso bila izvedena v celoti po programu, ker je izvajalec zamujal z deli. V enem primeru je bila pomanjkljiva dokumentacija o vgrajenem materialu, čeprav je nesporno izhajal iz legalnega peskokopa.

Pri nadzoru je bilo ugotovljeno, da v eni občini niso za vzdrževanje gozdnih cest namenili vseh sredstev, ki so jih dobili iz pristojbin in proračuna RS. Kljub temu, da gre za namenska sredstva, je občina del sredstev nameravala nameniti za druge namene, o čemer je ZGS obvestil gozdarsko inšpekcijo. Na podlagi opozorila ZIN je ZGS dopolnil letni plan za neizkoriščena strogo namenska sredstva za vzdrževanje gozdnih cest, občina ga je z izbranim izvajalcem v celoti izvedla, kar je gozdarska inšpekcija preverila na terenskih ogledih.

Še vedno se večina del na gozdnih cestah izvede v jesenskem času, kar otežuje nadzor nad izvedenimi deli, saj so gozdne ceste takoj na novo prekrte z odpadlim listjem.

Spremljanje izvajanja gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtov

Gozdarska inšpekcija je v letu 2019 na podlagi Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/2010) v skladu z letnim načrtom dela izvedla le 1 podrobnejšo vsebinsko analizo načrta gozdnogospodarske enote, 8 nadzorov izpolnjevanja evidenc v načrtih gozdnogospodarskih enot in vodenja gozdnih kronik za posamezne enote. Poleg tega je bil izveden nadzor vodenja gozdnih kronik v 4 primerih. Gozdnogojitvene načrte gozdarski inšpektorji pregledujejo tudi ob nadzoru gojitvenih in varstvenih del in nadzoru gradnje gozdnih vlak. Ugotavljamo, da so pogosto gozdnogojitveni načrti potrebni obnove.

V dveh primerih je bilo ugotovljeno, da evidence niso vpisane v načrt gozdnogospodarske enote in da nista vodeni gozdni kroniki za ti dve gozdnogospodarski enoti.

Nadzor izvajalcev glede izpolnjevanja pogojev za opravljanje del v gozdovih

Gozdarska inšpekcija opravlja nadzor izvajalcev del v gozdovih skladno s pooblastilom na osnovi 7. alineje 1. odstavka 77. člena Zakona o gozdovih, ki inšpekciji daje pravico in dolžnost preveriti, če izvajalec izpolnjuje pogoje za opravljanje del v gozdu. Pogoje za strokovno usposobljenost določa Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih (Uradni list RS, št. 35 /94, 50/06, 74/11, 80/2012, v nadaljevanju pravilnik).

Zakon o kmetijstvu pooblašča gozdarsko inšpekcijo za nadzor nad dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji, ki se nanašajo na gozdarske dejavnosti in izvajanjem storitev z gozdarsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov.

Poleg strokovne usposobljenosti ob pregledu izvajalca del v gozdovih gozdarska inšpekcija preveri tudi ali ima izvajalec urejeno dokumentacijo s področja Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD) in sicer:

- izdelano Izjavo o varnosti z oceno tveganja,
- izdelano zdravstveno oceno delovnega mesta,
- opravljen zdravniški pregled pri pooblaščenem zdravniku specialistu medicine dela,
- opravljen teoretičen in praktičen preizkus znanja iz varnosti in zdravja pri delu,
- pregledano in preizkušeno delovno opremo in
- evidentirano osebno varovalno opremo, ki jo uporabljajo pri delu.

Pri svojem delu ugotavljamo, da večino pregledov dokumentacije s področja VZD pri izvajalcih del v gozdovih dejansko opravi gozdarska inšpekcija samostojno ali v sodelovanju z delovno inšpekcijo. Pozitivna posledica izvajanja takih nadzorov je, da si izvajalci del v gozdovih tudi v primeru, da potrebne dokumentacije s področja VZD nimajo ali je le-ta pomanjkljiva, to dokumentacijo tekom postopka pridobijo. S tem gozdarska inšpekcija pripomore k dvigu nivoja na področju usposobljenosti, varnosti in zdravja pri delu pri poklicnih izvajalcih del v gozdovih.

Izvajalci strokovnih nalog s področja varnosti in zdravja pri delu so vpisani na seznam, ki je objavljen na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Ta seznam občasno posodablja, ker dovoljenja za opravljanje strokovnih nalog s področja VZD, niso trajna. Potrebno jih je obnavljati. Zato naročnikom teh storitev svetujemo, da vedno preverijo če je izbrani izvajalec strokovnih nalog s področja VZD vpisan na »Spisek organizacij z dovoljenjem za opravljanje strokovnih nalog s področja varnosti in zdravja pri delu«.

Nadzor izpolnjevanja pogojev za opravljanje del v gozdu, glede strokovne usposobljenosti in usposobljenosti za varno in zdravo delo, je potekal v okviru rednih pregledov določenih z letnim planom dela, na podlagi prijav in nenapovedanih inšpekcijskih nadzorov na sečiščih. Med drugim smo, v letu 2019, iz AJPESa pridobili natančne podatke o izvajalcih del v gozdovih, ki imajo registrirano eno izmed gozdarskih dejavnosti: 02.100 Gojenje gozdov idr. gozdarske dej., 02.200 Sečnja in 02.400 Storitve za gozdarstvo in še niso bili uvrščeni na seznam izvajalcev, ki so na dan pregleda izpolnjevali pogoje pravilnika za posamezna dela v gozdu ali na seznam izvajalcev, ki jim je gozdarska inšpekcija z odločbo prepovedala opravljanje vseh ali le posameznih del v gozdu. Seznam je objavljen na spletnih straneh IRSKGLR: <https://www.gov.si teme/nadzor-v-gozdarstvu/> in je redno vzdrževan. Obseg dela je prikazan v spodnji preglednici.

Tabela 27: Ugotovitve nadzora usposobljenosti izvajalcev del v gozdovih v letu 2019.

Skupaj		Število pregledanih subjektov		Ukrepi gozdarske inšpekcije (število)				
		Ne-registrirani*	Registrirani	Zapisnik	Odločba prepoved dela	Odstop **	Postopek o prekršku	drugo
Število	373	11	362	327	72	14	23	5
Delež (%)	100	2,95	97,05	87,67	19,30	3,49	6,17	1,34

* Neregistrirani = delo na črno + medsosedska pomoč + strojni krožki + delo v lastnem gozdu

** Število odstopljenih zadev:

- IRSD - 9
- FURS - 5

V minulem letu je gozdarska inšpekcija pregledala 373 subjektov. Število nepregledanih izvajalcev nas je, glede na intenzivnost dela na tem področju v minulih letih, presenetilo. Očitno se še vedno na registrirajo novi izvajalci. Ugotavljamo, da se za tem velikokrat skrivajo prekarne oblike dela. »Velikih izvajalcev« del v gozdovih je namreč zelo malo. Tako poimenovana inženiring podjetja pridobivajo posle in organizirajo gozdno proizvodnjo (tudi v državnih gozdovih) s pomočjo malih samostojnih podjetnikov in nosilcev dopolnilnih dejavnosti. Kot navajajo v Zavodu NEFIKS, prekarne oblike zaposlitve zelo negativno vplivajo prav na najbolj ranljive dele družbe, kamor sodijo tudi nižje izobraženi gozdni delavci in tuji delavci. Največje negativne posledice prekarnosti na posameznika so: nestabilnost zaposlitve, nizek dohodek, pomanjkanje pravic in socialne zaščite, nezmožnost uveljavljanja pravic, odsotnost kolektivnega pogajanja, pomanjkanje izobraževanja na delovnem mestu in tudi pomanjkanje nadzora nad delovnim časom. Posledice prekarnosti pa segajo veliko širše od posameznika, saj negativno vplivajo na družbeno odgovornost podjetja in trajnostni razvoj. Zaradi negativnih posledic takšnega dela, te nove oblike delovnih ureditev odpirajo moralno-etične dileme pred katerimi si ni mogoče zatiskati oči.

Nekateri izvajalci imajo registrirane gozdarske dejavnosti za katere ne izpolnjujejo pogojev. To je posledica registracije gozdarskih dejavnosti "na zalogo". Običajno so takšni izvajalci, ko so bili opozorjeni, da jim bo GI izdala odločbo o prepovedi opravljanja dejavnosti, za katere niso izpolnjevali minimalnih pogojev, to dejavnost izbrisali iz registra.

Želja gozdarske inšpekcije je, da bi več nadzora nad izvajalci del opravila neposredno na terenu v sodelovanju z delovno inšpekcijo in FURS-om. Terenski ogledi in pregledi omogočajo vpogled v dejansko stanje v naših gozdovih in so edini način, da odkrijemo neregistrirane in neusposobljene izvajalce del v gozdovih. Do slednjih, prek registriranih pravnih subjektov in izključno s pregledom dokumentacije, ne pridemo. Za uresničitev tega cilja bi morali gozdarsko inšpekcijo kadrovsko okrepiti.

Vztrajno se povečuje število zavezancev, ki ob prvem pozivu gozdarske inšpekcije predložijo vso potrebno dokumentacijo tako za strokovno usposobljenost, kot za

usposobljenost za varno delo v gozdu. Prav tako se je povečalo tudi število zavezancev, ki sami izrazijo željo za pregled. Eden od vzrokov je ozaveščenost izvajalcev del v gozdovih o zahtevah zakonodajalca, drugi vzrok je interes zavezancev, saj je vpis na seznam postal eden od vstopnih pogojev za prijavo na različne razpise in dobrodošla referenca. Lahko trdimo, da je to dejstvo posledica tudi ali predvsem intenzivnega večletnega dela gozdarske inšpekcije na tem področju.

Uvrstitev na seznam usposobljenih nič ne pove o dejanskih kapacitetah posameznega izvajalca del v gozdovih. Ena od nepravilnosti, ki smo jo zaznali pri izvajanju nadzora je, da prihaja do nepoštene uporabe ali celo zlorabe 5.a člena pravilnika, ki govori o tem, da morajo pogoje strokovne usposobljenosti izpolnjevati izvajalci sami, pri izvajalcu zaposleni v skladu s predpisi o delovnih razmerjih, osebe, ki opravljajo delo na podlagi pogodb o delu ali zaposleni pri organizaciji, s katero ima izvajalec sklenjeno pogodbo za opravljanje del. Izvajalci za določen čas, po opravljenem inšpekcijskem nadzoru, zaposlijo ustrezno usposobljenega človeka, nato pa ga odpustijo ali z njim ne podaljšajo pogodbe.

V primeru neizpolnjevanja pogojev strokovne usposobljenosti je bila 72 izvajalcem izdana odločba o prepovedi dela. Praktično to pomeni, da smo opravljanje dejavnosti prepovedali petini pregledanih izvajalcev (19 %). Z odločbo o prepovedi dela lahko gozdarska inšpekcija prepove izvajanje posamezne registrirane gozdarske dejavnosti za katero izvajalec ne izpolnjuje pogojev (npr. prepoved sečnje). Če izvajalec sploh ne izpolnjuje pogojev, se mu z odločbo prepove izvajanje gozdarske dejavnosti v celoti.

V primerih, ko zavezanci nepravilnosti v zvezi z VZD v dogovorjenem roku ne odpravijo, so bili primeri odstopljeni inšpektorjem, pristojnim za varstvo pri delu. Aktivno delo gozdarske inšpekcije in dobro sodelovanje z Inšpektoratom RS za delo (IRSD) se odraža v sorazmernem nizkem številu odstopov delovni inšpekciji, ki jih je bilo v letu 2019 le 9. V 4 primerih je bil o delu na črno obveščen tudi FURS. Nepravilnosti smo odkrivali tudi pri skupnih nadzorih.

Pri izvajanju nadzora pri izvajalcih del v gozdovih je zelo dobrodošel elektronski dostop do baz podatkov Zavoda za zdravstveno zavarovanje RS (ZZZS). Omogočeno nam je pridobivanje podatkov o zaposlenih pri posameznem delodajalcu, pri tem pa nemalokrat odkrijemo tudi zaposlovanje na črno.

V Zakonu o gozdovih je za opravljanje dela v gozdu, če izvajalec ne izpolnjuje predpisanih pogojev glede strokovne usposobljenosti za delo v gozdu, predpisana globa od 1.200 € do 42.000 € za pravno osebo, posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost ali samostojnega podjetnika posameznika ter globa od 600 € do 2.000 € za njihovo odgovorno osebo in globa od 400 € do 800 € za posameznika. Večina prekrškovnih postopkov (20), navedeni v preglednici 1: Ugotovitve nadzora usposobljenosti izvajalcev del v gozdovih v letu 2019, je potekalo zaradi kršenja 19. člena ZG in storitve prekrška po 6.a točki 1. odst. 79. čl. ZG. Ukrepi po ZP so bili izrečeni neposredno neusposobljenim delavcem ter delodajalcem, ki so omogočili delo neusposobljenemu delavcu.

Kot že vrsto let moramo tudi letos opozoriti zakonodajalca na nujnost izoblikovanja celovite in trajne rešitve problemov glede strokovne usposobljenosti in usposobljenosti iz vidika varnosti in zdravja pri delu v gozdarstvu.

Rešitev vidimo v vzporednem in usklajenem oblikovanju dveh novih, posodobljenih pravilnikov s teh področij (Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih in Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu) in v spremembah povezanih predpisov. S tem bi zagotovili sistemsko ureditev področja usposobljenosti za delo v gozdovih ter poenostavitev in preglednejšo ureditev tega področja. Posodobitev predpisov je potrebna tudi z vidika prostega pretoka delavcev in storitev med državami članicami EU, EGP in Švicarske konfederacije ter režima zaposlovanja in dela državljanov tretjih držav in s tem zaščite domačega trga dela.

Prav tako ponovno ugotavljamo, da je politika najnižjih cen pri izbiri izvajalcev v državnih gozdovih generator dela in zaposlovanja na črno, dela neusposobljenih in slabo opremljenih gozdnih delavcev, dela s podizvajalci, dela brez natančnih usmeritev zapisanih na delovnih nalogih ali celo brez njih, dela v neprimernih vremenskih pogojih, kar se odraža v poškodbah gozdnih sestojev in gozdnih prometnic ter v številu delovnih nesreč.

Nadzor knjigovodskih listin

Po določbi Zakona o gozdovih morajo gozdne lesne sortimente, ki so naloženi na vozilo ali se prevažajo po cesti, zaradi spremljanja sledljivosti prometa z gozdnimi lesnimi sortimenti in izvajanja nadzora v skladu s tem zakonom, spremljati knjigovodska listina. Za nadzor knjigovodskih listin sta poleg gozdarskih inšpektorjev pristojni tudi finančna uprava in policija. Gozdarska inšpekcija ne more ustavljati vozil v prometu, zato nadzor vrši ob nalaganju gozdnih lesnih sortimentov ter ob pregledovanju dokumentacije pri pošiljateljih, prevoznikih in prejemnikih lesa, običajno skupaj z nadzorom sistema potrebne skrbnosti po določbah Uredbe (EU) 995/2010. V letu 2019 je gozdarska inšpekcija sodelovala pri 14 nadzorih knjigovodskih listin, ki jih je izvajal FURS pri prevozu gozdnih lesnih sortimentov v cestnem prometu.

Tabela 28: Število nadzorov in izrečeni prekrškovni ukrepi pri nadzoru knjigovodskih listin

	Št. nadzorov KL	Opozorilo	Opomin	Globa
Pri prevozniku GLS	22	5		3
Pri prejemniku GLS	1			
Pri pošiljatelju	12	2	3	3

Ugotavljamo, da zavezanci pri izpolnjevanju knjigovodskih listin včasih niso dovolj natančni in da še vedno nekateri ne razlikujejo med pojmi pošiljatelj in prejemnik ter pošiljatelj in lastnik dreves. Pri kratkih prevozih iz gozda na zbirna skladišča pošiljatelji v nekaterih primerih niso izdajali knjigovodskih listin. V enem primeru pošiljatelj za skladišče iz katerega je pošiljal gozdne lesne sortimente ni vodil materialnega knjigovodstva. V dveh primerih sta lastnika gozda domov peljala nelegalno posekan les.

Nadzor prevoza in prodaje okrasnih dreves

Ob koncu vsakega leta gozdarska inšpekcija izvede tudi nadzor poseka, prevoza in prodaje okrasnih dreves. Inšpektorji so v drugi polovici decembra nadzirali prodajo drevesc na standardnih lokacijah, kjer okrasna drevesca že vrsto let prodajajo isti prodajalci, ki so s predpisi na tem področju že dodobra seznanjeni. Opravljenih je bilo 57 nadzorov na običajnih prodajnih mestih. Nepravilnosti pri označitvi, prevozu in prodaji drevesc niso bile ugotovljene. V prodaji so tudi navadne smrečice, ki so pridobljene na Hrvaškem in jih ni potrebno opremiti z nalepkami oziroma plombicami. Gozdarska inšpekcija predlaga spremembo predpisov tako, da bi morala biti vsa drevesca domačih gozdnih drevesnih vrst označena enako, torej z nalepkami, ki zagotavljajo, da se prodaja res le tisto število drevesc, ki so bila pripeljana v Slovenijo, ne pa dodatno posekana kjerkoli v Sloveniji.

NADZOR DOLOČB UREDBE (EU) 995/2010

Uredba (EU) 995/2010 določa, da je dajanje nezakonito pridobljenega lesa ali proizvodov iz takega lesa na trg prepovedano. Subjekti, ki dajejo les ali lesne proizvode na trg morajo ravnati s potrebno skrbnostjo, zato morajo imeti vzpostavljen sistem potrebne skrbnosti (SPS). Trgovci z lesom in lesnimi proizvodi morajo biti v celotni dobavni verigi sposobni navesti dobavitelje in kupce proizvodov.

Tabela 29: Izrečeni ukrepi pri nadzoru subjektov, ki dajejo les prvič na trg po posameznem zavezancu.

	Vrsta kršitve	Opozorilo ZIN	Inšp. odločba	Opozorilo ZP	Opomin	Globa
1	nima SPS	4	2	4		5
2	neustrezen SPS	4		13	3	
3	ne ravna v skladu s SPS			1		
4	dajanje nezakonito posekanega lesa na trg		2	12	3	24

V tabeli so zajeti le končani postopki.

Nadzor subjektov, ki dajejo na trg gozdne lesne sortimente, se opravlja po sprejetem načrtu pregledov. Naključno se po posameznem GGO izbere 5 lastnikov, ki so v preteklem letu izvedli sečnjo. Po pregledu njihovih SPS se opravi še pregled 1 trgovca, ki so mu les prodali. Pri pregledu trgovca se izbere še 10 lastnikov, ki so trgovcu prodali les v tekočem letu in se jih pozove k predložitvi SPS. Nadzor SPS se opravlja tudi ob

drugih kršitvah določb Zakona o gozdovih, predvsem ob obravnavi nelegalnega poseka dreves. Nadzor je bil opravljen pri 243 subjektih, od tega je bilo pregledano 218 fizičnih in 25 pravnih oseb.

Pri nadzoru SPS je bilo izdano 8 opozoril po ZIN z rokom za odpravo pomanjkljivosti in 2 inšpekcijski odločbi, v prekrškovnih postopkih je bilo kršiteljem izrečeno, ker niso imeli vzpostavljenega sistema potrebne skrbnosti ali pa je bil ta pomanjkljiv ali pa so ravnali v nasprotju z njim, 18 opozoril po ZP, 3 opomini in 5 glob. Predloženi sistemi potrebne skrbnosti so bili pomanjkljivi, ker ni bila narejena ocena tveganja ali pa je bilo tveganje napačno ocenjeno, ni zagotovljena sledljivost lesa do odločbe ZGS, ker so predloženi podatki o prodaji lesa skupni za več odločb, manjkajo datumi odvozov lesa, podatki o kupcih lesa so nepopolni ipd. V nekaj primerih, ko je bil les prodan na panju, so imeli SPS vzpostavljen lastniki gozdov, čeprav bi ga morali imeti kupci lesa na panju.

Pri nadzoru SPS je gozdarska inšpekcija ugotovila, da so bile odločbe ZGS za sanitarne sečnje v več primerih izdane šele po intervenciji lastnikov, ko so bili s strani gozdarske inšpekcije pozvani k predložitvi dokumentacije o uporabi in prodaji lesa. Lastniki so ZGS predhodno obvestili o sanitarni sečnji. Prav tako je bilo v več primerih ugotovljeno, da je ZGS prevzel sečišča kot zaključena še preden je bil les iz gozda dejansko odpeljan. Datumi odvozov so namreč zabeleženi na evidenčnih listih

Uredba (EU) 995/2010 prepoveduje dajanje nezakonito posekanega lesa na trg. V preteklem letu je gozdarska inšpekcija ukrepala tudi na tem področju. Gozdarska inšpekcija večinoma obravnava dajanje nezakonito posekanega lesa na trg, ko sta odvoz in prodaja lesa že izvršena, tako je poleg prekrškovnih sankcij zaradi sečnje dreves brez ali v nasprotju z določbo ZGS, v lanskem letu izrekla tudi 12 opozoril po ZP, 3 opomine in 24 glob zaradi dajanja nelegalno posekanega lesa na trg. V dveh primerih sta bili izdani inšpekcijski odločbi, ki sta zavezancema prepovedali dati na trg nezakonito posekan les, ki še ni bil odpeljan iz gozda.

ZAKON O GOZDNEM REPRODUKCIJSKEM MATERIALU

Gozdarski inšpektorji opravljajo redni nadzor izvajanja določb zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu in pravilnikov, izdanih na njegovi podlagi. V Sloveniji so v register dobaviteljev, ki se ukvarjajo s pridelovanjem, trženjem ali uvozom gozdnega reprodukcijskega materiala, vpisane naslednje drevesnice: Omorika d.o.o.; Gozdarstvo Turnišče d.o.o.; Drevesnica Štivan d.o.o.; Arboris, Janez Kolenko, s.p., Kapca; BLS Gozd d.o.o., Kapca ter Franc Kreft, Smolinci. V register dobaviteljev je vpisan tudi ZGS. V letu 2019 je bilo opravljeno 18 pregledov, kar je bistveno več kot v letih 2018 (12 pregledov) in 2017 (3. pregledi).

Tabela 30: Nadzor izvajanja zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu.

Tema pregleda	Lokacija ZGS ali drevesnica	Število pregled ov	Ugotovitve
Nadzor dobave sadilnega materiala: spremljajoča dokumentacija – izdano spričevalo za sadilni material in RPL	Pregled na terenu, ZGS OE Nazarje	8	Nepravilnosti niso bile ugotovljene
Nadzor dobave sadilnega materiala lastnikom gozdov: drevesnica - ZGS - končni uporabniki	Brežice, Ilirska Bistrica, Košana, Pečna reber (SiDG), Knežak, Pivka, Brežice	7	Nepravilnosti niso bile ugotovljene
Nadzor dobave sadilnega materiala: ZGS - končni uporabniki	Col, Kolk	1	Sadike presušene
Nadzor dobave sadilnega materiala: drevesnica - ZGS	Drevesnica Štivan, Matenja vas	2	Nepravilnosti niso bile ugotovljene

Nekateri izvajalci saditve v državnih gozdovih spomladi niso prevzeli sadik na dogovorjeni datum. Sadike so čakale v hladilnici drevesnice. Ukrepanje gozdarske inšpekcije ni bilo mogoče, ker ni bilo neskladja z izrekom odločbe ZGS, ki je preveč ohlapen, šablonski in ne omogoča učinkovitejšega nadzora. ZGS OE Nazarje v letu 2019 ni posredoval podatka o zbiranju semena za namen – vzgoje sadik za gozdarstvo, niti za zbiranje semena v druge namene.

ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU RASTLIN (ZZVR)

Zdravstvene preglede drevesnic, ki proizvajajo sadike za uporabo v gozdovih, opravlja Gozdarski inštitut Slovenije s svojimi pooblaščenimi pregledniki. Ob teh pregledih je praviloma prisoten tudi gozdarski inšpektor, ki v primeru nepravilnosti oziroma ob odkriti prisotnosti škodljivih organizmov ali sumu nanje, odredi ukrepe za njihovo odpravo. V letu 2019 so pooblaščen pregledniki in gozdarski inšpektorji v času od februarja do konca oktobra opravili 22 pregledov. Po potrebi se pri pregledih odvzamejo vzorci napadenih rastlin. Pri vseh pregledih so bili odkriti naslednji škodljivi organizmi:

- *Erysiphe alphitoides* - hrastova pepelovka,
- *Melampsora allii-populina* – topolova rja,
- *Sciapteron tabaniformis* – mali topolov steklokrilec,
- *Saperda* sp. – topolov kozliček,
- *Cristulariella depraedans* - javorjeva bela pegavost na gorskem javorju,
- *Podosphaera clandestina* - glogova pepelovka,
- *Acantholyda* sp. - mala borova zapredkarica,
- *Sawadaea tulasnei* – javorjeva pepelovka,

- *Melampsoridium* sp. – jelševa rja,
- V drevesnici Kreft – škoda po voluharju.

V primeru, da so posamezni škodljivci razširjeni v mejah, ki presega predpisano višino, gozdarska inšpekcija na podlagi ZIN (32. člen) odredi, da drevesničarji ne smejo dati v promet sadike, za katere niso pridobili zdravstveno spričevalo.

Tabela 31: Nadzor izvajanja zakona o zdravstvenem varstvu rastlin.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR ob pregledu posajenih sadik v gozdu	Pregled na terenu, ZGS OE Nazarje	8x	Škodljivi organizmi niso bili prisotni.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Omorika, d.o.o.	1x/ 9. julij. 2019	Okužba po: Erysiphe alphitoides – hrastova pepelovka, Cristulariella depraedans - javorjeva bela pegavost na gorskem javorju. Podosphaera clandestina - glogova pepelovka. Napad po: Acantholyda sp. - mala borova zapredkarica.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Omorika, d.o.o.	1x/ 3. oktober. 2019	Okužba po: Erysiphe alphitoides – hrastova pepelovka, Cristulariella depraedans - javorjeva bela pegavost na gorskem javorju, Sawadaea tulasnei – javorjeva pepelovka.
Kontrola izpolnjevanja pogojev za izdajanje RPL.	Gozdarstvo Turnišče	1x/ 12. februar 2019	Stranka izpolnjuje pogoje.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Kreft Franc - Drevesnica Smolinci	1x/ 26. junij 2019	Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka. Napad po: voluharju
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Gozdarstvo Turnišče – Drevesnici Ižakovci in Mala Polana	1x/ 26. junij 2019	Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka. Napad po: Sciapteron tabaniformis – mali topolov steklokrilec, Saperda sp. – topolov kozliček.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Kreft Franc - Drevesnica Smolinci	1x/ 15. oktober 2019	Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Gozdarstvo Turnišče – Drevesnici Ižakovci in Mala Polana	1x/ 15. oktober 2019	Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka, Melampsora allii-populina – topolova rja, Melampsoridium sp. – jelševa rja.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Drevesnica Štivan, Matenja vas	2x/ julij in oktober 2019	Ukrepi GI niso bili potrebni
Sum na prisotnost karantenskih organizmov na boru	Koper, Izletniška pot	1x/ september 2019	Sum ni bil potrjen
Sum na prisotnost karantenskih organizmov na platani, brezi in lipi	Pivka/sejmišče	2x/ avgust 2019	Analiza vzorcev suma ni potrdila
Sum na prisotnost karantenskih organizmov na platani in orehu	Dolnja Košana	2x/ avgust 2019	Analiza vzorcev suma ni potrdila

Dva gozdarska inšpektorja imata opravljen izpit iz Zdravstvenega varstva rastlin. V letošnjem letu so bile v drevesnicah Franca Krefta (Smolinci) ter Gozdarstva Turnišče (Ižakovci in Mala Polana) sadike hrasta zelo močne okužene (40 – 90 %) s hrastovo pepelovko. Gozdarski inštitut Slovenije za okužene sadike ni izdal ustreznega spričevala, zato drevesničarja sadik nista mogla dati v promet. Na Primorskem - Notranjskem je v vseh letošnjih primerih šlo za obolelo ali napadeno gozdno drevje izven gozda.

UREDBA O VARSTVU SAMONIKLIH GLIV

Število prekrškarjev je odvisno od gobarske sezone, saj se gobarji ob intenzivni rasti gob težko držijo količinske omejitve, kljub temu, da jo poznajo, kršitve ostalih določb Uredbe o varstvu samoniklih gliv in Uredbe o zavarovanih prostoživečih glivah pa so redke. Gozdarska inšpekcija je v letu 2019 izvedla 29 nadzorov nabiranja gob in pri tem zaradi kršitev določb Uredbe o varstvu samoniklih gliv izrekla 2 opozorili po ZP-1 in 1 globo.

Nadzor nabiranja gob je težaven, saj je potrebno kršitelja ujeti pri samem dejanju, običajno v gozdu, daleč od poti. Predvidevamo, da odkrijemo le manjši del kršiteljev.

Do kršitev predpisov o nabiranju samoniklih gliv prihaja predvsem v času njihove intenzivne rasti, ki je sezonska ter časovno in krajevno nepredvidljiva.

NADZOR VOŽENJ V NARAVNEM OKOLJU

Nadzor tega področja, ki ga urejata tako Zakon o ohranjanju narave kot Zakon o gozdovih, je po izkušnjah učinkovit le takrat, kadar se izvaja ob pomoči Policije in takrat, kadar je pričakovati največ kršitev. To pa je izven rednega delovnega časa in ob koncu tedna. Gozdarska inšpekcija nadzor vožnje v naravnem okolju vrši hkrati z nadzorom nabiranja gozdnih sadež in plodov. Problem nedovoljene vožnje je tudi področje, ki javnost in s tem medije zelo zanima. Kršitelja je potrebno zalotiti ob dejanju prekrška, kar predstavlja kar nekaj težav. Izkušnje učijo, da je zavest kršiteljev zelo nizka in da včasih ne zadošča niti prisotnost Policije, saj se kršitelji, opremljeni z zaščitnimi čeladami in z neregistriranimi vozili, nočejo ustaviti. Dejstvo je, da ta nadzor občasno opravlja večinoma le Policija in Gozdarska inšpekcija, Okoljska inšpekcija in naravovarstveni nadzorniki pa le redkokdaj. Evidenca vozil, ki jih ni potrebno registrirati, še ni vzpostavljena. Dokler bo nadzor le sporadičen, ni pričakovati, da se bo stanje izboljšalo.

Zaradi kršitev določb ZON sta bili leta 2019 izrečeni 2 opozorili po ZP-1 in 9 krat izrečena globa s plačilnim nalogom. Po ZG so bila zaradi uporabe gozdnih cest v nasprotju z določenim režimom uporabe izdana 4 opozorila po ZP-1, 10 krat izrečen opomin in 31 krat izrečena globa ter zaradi vožnje izven gozdnih cest razen za namene gospodarjenja z gozdovi in reševanja izdano še 1 opozorilo po ZP-1, 2 krat izrečen opomin in 6 krat izrečena globa. Zaradi nedovoljene vožnje s kolesom izven gozdnih cest so bile izrečene 3 globe.

VARSTVO PRED POŽAROM V NARAVNEM OKOLJU

Gozdarska inšpekcija opravlja nadzor po 33. in 34. členu Zakona o gozdovih, ki vsebuje določbe glede kurjenja v gozdu in kurjenja na zemljišču, ki po četrtem odstavku 2. člena tega zakona niso gozd. Za kršenje zakonskih določil so predpisane kazenske sankcije. Zaradi kurjenja na neurejenem kurišču v gozdu je bil izrečen 1 opomin. Na območju, kjer je prepovedano požigati travišča in ledine, ker bi ogenj lahko ogrozil gozd ter ob požigu ni bila prisotna polnoletna oseba, je bil izrečen en opomin in 1 globa.

Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju daje pristojnost gozdarski inšpekciji le za nadzor v primeru razglasitve velike ali zelo velike požarne ogroženosti. Gozdarska inšpekcija za prekrškovno ukrepanje nima pooblastil.

Uprava RS za zaščito in reševanje, Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami je tudi v letu 2019 sklical sestanek vseh organov, ki izvajajo nadzor nad Uredbo. Na sestanku je sodelovala tudi gozdarska inšpekcija. Namen sestanka je bil dogovor o sodelovanju organov, ki v času razglašene velike in zelo velike požarne ogroženosti izvajajo nadzor nad Uredbo, predvsem pa medsebojno tekoče obveščanje.

Gozdarska inšpekcija v obdobjih, ko je razglašena velika in zelo velika požarna ogroženost, ogrožena območja poostreno nadzoruje in sicer istočasno s terenskimi ogledi zaradi drugih kršitev zakonodaje, ki jo nadzira.

UGOTOVITVE IN PREDLOGI ZA SPREMEMBE

Gozdarska inšpekcija je v letu 2019 delala pretežno na področju izvajanja sanitarnih sečenj, nadzora izvajalcev del v gozdovih, sledljivosti lesa in obravnave prijav, za katere je ocenila, da so nujne.

Gozdarska inšpekcija večinoma obravnava dajanje nezakonito posekanega lesa na trg, ko sta odvoz in prodaja lesa že izvršena. Če je les nezakonito posekanega drevja še v gozdu, z odločbo prepovemo dajanje tega lesa na trg. Problem nastane kadar gre za poskus kraje. V tem primeru je lastnik dvojno kaznovan, les so mu posekali in še prodati ga ne sme. Poiskati je potrebno ustrezno zakonsko podprto rešitev, ki bo lastniku omogočala prosto razpolaganje s takim lesom.

Navajamo še zmeraj aktualne pripombe iz prejšnjih let:

- ZRud je potrebno spremeniti tako, da bo omogočal učinkovito reševanje nelegalnih kopov v gozdnem prostoru v skladu s pobudo gozdarske in rudarske inšpekcije, ki je bila podana Ministrstvu za infrastrukturo.
- Uskladiti je potrebno določbe ZG in ZKZ, da bo mogoč učinkovit nadzor krčitev gozdov v kmetijske namene tudi v primerih, ko je ta na površini do pol hektara izvršena le na podlagi odločbe ZGS brez spremembe občinskih prostorskih načrtov.
- Prenoviti je potrebno Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih
- Deset let je preteklo odkar je bil ZGS določen kot prekrškovni organ. Pa z delom še vedno niso pričeli.
- Pogoji za skladiščenje posekanega lesa v predpisih niso dovolj jasno opredeljeni. Ni določeno, kje so lahko taka skladišča in kako morajo biti urejena.
- V izobraževalne programe dodiplomskega izobraževanja gozdarstva je nujno potrebno uvesti osnove Zakona o splošnem upravnem postopku, prav tako je potrebno zagotoviti nenehno izpopolnjevanje o splošnem upravnem postopku zaposlenih v ZGS.

Delo gozdarske inšpekcije kot prekrškovnega organa

Pregled izrečenih ukrepov

Število izrečenih ukrepov v prekrškovnem postopku v letu 2019 ostaja na enaki ravni kot v prehodnem letu. Obseg prekrškovnih postopkov daleč presega dolgoletno povprečje pred letom 2016. Od skupno 944 ukrepov je bilo izrečenih 190 opozoril, 86 plačilnih nalogov, 371 odločb z izrekom opomina ter 297 odločb z izrekom globe.

Skupaj je bilo v letu 2019 podanih 11 zahtev za sodno varstvo. Zoper plačilne naloge kršitelji niso vložili zahtev za sodno varstvo, gozdarski inšpektorji pa so podali 13 predlogov za izterjavo glob izrečenih s plačilnimi nalogi. Na izdane opomine ni bilo vloženih zahtev za sodno varstvo, predlogov za prisilno izterjavo stroškov postopka je bilo 19. Vseh 11 zahtev za sodno varstvo je bilo vloženih zoper odločbe, s katerimi je bila izrečena globa, predlogov za izterjavo globe oziroma stroškov postopka pa je bilo 76.

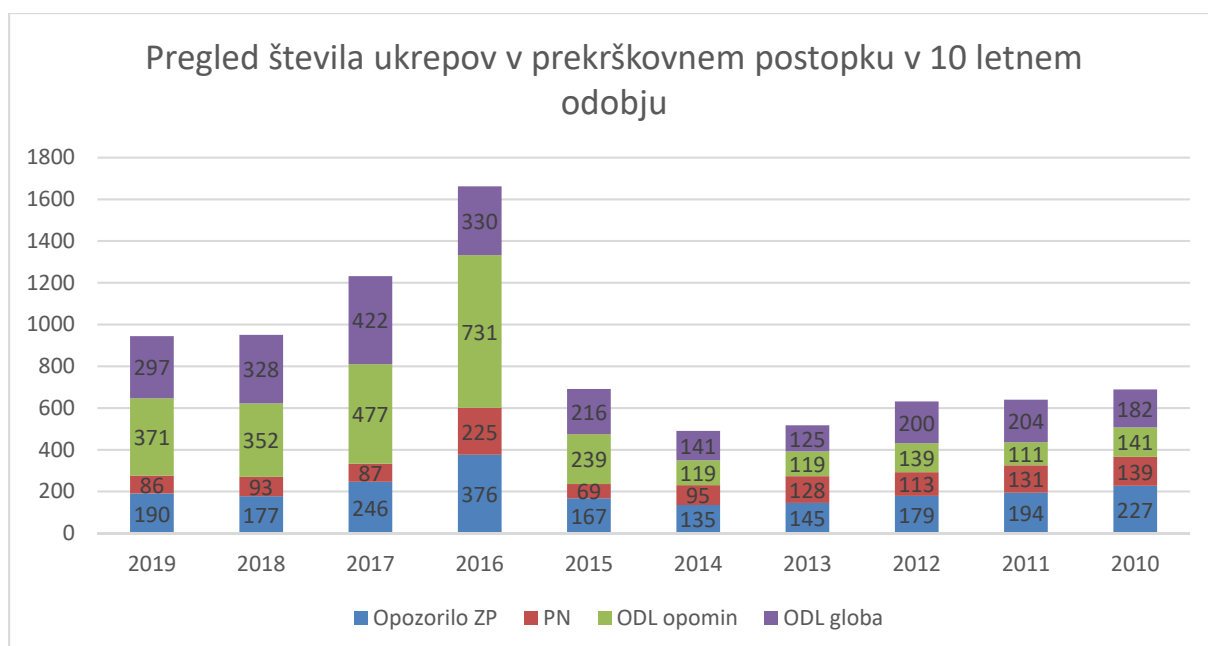
Tabela 32: Število ukrepov v prekrškovnem postopku.

	Število	Globa €		Stroški postopka €		Zahteva za sodno varstvo		Predlogi za izterjavo	
		izrečeno	plačano	izrečeno	plačano	število	delež	število	Delež
Skupaj	944	241.869	90.599	32.650	23.820	11	1,5%	108	14,3%
Plačilni nalog	86	37.119	13.284			-	-	13	15,1%
Odločba opomin	371			11.010	9.570	-	-	19	5,1 %
Odločba globa	297	204.750	77.315	21.640	14.250	11	3,7%	76	25,6%
Opozorilo	190								

Opomba: Plačani zneski so nižji kot izrečeni zaradi izterjav, pri globah pa lahko storilci v 8 dneh po pravnomočnosti plačajo polovico izrečene globe.

Sodišča so, glede lani in v preteklih letih vloženih in nerešenih zahtev za sodno varstvo, v 6 primerih zavrnila zahtevo za sodno varstvo in potrdila odločitev prekrškovnega organa, v 10 primerih so spremenila odločbo glede sankcije in v 2 primerih odpravila odločbo prekrškovnega organa.

Velika večina zadev v gozdarski inšpekciji je zaključena na prvi stopnji. V zadnjem letu je bilo zahtev za sodno varstvo le na 3,7 % izdanih odločb z izrekom globe, skupaj le zoper 1,5 % prekrškovnih sankcij, povprečje od leta 2005 pa je nekoliko pod 10 %. Število zahtev za sodno varstvo in pregled odločitev sodišč, ki so odločale v zahtevah za sodno varstvo pokaže, da je kakovost pripravljenih ukrepov gozdarske inšpekcije na visoki strokovni ravni in da je le nekaj primerov, ko so sodišča odpravila odločbe prekrškovnega organa.

Slika 14: Pregled števila ukrepov v prekrškovnem postopku po vrsti izrečenega ukrepa.

Večina ukrepov je bilo izrečenih, ker je storilec z dejanjem storil en prekršek. V 81 primerih pa so bili kršitelji s prekrškovnimi odločbami za prekrške v steku kaznovani za več prekrškov hkrati. Največkrat so bile izdane prekrškovne odločbe v steku zaradi poseka dreves brez odločbe ZGS in dajanja nelegalno posekanega lesa na trg.

Z uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gozdovih z dne 7. 3. 2014 so gozdarski inšpektorji dobili pooblastilo tudi za izrekanje glob v razponu. V letu 2019 je bilo kršiteljem izrečenih 14 glob v razponu, kot oteževalna okoliščina je bilo predvsem upoštevano, da je šlo za povratnike.

V letu 2019 je gozdarska inšpekcija podala tudi 3 predloge ovadb pristojnemu tožilstvu. V 1 primeru je bila zaradi kraje mineralne surovine podana ovadba zaradi suma kršitve določil 204. oziroma 205. člena Kazenskega zakonika (KZ-1), v 2 primerih uničenja gozda pa sta bili podani ovadbi zaradi suma kršitve določil 340. člena KZ-1.

Ugotovitve o izvajanju zakona o prekrških

Število prekrškovnih postopkov, ki jih vodi gozdarska inšpekcija, je zelo visoko. Potrebno je razmisliti, če so vsi danes opredeljeni prekrški v zakonu o gozdovih tako družbeno in ekosistemsko škodljivi, da jih je potrebno sankcionirati. Še zlasti so zahtevni in dolgotrajni prekrškovni postopki zoper pravne in njihove odgovorne osebe. V prekrškovnem postopku je potrebno dokazati, da je konkretna oseba s svojim dejanjem (storitvijo ali opustitvijo) pri opravljanju dejavnosti pravne osebe kršila določbe materialnega predpisa.

Splošno

Pestrost avtohtonih prostoživečih vrst, njihova številčnost in raznolika življenjska okolja so izjemna vrednota in pomembno naravno bogastvo Slovenije. Zato je upravljanje z divjadjo izjemno pomembno področje. Upravljanje z divjadjo obsega načrtovanje, ohranjanje, trajnostno gospodarjenje in spremljanje stanja divjadi. To zagotavlja ekološke, socialne in gospodarske funkcije divjadi ter njenega življenjskega okolja. Nosilci trajnostnega gospodarjenja z divjadjo pa so upravljavci lovišč s podeljeno koncesijo in upravljavci lovišč s posebnim namenom. Upravljavci lovišč so organizirani v lovskih družinah in so člani Lovske zveze Slovenije, takih upravljavcev lovišč je v Sloveniji več kot štiristo, lovišč s posebnim namenom je v Sloveniji dvanajst, z desetimi gospodari Zavod za gozdove Slovenije, ki je tudi nosilec načrtovanja na področju lovstva, eno lovišče s posebnim namenom je v sestavi Triglavskega narodnega parka in eno lovišča v sestavi protokolarnega objekta Brdo.

Ribištvo je pomembna tradicionalna dejavnost v Sloveniji, ki je še posebej na obalnem območju močno prepletena z drugimi sektorji, zlasti turizmom.

Slovensko ribiško floto sestavljajo pretežno stara plovila dolžine do 6 metrov oziroma 6 do 12 metrov. Leta 2019 je bilo aktivnih 66 ribičev, ki so imeli dovoljenje za izvajanje gospodarskega ribolova, skupni ulov rib v letu 2019 je bil nekaj več kot 120 ton. Plovila se uporabljajo predvsem za mali priobalni ribolov na pridnene (bele) ribe. Najpogostejša ribiška oprema so stoječe mreže, ki se uporabljajo predvsem za lov pridnenih rib.

Športni ribolov ribiči izvajajo s predpisano ribiško opremo na podlagi letnega dovoljenja za športni ribolov do dovoljene količine dnevnega ulova. V letu 2019 je ulov športnih ribičev dosegel nekaj več kot 16 ton rib.

Z vidika ribiškega upravljanja so celinske vode v Sloveniji razdeljene na 12 ribiških območij, ta pa na 67 ribiških okolišev. V ribiških okoliših izvajajo ribiško upravljanje izvajalci, ki so na podlagi javnega razpisa dobili koncesijo za izvajanje ribiškega upravljanja v posameznem ribiškem okolišu. Upravljavci so organizirani v ribiških družinah, ki so članice Ribiške zveze Slovenije.

V vodah posebnega pomena ribiško upravljanje izvaja Zavod za ribištvo Slovenije.

Organiziranost in kadrovska sestava

Inšpekcijski nadzor na področju lovstva in ribištva je v letu 2019, poleg vodje lovske in ribiške inšpekcije opravljalo 18 inšpektorice in inšpektorjev (v nadaljevanju: inšpektorjev), ki so organizirani v petih enotah inšpektorata.

Neposredni nadzor na področju lovstva je poleg vodje lovske in ribiške inšpekcije opravljalo 8 inšpektorjev, trije poleg lovske še gozdarsko inšpekcijo, eden pa poleg lovske še inšpekcijo na področju sladkovodnega ribištva. En lovski inšpektor, ki je poleg nadzora na področju lovstva opravljal še nadzor na področju gozdarstva, od sredine

leta ne opravlja več lovske inšpekcije, en inšpektor, ki je opravljal nadzor samo s področja lovske inšpekcije, je konec leta odšel v pokoj, lovska inšpektorica, ki je bila lansko leto zaposlena za polovičen delovni čas, pa sedaj opravlja delo v polnem obsegu. Število inšpektorjev, ki opravljajo nadzor na področju lovske inšpekcije je tako v lanskem letu, po več kot desetletju kadrovske podhranjenosti, končno doseglo minimalno kvoto, potrebno za vzpostavitev nadzora na območju celotne države.

Na področju sladkovodnega ribištva so opravljali nadzor 4 inšpektorji, od tega en inšpektor tudi na področju lovske inšpekcije, eden pa na področju morskega ribištva. Sredi leta je inšpektorica odšla na porodniški dopust, njeno delo pa so po najboljših močeh in v kombinaciji z nadurnim delom prevzeli ostali inšpektorji.

Na področju nadzora morskega ribištva je nadzor vse leto opravljal pet inšpektorjev, eden tudi na področju sladkovodnega ribištva.

Zaradi značilnosti dela lovske in ribiške inšpekcije je obseg dela izven običajnega delovnega časa zelo visok, inšpektorji ga opravijo pretežno s prerazporeditvijo delovnih ur, delno pa tudi z opravljanjem plačanih nadur (noč, sobota, nedelja), kadar prerazporeditev ur ni več mogoča.

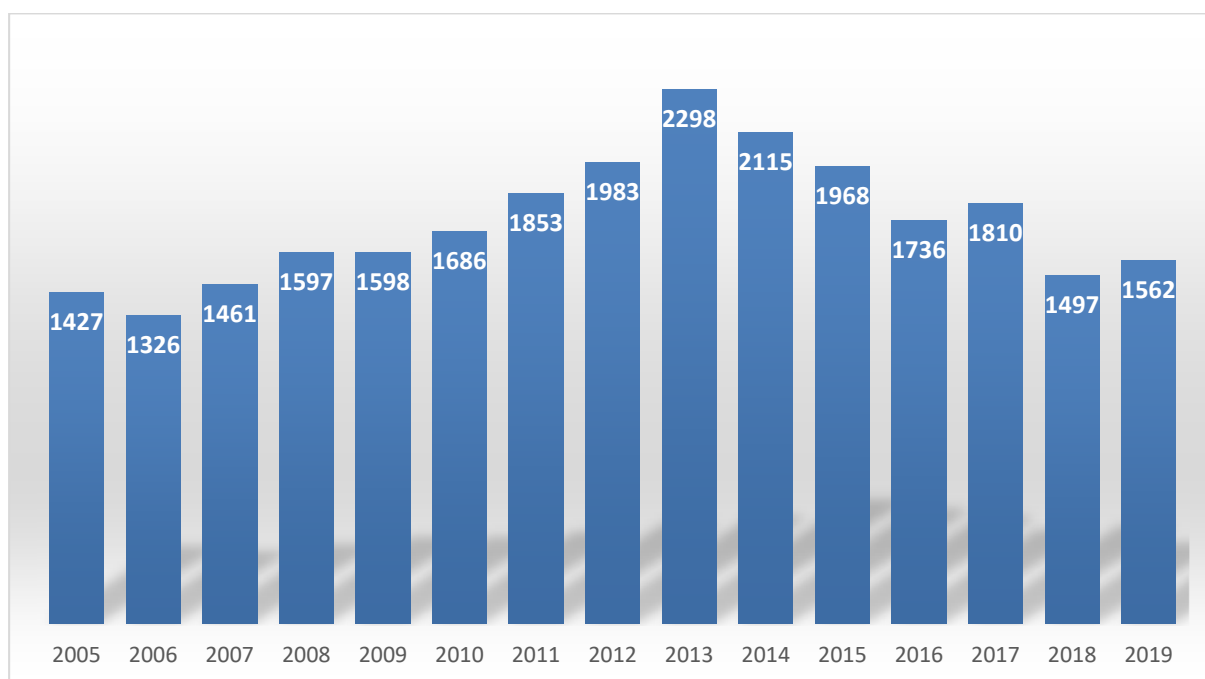
Pregled opravljenega dela

Delo lovske in ribiške inšpekcije v letu 2019:

- V skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru je bilo sestavljenih 1313 zapisnikov in izdanih 76 sklepov, 135 odločb ter izrečenih 38 opozoril.

Tabela 33: Številčni pregled opravljenega dela lovske in ribiške inšpekcije na podlagi Zakona o splošnem upravnem postopku in Zakona o inšpekcijskem nadzoru.

Leto	Št. zapisnikov	Št. sklepov	Št. odločb	Št. opozoril	Št. skupaj
2009	1060	365	103	70	1598
2010	1107	386	123	70	1686
2011	1345	304	147	57	1853
2012	1504	254	162	63	1983
2013	1714	201	263	120	2298
2014	1702	125	214	74	2115
2015	1564	142	196	66	1968
2016	1440	126	139	31	1736
2017	1516	103	158	33	1810
2018	1188	99	145	44	1497
2019	1313	76	135	38	1562

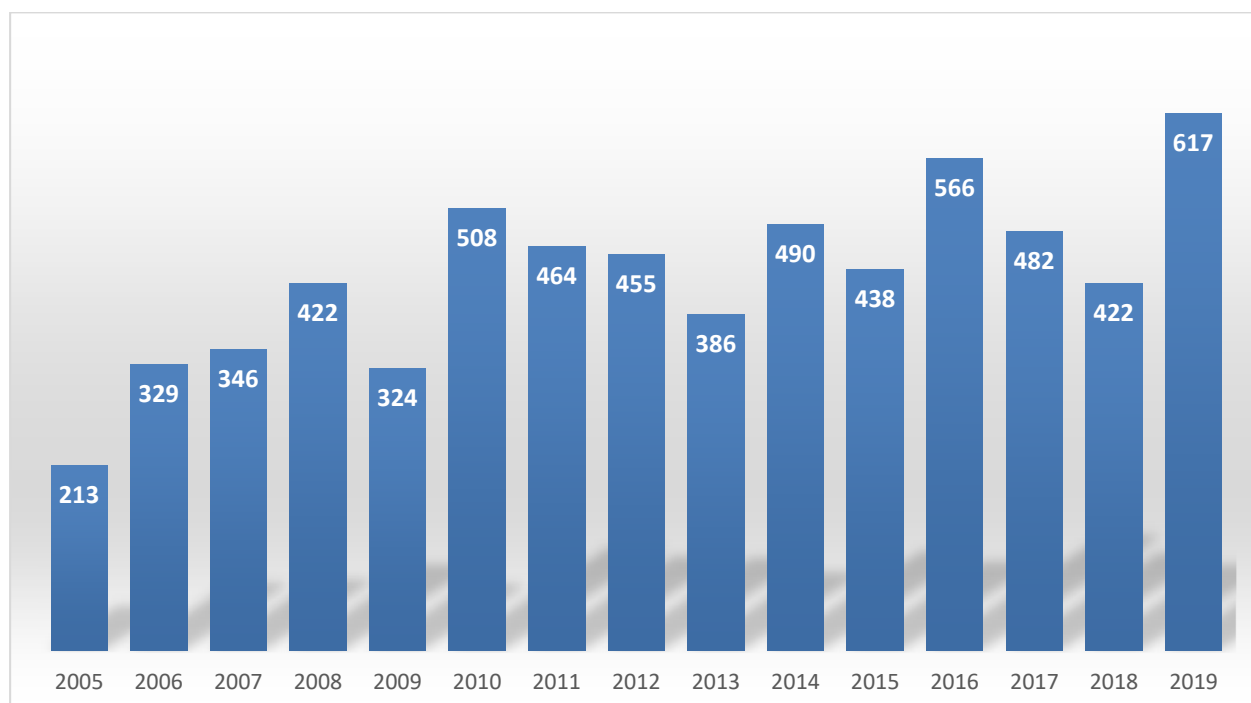

Slika 15: Pregled opravljenega dela lovske in ribiške inšpekcije na podlagi Zakona o splošnem upravnem postopku in Zakona o inšpekcijskem nadzoru, po številu izdanih dokumentov po letih.

V skladu z Zakonom o prekrških je lovska in ribiška inšpekcija v letu 2019 izdala 126 opozoril, 125 opominov, 180 plačilnih nalogov (PN) – globa, 186 odločb z globo.

Tabela 34: Številčni pregled nekaterih izrečenih ukrepov lovske in ribiške inšpekcije na podlagi Zakona o prekrških od leta 2005, ko je lovska in ribiška inšpekcija postala prekrškovni organ.

leto	Št. opozorila ZP	Št. opomin ZP	Št. PN - globe ZP	Št. Odl. - globe ZP	Št. ukrepov ZP
2005	71	51	60	31	213
2006	134	63	80	52	329
2007	116	57	82	91	346
2008	166	91	65	100	422
2009	93	89	5	137	324
2010	125	139	29	215	508
2011	172	106	24	162	464
2012	104	150	30	171	455
2013	149	64	44	129	386
2014	231	64	55	140	490
2015	213	58	41	126	438
2016	265	81	77	143	566
2017	152	96	29	205	482
2018	151	51	111	184	497
2019	126	125	180	186	617

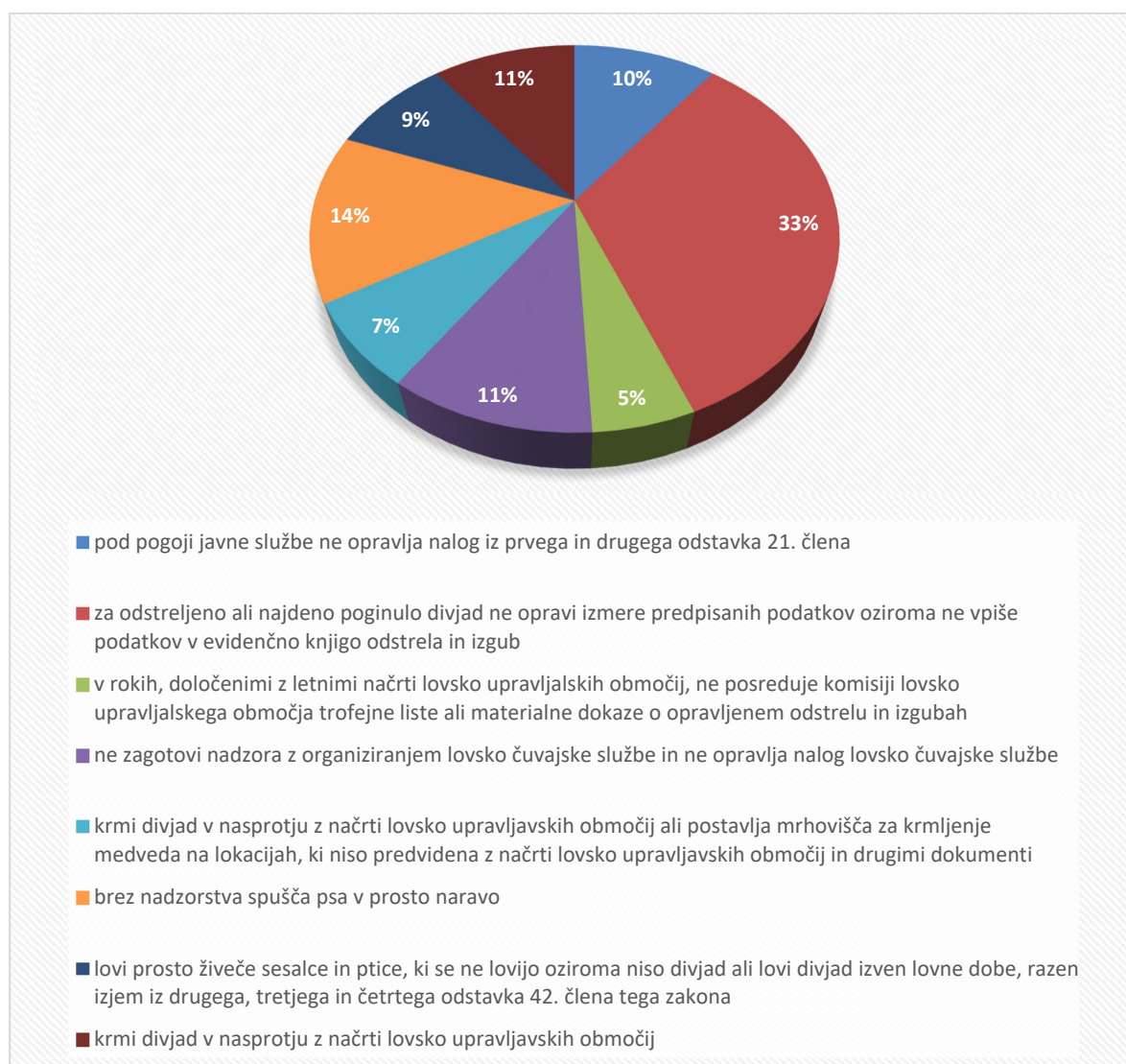

Slika 16: Pregled števila uvedenih prekrškovnih ukrepov lovske in ribiške inšpekcije na podlagi Zakona o prekrških, po posameznih letih.

Inšpekcija za lovstvo in ribištvo je v letu 2019, v skladu z Zakonom o prekrških izrekla 491 ukrepov brez opozoril, kar je glede na lansko leto skoraj za 40 % povečanje, ki je predvsem posledica podvojitve števila izdanih odločb z opomini.

Inšpekcija za lovstvo

V skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru je bilo izvedenih: 809 inšpekcijskih pregledov, kar je približno desetino več kot lani (glavni delež nihanja je odvisen od organizacije kategorizacij in »prekrivanja« terminov med posameznimi območji) in na povprečnem dolgoletnem nivoju.

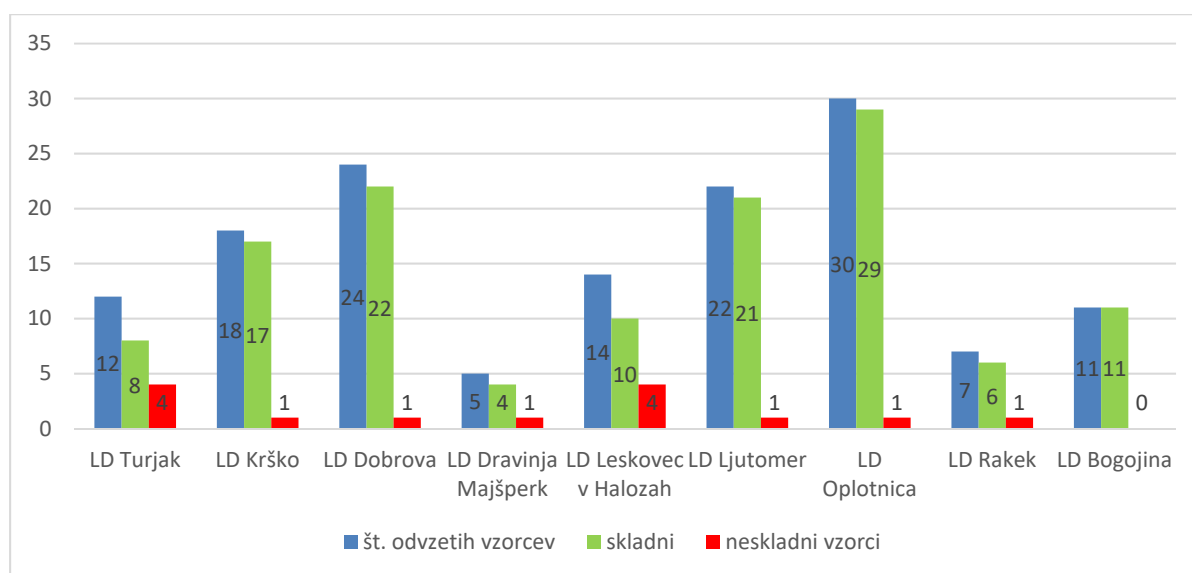

Slika 17: Najpogostejše kršitve, ki jih je obravnavala inšpekcija za lovstvo v letu 2019.

Inšpekcija za lovstvo je v letu 2019 izvedla nadzor dela komisij za ocenitev odvzema divjadi v loviščih in nadzor upravljavcev lovišč v zvezi s posredovanjem materialni dokazov o odstrelu in izgubah za preteklo leto. Inšpektorji ocenjujejo, da je delo komisij za ocenitev odvzema dobra, delo poteka tekoče, utečeno in na strokovno visoki ravni. Poudarek dela inšpektorjev se je nanašal na kontrolo posredovanje materialnih dokazov komisijam za ocenitev odvzema divjadi. Nepravilnosti pri vodenju evidenc nismo zaznali.

Tudi v letu 2019 je uničenje materialnih dokazov potekalo na kraju samem.

Kot že nekaj let zapored, smo na kategorizacijah odvzeli vzorce za določitev (preverjanje pravilne navedbe) spola divjadi vrste srna, kategorije 2+. Vzorce smo odvzeli 9 upravljavcem lovišč, skupno smo odvzeli 143 vzorcev (čeljustnic), 128 vzorcev je bilo pozitivnih (pravilna navedba spola), 14 pa negativnih (napačna navedba spola – navedli so samice, DNK analiza pa je pokazala, da gre za samce). Kar osem od devetih upravljavcev lovišč je napačno navajalo spol, proti vsem smo uvedli prekrškovne postopke.

Slika 18: Pregled skladnosti odvzetih vzorcev čeljusti srn, glede na evidence vpisov spola (ž) 2+ let, v letu 2019.

Nadzor lovskih družin v skladu z določili koncesijske pogodbe, kjer je inšpekcija za lovstvo nadzirala tudi vodenje prihodkov na področju finančnega poslovanja na podlagi dvanajstega člena koncesijske pogodbe, je bil opravljen v 48 lovskih družinah, tako kot leto poprej. Inšpekcija je pri nadzoru ugotovila, da se prihodki sedaj praktično povsod vodijo v skladu z koncesijsko pogodbo. Tudi glede izvedbe načrtovanih del ni bilo velikih odstopanj.

Še vedno se ponavljajo kršitve zaradi pomanjkljivega delovanja lovsko čuvajske službe, kar preseneča, saj je smo zadnja leta nadzor poosttrili. V letu 2019 smo ministru predlagali razrešitev 5 lovskih čuvajev zaradi opustitve nalog lovsko čuvajske službe ali

zaradi storitve prekrška po ZDLov-1. Kljub izobraževanjem, ki jih izvajajo tudi lovski inšpektorji, ponekod lovski čuvaji svojega dela ne opravljajo v skladu z zakonskimi določili, še vedno ne upoštevajo sprememb pravilnika o lovsko čuvajski službi glede opravljanja nalog, števila obhodov, vpisovanja ugotovitev (vodenje dnevnika) ipd.

Glede vznemirjanja divjadi v mirnih conah, na pasiščih, polegališčih in krmiščih smo v letu 2019 izvedli poostren nadzor, tudi v času med vikendi oz. izven rednega delovnega časa, v času odpadanja rogovja pri samcih navadnega jelena (marec). Stanje na terenu se izboljšuje zlasti v loviščih s posebnim namenom.

Problematika prisotnosti divjadi v urbanem okolju je že stalnica naših apelov na MKGP. Ustrezne službe, ki bi bila na voljo v takih primerih, še vedno nimamo, zato se to problematiko rešuje na podlagi angažiranosti posameznikov članov lovskih družin in tudi lovske inšpekcije, ki dejansko na terenu ostane sama. Lovska inšpekcija nimajo opreme in ustreznega kadra, da bi reševala to problematiko. Prav tako ni ustreznih dogovorov in načrtov kako ravnati v takih primerih, kdo bi moral biti obveščen in kdo bi moral sodelovati. Pohvaliti je potrebno sodelovanje upravljavcev lovišč, ki so pripravljeni sodelovati ne glede na nedorečenost ukrepov na tem področju in včasih zelo težke razmere, saj tudi upravljavci lovišč nimajo ustrezne opreme. Običajno so take intervencije tudi medijsko izpostavljene in če vemo, da predstavljajo strošek upravljavca, je še toliko bolj pohvalno, da so upravljavci lovišč pripravljeni sodelovati. Tudi v letu 2019 je bilo izredno veliko primerov izrednih posegov v populacijo, ki se ne pojavljajo vedno samo na ne lovni površini oz. v naselju. Na tem področju je lovska inšpekcija izdala 51 odločb, še veliko več pa je bilo obvestil upravljavcev lovišč, ki so sporočali o izrednih posegih oz. je lovska inšpekcija odredila ukrepe z ustno odločbo.

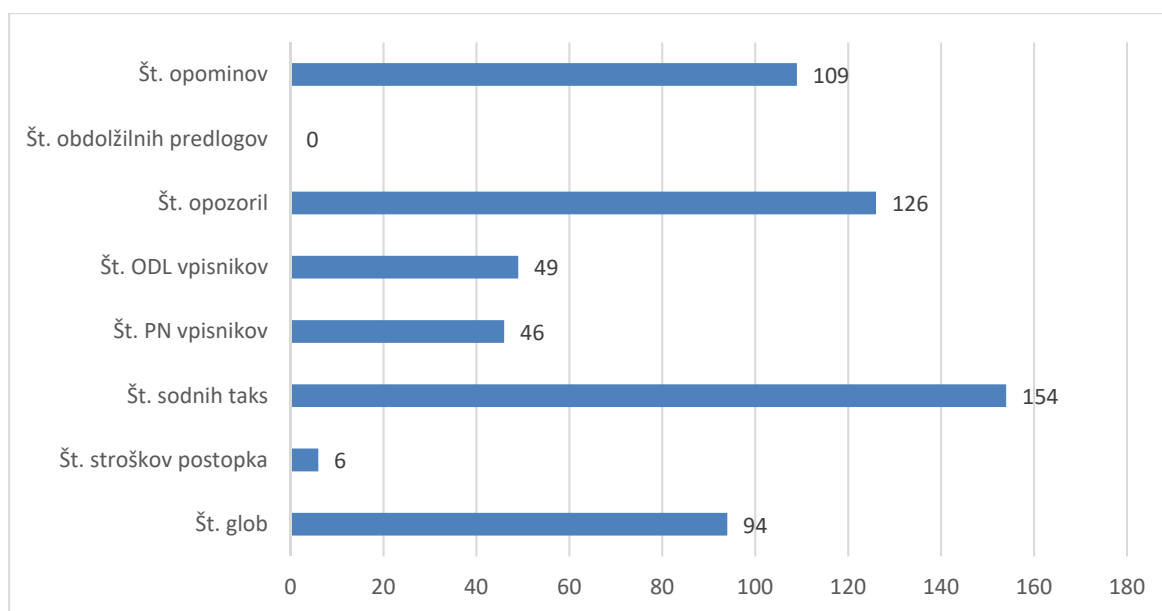
Inšpekcija za lovstvo je izvajala tudi nadzor socialnih omrežij, na ta način smo v letu 2019 odkrili in sankcionirali sedem kršitev (zadrževanje divjadi v ujetništvu, lov s pomočjo umetnih virov svetlobe, lov ponoči, lov v lovopustu, opustitev vodenja predpisanih evidenc ipd.)

Po nekaj letih brez kršitev smo leta 2019 zopet ugotovili tudi kršitve s področja opustitve vračanja polharskih dovolilnic do konca leta (posledica obilnega gozdnega obroda in »poljšjega leta« v letu 2018). Obravnavali smo 5 primerov kršitev.

Novost pri ukrepih inšpekcije za lovstvo v letu 2019 so trije primeri izreka sankcije zaradi lažnih prijav. Izrekli smo jih prijaviteljem, ki smo jim dokazali lažno prijavo z namenom škodovanja svoji lovski družini. Na ta način namreč prijavitelji želijo reševati interne spore med članstvom v lovskih družinah, prijave pa po nepotrebnem dodatno obremenjujejo inšpekcijo, ki s sedanjo kadrovsko zasedbo in dodatnim angažiranjem ravno dosega nujno potrebno pokritost z nadzorom.

Lovska inšpekcija je že četrto leto sodelovala s predstavnikom tudi v IMPEL (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law). V novembru 2019 se je naš inšpektor kot član Green expert core teama IMPEL za preprečevanje nelegalnega lovskega turizma udeležil tridnevnega sestanka v Zagrebu v republiki Hrvaški.

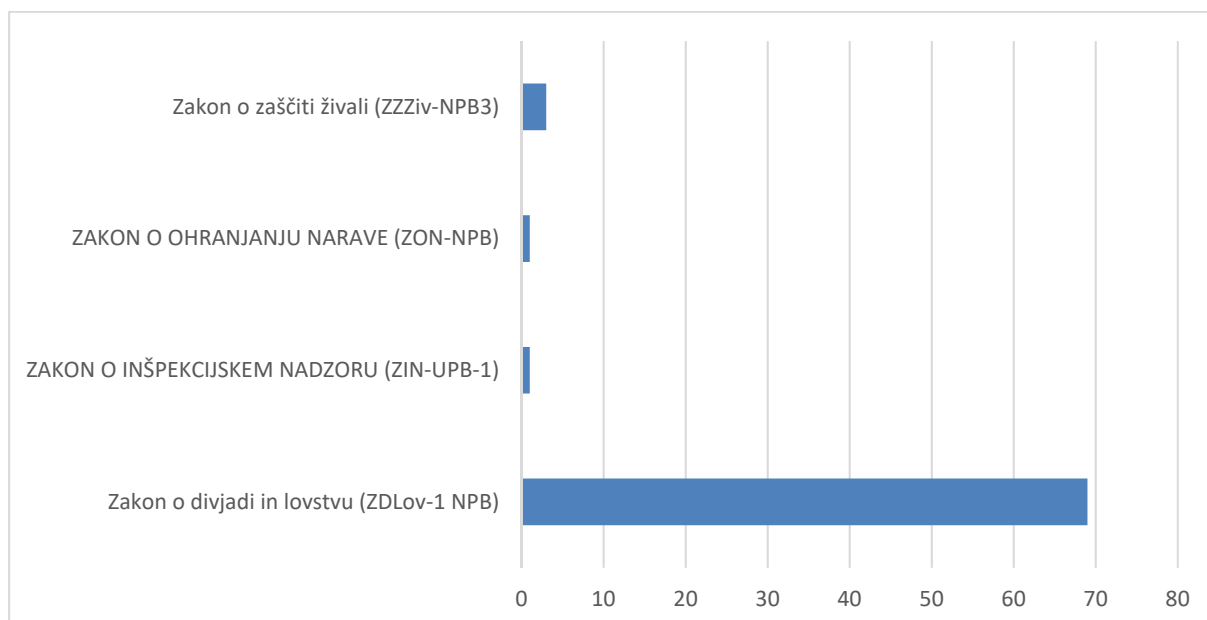
V skladu z Zakonom o prekrških je bilo izrečenih 126 opozoril in 204 ukrepov, kjer je bila izrečena globa ali opomin.

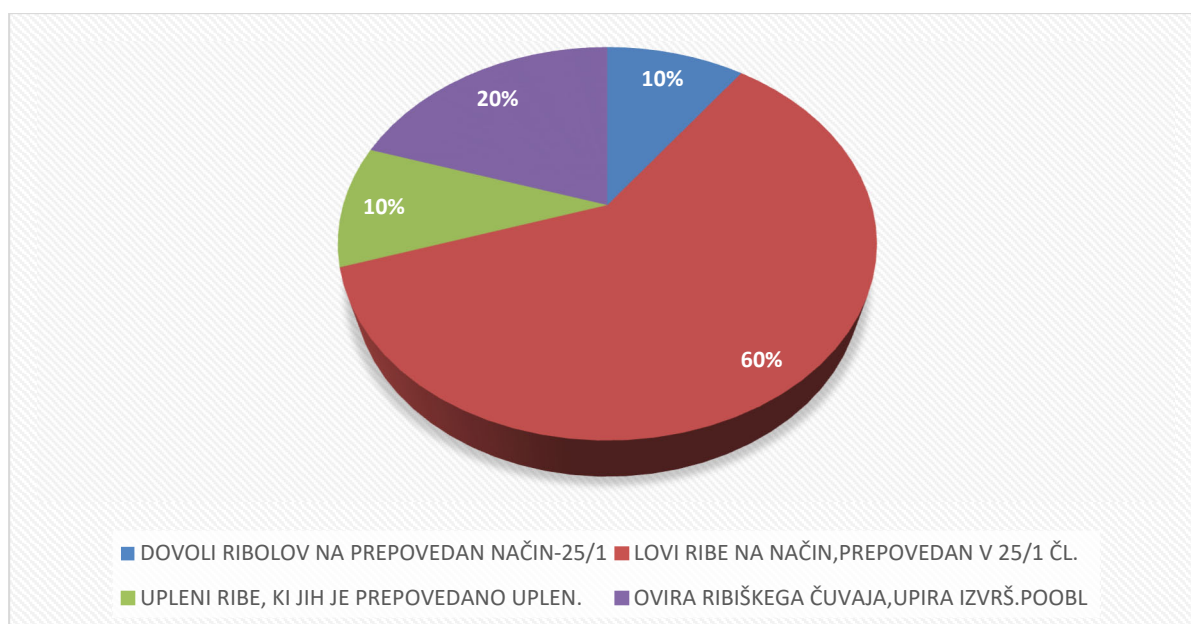
Slika 19: Pregled števila prekrškovnih ukrepov inšpekcije za lovstvo v letu 2019.

Na področju prekrškov je največji obseg ukrepov zaradi opustitve izmere in vpisa podatkov o odstrelu in izgubah v evidence (kar 19) spuščanja psov brez nadzora v prosto naravo (8), krmljenja divjadi v nasprotju z načrti, opustitev nalog čuvajske službe in opustitev nalog opredeljenih z načrti (po 6 primerov).

Problematika škod na kmetijskih zemljiščih je bila v letu 2019 bistveno manjša kot v predhodnih letih in se že tretje leto zmanjšuje.

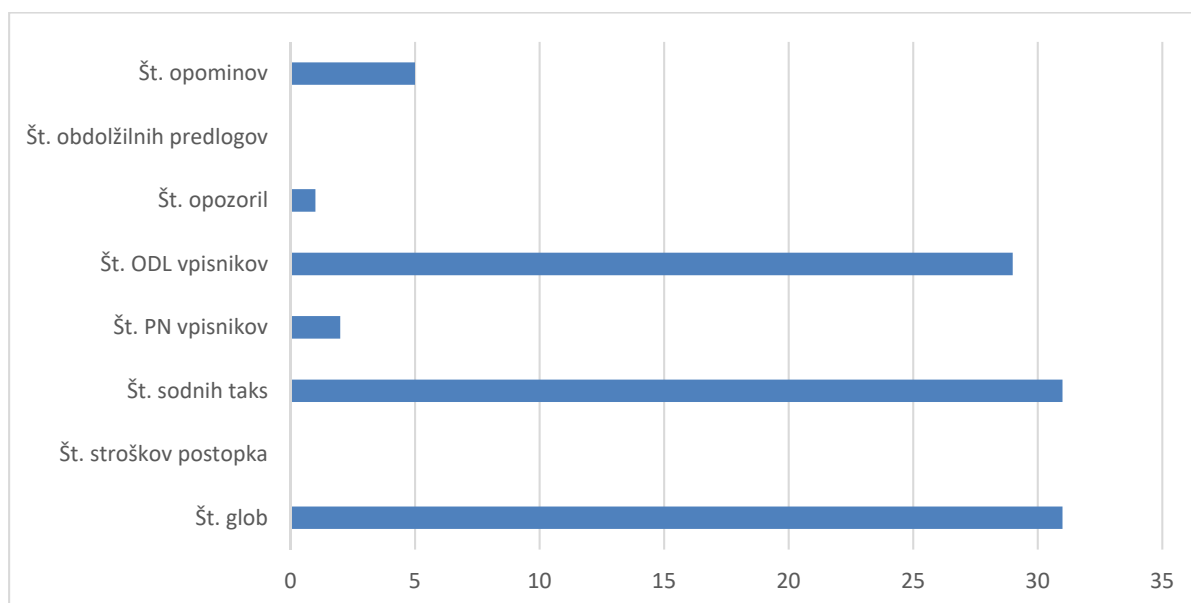
Slika 20: Pregled kršitev, ki jih je obravnavala inšpekcija za lovstvo v letu 2019 po vrsti predpisov.

Slika 22: Najpogostejše kršitve, ki jih je ugotovila inšpekcija za sladkovodno ribištvo v letu 2019.

Poudarek dela ribiških inšpektorjev sloni na nadzoru izvrševanja letnega programa dela posamezne ribiške družine.

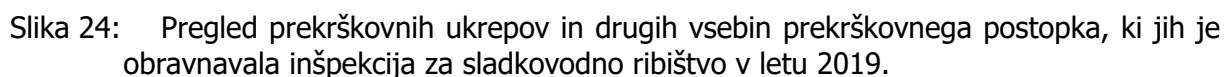
Po Zakonu o prekrških je inšpekcija za sladkovodno ribištvo izrekla 1 opozorilo, 5 opominov, 29 odločb z globo in 2 plačilna naloga.

Slika 23: Pregled števila prekrškovnih ukrepov inšpekcije za sladkovodno ribištvo v letu 2019.

Največ kršitev se še vedno pojavlja zaradi lova na prepovedan način ali lova vrst, ki jih ni dovoljeno loviti, obravnavali pa smo tudi primer oviranja uradne osebe – ribiškega čuvaja, pri izvajanju nadzora.

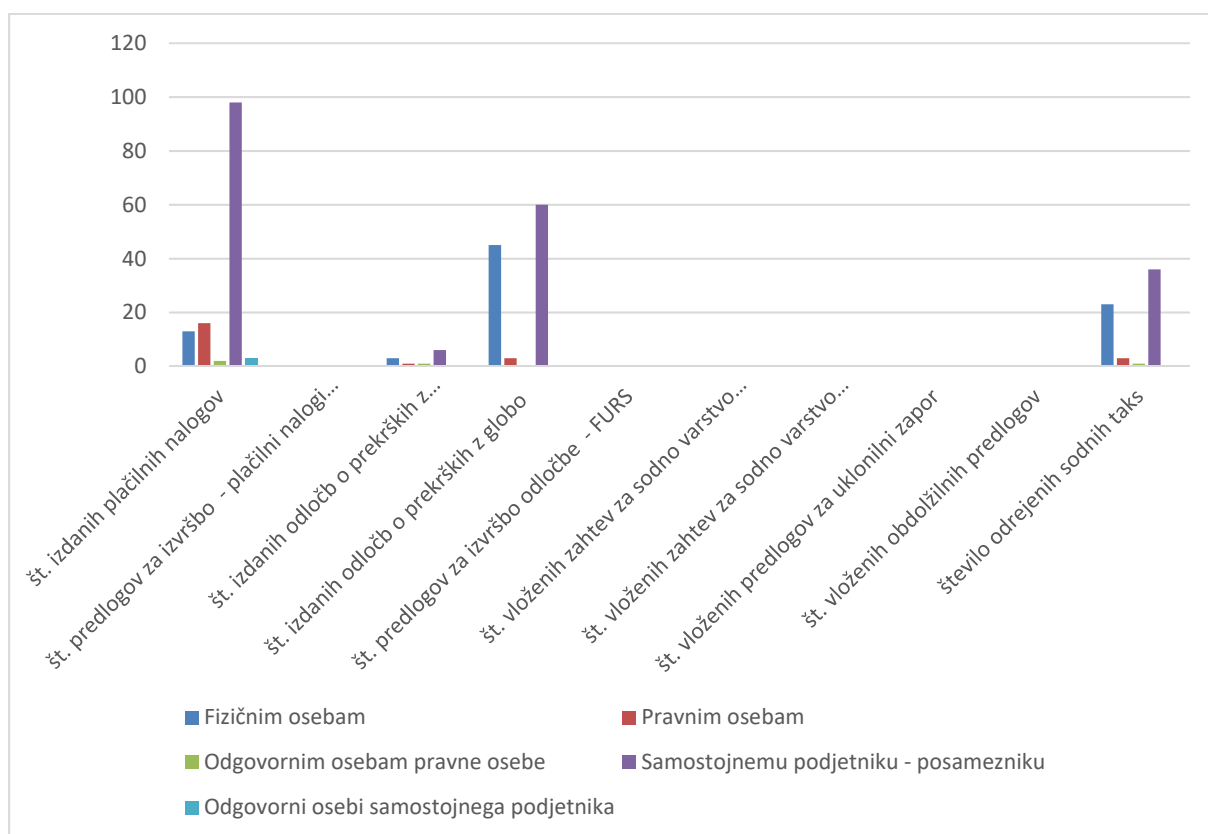
Kot nov problem se je v letu 2019 pokazala problematika pojava ribiških društev, oz. njihove večje aktivnosti, le-ta namreč organizirajo ribiška tekmovanja in s tem konkurirajo ribiškim družinam, pojavljajo pa se tudi težnje po ali celo kar nelegalno upravljanje z vodami, s katerimi sicer upravljajo ribiške družine, zlasti so problematične »novonastale« ribolovne vode (gramoznice, umetni ribniki ipd.).

Ribiška inšpekcija – morsko ribištvo

Inšpekcija za morsko ribištvo je v letu 2019, v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru opravila 1586 pregledov.

Po Zakonu o prekrških je inšpekcija za morsko ribištvo izrekla 132 plačilnih nalogov, 108 odločb o prekršku z globo, 11 odločb z opominom in 25 opozoril.

Slika 25: Pregled prekrškovnih ukrepov in drugih vsebin prekrškovnega postopka, ki jih je obravnavala inšpekcija za morsko ribištvo v letu 2019.

V letu 2019 so se po planu opravljali pregledi v ribarnicah (vsaj 1x/leto), restavracijah na obali (1x/leto), grosistih (1x/leto) ter kontrola iztovora/prve prodaje neposredno s plovil v pristaniščih Koper, Izola, Piran (naključno).

Ob kontroli iztovora se je opravljalo tudi vzorčno tehtanje ribiških proizvodov ob iztovoru skladno z odobrenim načrtom vzorčenja, ki ga je Slovenija skladno z 60. in 61. čl. Uredbe (ES) 1224/09 predložila Komisiji, le- ta pa odobrila.

Opravile so se tudi mejne kontrole vozil z ribiškimi proizvodi, vendar v manjšem obsegu kakor leto poprej in sicer samo 4x, od tega s FURS 2x (MMP Jelšane in Starod) in 2x v okviru JDP-ja (MMP Dragonja). Manjša količina opravljenih kontrol na meji je posledica zmanjšanja števila zaposlenih pri mobilni enoti FURS-a (del je bil premeščen na nov kamionski vhod v luko Koper) ter v vedno večjem obsegu administrativnega dela pri našem delu, posledično ostane manj časa za delo na terenu.

Zaradi dobrih odnosov in same pripravljenosti vodstva mejne policije na Obali pa sta MMP Dragonja in Sečovelje edina mejna prehoda, kjer lahko opravimo kontrolo le s pomočjo Policije brez potrebne prisotnosti delavcev mobilne enote FURS-a.

V letu 2019 se je skladno s Sklepom št. 2019/08 izvršnega direktorja Evropske agencije za nadzor ribištva z dne 05.06.2019, nadaljeval JDP (Joint Deployment Plan) za plavo ribo t.j. skupni tedenski nadzori s Hrvati in Italijani in sicer na Hrvaškem, Italiji in Sloveniji (skupno 5 tednov).

Skladno z bilateralnim protokolom o skupnem sodelovanju med IRSKGLR in italijansko obalno stražo v Trstu podpisanim 17.04.2015, se tudi v letu 2019 ni opravila nobena skupna mešana kontrola z inšpekcijskimi organi Italije. Glavni razlog je v tem, da je v Trstu za izmenjavo zadolžen in usposobljen le 1 inšpektor, le-ta pa je bil večino leta na misijah. Poleg navedenega trenutno vodstvo obalne straže v Trstu ne spodbuja tovrstnih skupnih kontrol.

Ocena stanja pri spoštovanju posameznih predpisov

Ribiška zakonodaja, z vso svojo specifikom glede označevanja, sledljivosti, prvo prodajo ter specifičnimi trgovskimi dokumenti, se je med nosilci dejavnosti, ki opravljajo promet z ribami in ribiškimi proizvodi ter samimi ribiči že dodobra udomačila. Stanje na terenu (vsaj kar se tiče Obale) je več ali manj stabilno.

Označevanje in sledljivosti ribiških proizvodov pri grosistih in v maloprodaji, je z občasnimi izjemami skladna z veljavno zakonodajo. V letu 2019 ni bilo večjih kršitev navedene zakonodaje.

Označevanje predpakiranih ribiških proizvodov v maloprodaji, se tako kot leta poprej tudi v letu 2019 zaradi pomankanja kadra in časa tudi letos ni preverjalo.

Ocenjujemo, da je sledljivost ribiških proizvodov v obalnih restavracijah na ustreznem nivoju kljub temu, da 100 % sledljivosti ribiških proizvodov v gostinstvu ni mogoče zagotoviti, zaradi slovenske posebnosti t.j. zamrzovanja svežih ribiških proizvodov. V gostinstvu je potrebna redna in stalna kontrola, da se vzdržuje dosežen nivo sledljivosti. V praksi to pomeni inšpekcijske preglede 1x leto, razen v primeru kršitev, ko se pregled ponovi.

Vprašanje sledljivosti in morebitnih neregistriranih prvih kupcev v restavracijah ter sam promet z ribiškimi proizvodi v notranjosti, predvsem v Ljubljani in njeni okolici, zaradi kadrovske podhranjenosti tudi v letu 2019 ostaja odprto oz. relativno slabo pokrito. Posledično so ugotovljene kršitve zavajanja potrošnikov na ljubljanski tržnici maja

2019, ter "prodaja na črno" in zaplemba 730 kg rib, vključno z neregistrirano modroplavuto tuno, konec novembra, na kmetijskem objektu v okolici Ljubljane.

Celotno leto 2019 je bilo še vedno v znamenju izrečene arbitražne razsodbe. Delo na morju je bilo tako usmerjeno k spoštovanju le-te. Hrvaški ribiči so ribolov izvajali v Piranskem zalivu vse do namišljene sredinske črte. Ob tem jih je varovala hrvaška policija in postopek zoper njih ni bil mogoč oziroma je bil okrnjen. Ob približevanju inšpekcijskega plovila ribiškemu, se je vmes postavila hrvaška patrulja in s tem preprečila kontrolo. Kljub temu so se vodili prekrškovni postopki zoper hrvaške ribiče, ki so bili prepoznani na kraju prekrška. Prav tako pa so kontrolo izvajali tudi hrvaški policisti. Naše ribiče so redno opozarjali, da ribolov izvajajo v hrvaških vodah in jih s tem "ovirali" pri njihovem delu. Tudi hrvaška stran je v letu 2019 vodila prekrškovne postopke zoper naše ribiče. Število incidentov se je v letu 2019 povečalo. Ocenjujemo, da je do tega prišlo, ker je kljub izrečenimi pravnomočnimi globe praktično nemogoče izterjati. S tem so tudi tisti ribiči, ki so imeli pomisleke in niso izvajali ribolova v zalivu, s tem ribolovom pričeli.

Iz tega sledi tudi zmanjšana kontrola naših gospodarskih in športnih ribičev, ki skoraj ni bila vršena.

KLJUČNI PROBLEMI PRI NADZORU

Zakonodaja

Ker v Sloveniji ni urejenega borznega odkupa ulova, Uredba o spremljanju ulova in prodaji ribiških proizvodov (Ur.l. RS, št. 38/16) pa dovoljuje različne poti prodaje ulovljenih rib in ribiških proizvodov, je nadzor nad prvo prodajo dokaj otežen, predvsem pa razdrobljen. Zaradi zagotavljanja sledljivosti, slovenska uredba sicer predvideva oddajanje dokumentacije o prvi prodaji tako za ribiča kot za kupca (grosista, ribarnico ali gostinca), vendar sistem beleženja oddaje, ki je trenutno v veljavi in ga vodi Zavod za ribištvo Slovenije, ne evidentira ne-oddane ali pomanjkljivo izpolnjene trgovske dokumente. Tako imamo na eni strani ribiče, ki oddajajo trgovske dokumente skupaj z ladijskimi dnevniki, na drugi strani pa kupca za katerega inšpekcija ne ve ali je skladno z veljavno zakonodajo oddal trgovski dokument. Z Uredbo o spremljanju ulova in prodaji ribiških proizvodov (Ur.l. RS, št. 38/16), se je predpisalo, da je prejemnik trgovskih dokumentov po novem Zavoda za ribištvo Slovenije in ne več neposredno ministrstvo. Sprememba pa kakor rečeno z vidika nadzora ni prinesla nobenih izboljšav.

Zaradi vsega naštetega, je kakor leto poprej tudi v letu 2019 ribiška inšpekcija le naključno občasno opravila poizvedbo pri Zavodu za ribištvo Slovenije glede oddaje trgovskih dokumentov.

Kot v predhodnih letih, tudi letos ponovno poudarjamo nujnost vzpostavitve računalniškega sistema prejemanja in nadzora oddanih trgovskih dokumentov ter avtomatskega navzkrižnega preverjanja signala VMS, oddanih LD, vrste in količine ujetih ribiških proizvodov z obvestili o prodaji ter avtomatskega generiranja obvestil ob

ugotovljenih kršitvah oz. ugotovljenih neskladjih. S tem bi se rešil tudi velik del administrativnega dela.

V letu 2013 je bila sprejeta Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa za dokumentacijo o ulovu modroplavutih tunov *Thunnus thynnus* (Ur.l. RS, št. 36/2013), ki pa ne regulira tudi prostočasnega ribolova modroplavutih tunov. Zadnja leta se opaža trend povečanja prisotnosti modroplavutega tuna tudi v slovenskem morju, s tem pa se povečuje tudi problematika prostočasnega ribolova na te tune.

V letu 2016 je ICCAT vzpostavil eBCD – elektronsko potrdilo o ulovu, ki mora spremljati vsako transakcijo modroplavutega tuna v prometu. Slovenija pri tem ni izjema. Navedeno predstavlja dodatek pri dosedanjem delu ribiške inšpekcije, saj moramo pregledati vsako vlogo in jo pred kakršnokoli transakcijo tudi potrditi. Postavlja se vprašanje dežurstev v primeru, da se bo obseg transakcij z modroplavutim tunom povečal.

Iz prispelih vlog v eBCD v letu 2018 in 2019 je razvidno, da je v okolici Ljubljane precej restavracij, ki opravljajo promet z modroplavuto tuno in sicer bistveno več kot v ostalih delih države.

Ker se v praksi pojavlja problem zavajanja potrošnika pri prodaji filetiranih rib, brez možnosti odvzema vzorcev na DNK analizo ni možnosti učinkovitega ukrepanja. Da bi se učinkovito spopadli z problematiko zavajanja potrošnika bi bilo potrebno sprejeti ustrezno nacionalno zakonodaje predvsem v zvezi z vzorčenjem ribiških proizvodov na DNK analizo.

Zakon o morskem ribištvu (Ur.l. RS, št. 115/06) bi bilo potrebno uskladiti z novo evropsko ribiško zakonodajo. Zakon prve prodaje in možnosti zaplembe ribiških proizvodov brez ustrezne sledljivosti praktično ne obravnava oz. ne omogoča. Za pregledovanje vpisnih listov za ribiško plovilo po naši zakonodaji nimamo pooblastil, kljub temu, da ga evropski inšp. zapisniki po Uredbi 404/2011 zahtevajo. Pri zadnjih dopolnitvah ZMR-2 je prišlo do neskladja med uredbenim delom in kazenskimi sankcijami. To bi bilo potrebno popraviti.

Informacijska podpora

Nujno je potrebno vzpostaviti računalniško bazo podatkov oddajanja trgovskih dokumentov in njihovo preverjanje v aplikaciji Ifo-rib.

Vzpostaviti je potrebno navzkrižno preverjanje VMS signala, oddajo ladijskih dnevnikov, vrste in količine ulova z oddanimi trgovskimi dokumenti ter avtomatsko generiranje sporočil ob. ugotovitvi neskladja.

Z izvedbeno Uredbo (EU) 2015/1962 so se spremenili in že veljajo novi zapisniki, ki jih uporablja ribiška inšpekcija pri svojem delu. Potrebno je nadgraditi aplikacijo za nadzor morskega ribištva z novimi vsebinami in prilagoditi vse poizvedbe in poročila, saj se zapisniki precej razlikujejo od verzije, ki jo trenutno uporablja ribiška inšpekcija.

Program mora biti nadgrajen z dodatnimi vrstami poročil, ki jih predpisujejo evropski predpisi, kot je ACTREP, omogočati mora seštevanje vrste in količine kontroliranih rib po različnih vrstah zapisnikov.

Zapisnik o kontroli plovila v pristanišču pred iztovorom in pred prvo prodajo bi sistem moral šteti tudi kot vzorčno tehtanje ulova.

Na navedeno IT-problematiko opozarjamo že vrsto let in ta do danes ostaja enaka.

Vzorčno tehtanje ulova

V letu 2019 se je nadaljevalo vzorčno tehtanje ulova, ki vzame veliko časa, da ne omenjam prekomerno kontrolo pri enih in istih ribičih (tisti, ki imajo nameščen VMS). Zaradi navedenega se je vzorčenje začelo opravljati skupaj z redno kontrolo iztovora. Zapisnik o kontroli plovila v pristanišču pred iztovorom in pred prvo prodajo, štejemo tudi kot vzorčno tehtanje ulova.

Smiselno bi bilo po vzoru HRV razmisliti o namestitvi mobilne aplikacije za sledenje malega priobalnega lova.

Spremljanje in nadzor malih pelagičnih vrst

Na podlagi Sklepa št. 2019/08 o spremembi Sklepa št. 2016/10 izvršnega direktorja Evropske agencije za nadzor ribištva o oblikovanju načrta skupne uporabe za uskladitev izvajanja Izvedbenega sklepa Komisije 2014/156/EU z dne 19.03.2014 o oblikovanju posebnega programa nadzora in inšp. pregledov za ribolov, ki izkorišča staleže modroplavutega tuna v Atlantskem oceanu in Sredozemskem morju, mečarice v Sredozemskem morju in za ribolov, ki izkorišča stalež sardele in sardona v severnem Jadranskem morju (JDP), so se tudi v letu 2019 izvajali skupni tedenski nadzori s Hrvati in Italijani in sicer na Hrvaškem, Italiji in Sloveniji. Slovenski ribiški inšpektorji so na podlagi navedenega sklepa v letu 2019 opravili 5 tednov mešanih nadzorov.

Navedeni obvezni skupni nadzori ter sami tehnični sestanki pod okriljem in organizacijo Evropske agencije za nadzor ribištva vzamejo precej časa, kar posledično pomeni manj časa za inšpekcijske preglede.

Število objektov pod nadzorom

Če zberemo vse objekte v maloprodaji, grosiste, restavracije, kontrole plovil v pristanišču, vzorčno tehtanje, sestanke tehnične JDP skupine ter predpisane kontrole s Hrvati in Italijani pridemo do obsega del, ki je v praksi težko v celoti izvedljiv. Od VURS-a smo dobili dostop do računalniške baze registriranih in odobrenih objektov, ki se ukvarjajo s prometom z ribiškimi proizvodi in so locirani po celotni državi. V aktualni kadrovske zasedbi ni možno, da se vse objekte preveri in ugotovi koliko in kako kdo dela.

Prijav na področju ribištva (iztovor, prodaja) je relativno malo, zato 90 % dela poteka po zastavljenem planu.

Sodelovanje v regijskih organizacijah – pozitivne in negativne izkušnje

V letu 2019 so bile izpeljane sledeče skupne akcije:

s FURS-om kontrola tovornih vozil na MMP:

- 25. 04. 2019 - mejni prehod Jelšane
- 25. 04. 2019 - mejni prehod Starod

v okviru JDP-ja kontrola tovornih vozil z italijansko obalno stražo oz. hrvaško ribiško inšpekcijo in Policijo na MMP:

- 16. 05. 2019 - mejni prehod Dragonja
- 14. 06. 2019 - mejni prehod Dragonja

Z mobilno enoto FURS-a imamo pozitivne izkušnje v skupnih akcijah. Zainteresirani smo za sodelovanje tudi v bodoče.

Predlogi za izboljšanje dela

Na področju ribištva:

V skladu z evropsko zakonodajo (Uredba sveta (ES) ŠT. 1224/2009), morajo države članice, ustanoviti in voditi center za spremljanje ribištva (Fishing Monitoring Center - FMC). Slovenija sicer ima posamezne elemente, ki naj bi sestavljali delovanje centra za spremljanje ribištva, vendar nima zagotovljenega delovanja centra v celoti, predvsem človeških virov, ki bi izvajali naloge FMC. FMC bi moral izvajati stalni nadzor nad ribiškimi aktivnostmi na morju in procesirati podatke iz modula VALID (navzkrižno preverjanje podatkov, ki se zbirajo v podatkovni bazi InfoRib: beleženje ulova, prodajni dokumenti, VMS). Zbere se več tisoč dokumentov in zapisov letno, ki jih je potrebno preveriti in ovrednotiti, ter v kolikor je sum kršitve, posredovati ribiški inšpekciji v nadaljnje postopke.

Neskladnosti, ki jih obstoječi informacijski sistem InfoRib procesira v modulu VALID, je nujno potrebno nadgraditi (VALID), da bo sledljivo, kaj se je zgodilo ob preverjanju neskladij in kako so bila ta neskladja zaključena. Sledljivi morajo biti tudi izvedeni ukrepi znotraj FMC, v primeru ugotovitve suma kršitev pa bi komentarje podala inšpekcija. To pomeni, da je v sistemu VALID potrebno dograditi sistem upravljanja incidentov. Dograditi je potrebno tudi politiko preverjanja podatkov, ker jih je trenutno

večina ne relevantnih, ker gre za napake ob vnosu podatkov, kot so vpis podatkov o plovilih mimo šifranta plovil, zatipkane številke LD ipd. (tj. sistemske napake). Ko bo ta nadgradnja InfoRib izvedena in bo FMC vzpostavljen, bo inšpektorat tudi reagiral na incidente, ki se dejansko nanašajo na sume kršitev ribiških predpisov.

Povezati je potrebno podatkovne baze InfoRib in eNIS (informacijski sistem, ki ga pri svojem delu uporablja ribiška inšpekcija), da bomo vsi delali na istih podatkih, ki bodo dostopni v realnem času. Tako iz InfoRib potrebujemo poglede na ažurne podatke o ribiških dovoljenjih, plovilih, dnevnikih, količinah in vrstah ulova po plovilih, vpogled v izdane trgovske dokumente (po vrstah in količinah), seznam registriranih kupcev tako, da bo v njem mogoče opredeliti nepravilnosti, ki se nanašajo na potencialne kršitve. Dostope do podatkov potrebujemo neposredno preko vpogledov na podatkovni bazi (view) InfoRib. S strani ribiške inšpekcije bi v sistem odlagali podatke o opravljenih inšpekcijskih pregledih in nepravilnostih. Tudi za potrebe ocene tveganja zavezancev moramo omogočiti navzkrižno povezavo podatkov.

Prenova informacijskega sistema InfoRib, predlogi ribiške inšpekcije:

- Sistem različnih modulov, kot je na voljo sedaj, je načeloma dober, vendar bi bilo potrebno urediti, da se uporabnik prijavi v sistem samo 1x in ne tako kot sedaj, ko se je potrebno za vsak pogled v posamezni modul vsakič na novo prijaviti in odjaviti. Sama prijava v sistem oz. posamezne module je izredno počasna, poleg tega sistem ob vsaki prijavi javlja, da so potrebne posodobitve Oracla, Jave..., da spletna stran ni varna itd... Aplikacijo InfoRib je zato potrebno prilagoditi za uporabo v sodobnih spletnih brskalnikih.
- Iskanje podatkov znotraj posameznega modula je oteženo, saj je odvisno na kakšen način so bili podatki vneseni. Predlagamo, da je zajem podatkov iz obstoječih šifrantov, tako ne prihaja do napak, ki so povsem tehnične narave (pri vnosu zamenjava velike ali male črke, z ali brez presledka, številke LD z ali brez vpisane 0-čle, št. elektronskih LD so predolge in jih sistem ne sprejme ...). Trenutno modul VALID javlja ogromno napak, ki so povsem sistemske narave oz. so rezultat ne konzistentnosti vnesenih podatkov.
- Omogočiti je potrebno tiskanje skeniranih ladijskih dnevnikov in trgovskih dokumentov, kar sedaj ni omogočeno.
- Obstoječa zakonodaja predvideva oddajo in posledično zbiranje obvestil o prodaji tako s strani ribiča t.j. prodajalca, kot oddajo in posledično zbiranje obvestil o nakupu prvega kupca. Gre v bistvu za enak dokument, prodaja – nakup. Program ne omogoča medsebojnega preverjanja, teh dveh, oddanih trgovskih dokumentov. Prav tako ne beleži ali sta prodajalec in kupec posredovala ustrezen dokument ali ga je posredoval samo eden od njiju.
- Sedanji informacijski sistem ne loči med obvestilom o prodaji in transportnim dokumentom, kar bi bilo potrebno urediti.
- V obstoječi informacijski sistem ni mogoče vpisati št. elektronskega ladijskega dnevnika, ker je ta predolga za polje in je podatkovna baza ne sprejme. Posledično sistem javlja ogromno napak - oddan trgovski dokument brez ladijskega dnevnika.

- Informacijski sistem, bi moral povezovati podatke iz VMS – izhod na morje, s pripadajočim ladijskim dnevnik z ujetimi vrstami in količinami, za določeno ribolovno pot, ki je bila zabeležena z VMS. Sistemom mora javiti če je izpolnjen ladijski dnevnik brez delujočega VMS-ja oz. obratno delujoč VMS brez oddanega LD.
- Informacijski sistem mora omogočati sledljivost oz. povezovati ladijski dnevnik z izdanim dokumentom o prvi prodaji oz. transportnimi dokumenti. Povezovati bi moral vse dokumente o prvi prodaji, ki se nanašajo na en (določen) ladijski dnevnik – sledljivost po vrstah in količinah. V kolikor gre za prodajo s plovila, sistem ne sme javljati napake, če gre za prodajo do 30 kg rib (trenutno določilo zakonodaje), pri taki prodaji dokumenta o prvi prodaji ni potrebno izpolniti.
- V informacijski sistem bi morali biti vneseni šifranti vseh registriranih kupcev (ribarnice, grosisti, registrirane restavracije), sistem pa bi moral preprečiti vnos trgovskega dokumenta v primeru neregistriranega kupca oz. javiti v primeru, da je bila izvedena prodaja neregistriranemu kupcu.
- Omogočiti, da se kupci lahko sami vpišejo v sistem preko spletnega modula.
- Za male ribiče predlagamo aplikacijo za pametne telefone, preko katere bi lahko ribiči izpolnili ladijski dnevnik, obvestilo o prodaji ali transportni dokument. Aplikacija bi morala delovati tako, da se ob vnosu podatkov o začetku ribolovnega potovanja ribiča vklopi tudi lokacija na pametnem telefonu, posledično bo tako možno izvajati nadzor nad ribolovom plovil, ki nimajo VMS, ker bo mogoče videti, kdo je na morju, saj bi aplikacija javljala tudi pot, kje se ribič nahaja. Po zaključku ribolova ribič izklopi sledenje in vpiše količine ulova ter tako odda LD. Take aplikacije že delujejo v nekaterih jadranskih državah (Črna gora, Hrvaška). Za izvedbo te točke bi bilo potrebno prilagoditi tudi zakonodajo (obveznost uporabe aplikacije za pametne telefone).
- Razmisliti bi bilo potrebno o nabavi avtomatskih tehnic na obali (kar je bil tudi nasvet predstavnic Evropske komisije), na katerih bi ribiči stehali svoj ulov, le-ta bi se takoj vpisal v ladijski dnevnik in natisnil ustrezno etiketo o sledljivosti (povezava ladijskih dnevnikov in pametne tehtnice). V povezavi s podatki iz mobilne aplikacije bi se preko tega sistema izpolnile vse potrebne rubrike ladijskega dnevnika. V pripravi je sprememba Nadzorne uredbe na področju sledljivosti, ki bo pogoje označevanja in zagotavljanja sledljivosti še bolj zaostрила. Ključno je, da so podatki na voljo v sistemu čim prej, brez večjega zamika in ob uporabi čim manj napora in papirja. Več kot je ročnega vnosa podatkov večja je možnost napak. Tudi v smeri sledljivosti bo verjetno kazalo uvesti črtne ali QR kode na vse dokumente, ki bodo berljive s strojno opremo kot je mobilni telefon, tako da bo sistemsko možno uparjati ladijske dnevnike in obvestila o prvi prodaji. Na tem segmentu pri nas trenutno najbolj zaostajamo za večino drugih držav članic.
- Za vzpostavitev analize tveganja IRSKGLR potrebuje pomoč predstavnika »Steering group« iz MKGP, ki se je udeleževal sestankov in delavnic na to temo, ker je nujno, da analizo tveganja čim prej vzpostavimo. Zahteva Evropske komisije je, da bi že do konca leta posredovali seznam plovil s pripadajočo oceno tveganja.

Na področju lovstva:

Pobuda, da bi za beleženje opravljenih del lovskih čuvajev uvedli elektronski lovsko čuvajski dnevnik z možnostjo vpogleda s strani LI. Elektronski lovski čuvajski dnevniki, bi bili lahko sestavni del informacijskega sistema Lisjak.

Predlagamo spremembo oz. dopolnitev Pravilnika o uporabi lovskih psov v loviščih in ZDLov – 1, saj obstoječi pravilnik praktično ne zadostuje potrebam lovske kinologije.

Predlagamo, da resorno ministrstvo sprejme pravilnik o označevanju divjadi neposredno po odstrelu, kot je predvideno že v obstoječem lovskem zakonu.

Glede na problematiko ocenjevanja škode po divjadi bi bilo smotrno da resorno ministrstvo pripravi podzakonski akt, ki bi natančneje opredelil to področje.

Prav tako predlagamo sprejetje pravilnika, ki bi celovito obravnaval izvajanje lova. Predvsem bi bilo potrebno (zakonsko) urediti časovne okvirje kdaj nastopi dan in kdaj noč, opredeliti krmišča glede na čas krmljenja ali morajo biti založena ali so lahko založene, predvsem če govorimo o privabljalnih krmiščih, ki so namenjena odstrelu. Založenost krmišč za zimsko krmljenje, kdaj je zimsko krmljenje in ali so zimska krmišča lahko založena ali morajo biti založena. Izvajanje skupnih lovov – časovni okvirji takega načina izvajanja lova in še marsikaj drugega.